

دفترچه شماره ۱

آزمون شماره ۱۷

۱۴۰۱/۱۲/۰۵

آزمودهای سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سوالات آزمون

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۵ دقیقه	تعداد سوال: ۹۰

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	وضعیت پاسخگویی	شماره سوال		مدت پاسخگویی
				تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۳	۱۵	اجباری	۱۵	۱	۳۰ دقیقه
	ریاضی و آمار ۱	۲۵	۱۶	۱۰		
	ریاضی و آمار ۲	۳۵	۲۶	۱۰		
۲	اقتصاد	۱۰	اجباری	۴۵	۳۶	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	اجباری	۶۰	۴۶	۲۵ دقیقه
	علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۱۰	۷۰	۶۱	
	علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	زوج کتاب	۸۰	۷۱	
۴	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	اجباری	۹۰	۸۱	۳۰ دقیقه
	جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۱۰	۱۰۰	۹۱	
	جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۱۰	۱۱۰	۱۰۱	

ریاضیات

- ۱ در یک دنباله حسابی، جملات چهارم و هشتم به ترتیب ۱۲ و ۳۲ هستند، حاصل ضرب سه جمله اول این دنباله کدام است؟
- ۴۲ (۴) -۴۲ (۳) ۲۴ (۲) -۲۴ (۱)
- ۲ در یک دنباله حسابی جملات اول و دوم به ترتیب -۲ و ۱۰ هستند. اولین جمله بزرگ‌تر از ۵۰۰ کدام جمله این دنباله است؟
- ۴۴ (۴) ۴۳ (۳) ۴۲ (۲) ۴۱ (۱)
- ۳ در دنباله با رابطه بازگشتی $a_1 = 5$ و $a_n = a_{n+1} + 3$ ، جمله $(2n-1)^\text{ام}$ کدام است؟
- ۳n - ۵ (۴) ۳n - ۱ (۳) ۶n - ۵ (۲) ۶n - ۱ (۱)
- ۴ نمودار یک دنباله که از الگوی خطی پیروی می‌کند، از نقاط (۵, ۱۶) و (۸, ۲۵) می‌گذرد، اگر نمودار این دنباله از نقطه (x, ۷۶) بگذرد، کدام است؟
- ۲۵ (۴) ۲۴ (۳) ۲۳ (۲) ۲۲ (۱)
- ۵ در یک دنباله حسابی جمله اول، ۲ برابر اختلاف مشترک جملات دنباله است. اگر مجموع جملات هشتم و یازدهم دنباله برابر ۶۳ باشد، جمله اول دنباله کدام است؟
- ۸ (۴) ۷ (۳) ۶ (۲) ۵ (۱)
- ۶ بین دو عدد ۱۳ و ۱۵، پنج عدد طوری نوشته شده است که یک دنباله حسابی افزایشی تشکیل شود. اگر جملات دنباله را ادامه دهیم، جمله بیست و دوم کدام است؟
- ۲۳ (۴) ۲۲ (۳) ۲۱ (۲) ۲۰ (۱)
- ۷ در یک دنباله با جمله $a_n = \frac{n-2}{2}$ ، مجموع نوزده جمله اول کدام است؟
- ۷۶ (۴) ۷۱ (۳) ۸۶ (۲) ۸۱ (۱)
- ۸ حاصل $169 + 171 + 173 + \dots + 209$ کدام است؟
- ۸۹۲ (۴) ۷۵۲ (۳) ۶۳۲ (۲) ۴۱۲ (۱)
- ۹ مجموع یازده جمله اول یک دنباله حسابی ۳۸۵ و اختلاف مشترک جملات این دنباله ۵ است. جمله پنجم این دنباله کدام است؟
- ۳۵ (۴) ۳۰ (۳) ۲۵ (۲) ۲۰ (۱)
- ۱۰ مجموع تمام اعداد بین ۲۰۰ و ۴۰۰ که بر ۶ بخش پذیرند، کدام است؟
- ۹۹۰۰ (۴) ۹۸۰۰ (۳) ۹۷۰۰ (۲) ۹۶۰۰ (۱)
- ۱۱ مجموع n جمله اول از اعداد طبیعی متولی اویله برابر ۱۳۶ است. مجموع $(n+1)$ عدد طبیعی متولی اویله کدام است؟
- ۱۸۳ (۴) ۱۷۳ (۳) ۱۶۳ (۲) ۱۵۳ (۱)
- ۱۲ اگر مجموع n جمله اول از یک دنباله حسابی $S_n = n(3n+2)$ باشد، جمله نهم دنباله کدام است؟
- ۵۵ (۴) ۵۴ (۳) ۵۳ (۲) ۵۲ (۱)
- ۱۳ جمله $n^{\text{ام}}$ دنباله هندسی $\dots, 6, 1/5$ کدام است؟
- $a_n = \frac{3}{2} \times 4^n$ (۱) $a_n = 3 \times 2^{2n-3}$ (۲) $a_n = 1/5 \times 6^n$ (۳) $a_n = 1/5 \times 2^{n-1}$ (۴)
- ۱۴ در یک دنباله با رابطه بازگشتی $a_1 = 2000$ و $a_{n+1} = \frac{1}{4}a_n$ ، جمله پنجم کدام است؟
- ۱۲۵ (۴) ۱۲۵ (۳) ۲۵ (۲) ۲۵ (۱)
- ۱۵ قیمت یک دستگاه در آزمایشگاه در حال حاضر ۵ میلیون تومان است و هر ساله ۲۰ درصد از ارزش آن به خاطر استهلاک کاهش می‌یابد. قیمت آن بعد از ۳ سال چقدر خواهد بود؟
- ۲۷۸۰۰۰۰ (۴) ۲۶۴۰۰۰۰ (۳) ۲۵۶۰۰۰۰ (۲) ۲۴۲۰۰۰۰ (۱)

زوج درس ۲

ریاضی و آمار (۲) (سوالات ۲۶ تا ۳۵)

- ۲۶- اگر f تابعی همانی به طوری که $f(x) = 2k - \frac{1}{x}$ و g تابعی ثابت به طوری که $g(x) = 2k + g(3k)$ باشد، حاصل $(f+g)(3k)$ کدام است؟

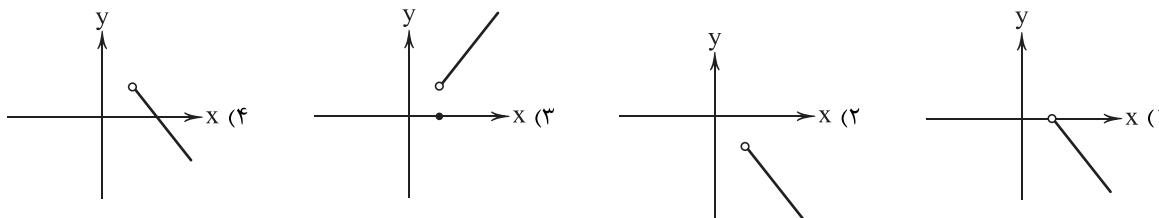
۵/۲ (۴)

۴/۸ (۳)

۳/۶ (۲)

۲/۴ (۱)

- ۲۷- نمودار تابع $y = |x-1| - 1$ با دامنه $x > 2$ کدام است؟

- ۲۸- اگر $f(x) = x + [-x]$. آنگاه حاصل $\text{sign}(f(1-\sqrt{2})) - f(-\frac{1}{\sqrt{2}})$ کدام است؟ [نماد جزء صحیح است].

۱ (۴)

-۱ (۳)

-۱/۲ (۲)

۱/۲ (۱)

$$f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x > 1 \\ 3 & -1 \leq x \leq 1 \\ 1-2x & x < -1 \end{cases}$$

- ۲۹- برد تابع $f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x > 1 \\ 3 & -1 \leq x \leq 1 \\ 1-2x & x < -1 \end{cases}$ کدام است؟

 $y \geq 3$ (۴) $y > 3$ (۳) $y \geq 1$ (۲) $y > 1$ (۱)

- ۳۰- مجموع ریشه‌های معادله $|x+2|-5=3$ کدام است؟

-۲۰ (۴)

-۱۶ (۳)

-۱۲ (۲)

-۸ (۱)

- ۳۱- دامنه تعریف تابع $f(x) = \frac{2x-1}{[x]-2\text{sign } x}$ در مجموعه $A = \{-\frac{2}{3}, \sqrt{2}, 0/2, \frac{1}{3}\}$ تعريف می‌شود. کوچک‌ترین عضو برد تابع کدام است؟ [نماد جزء صحیح است].

-۱/۶ (۴)

-۷/۳ (۳)

-۱-۲۲ (۲)

۱-۲۲ (۱)

- ۳۲- اگر $f(x) = \begin{cases} \frac{3}{4}x-2 & x > 2 \\ |2x^3-4| & x \leq 2 \end{cases}$ آنگاه حاصل $2[f(3)] - |f(\frac{1}{3})|$ کدام است؟ [نماد جزء صحیح است].

-۳/۷۵ (۴)

-۲/۷۵ (۳)

-۳/۲۵ (۲)

-۲/۲۵ (۱)

- ۳۳- اگر $\frac{g-f}{f}$ کدام است؟ $g = \{(3, 2), (6, -2), (2, 4), (1, 3)\}$ و $f = \{(-1, 4), (2, 0), (3, 5), (8, 8)\}$

-۱/۸۵ (۴)

-۱/۷۵ (۳)

-۱/۶۵ (۲)

-۱/۵۵ (۱)

- ۳۴- اگر $f(x) = x-1$ و $g(x) = \frac{g}{f}(x)$. آنگاه حاصل $g(-1)$ کدام است؟

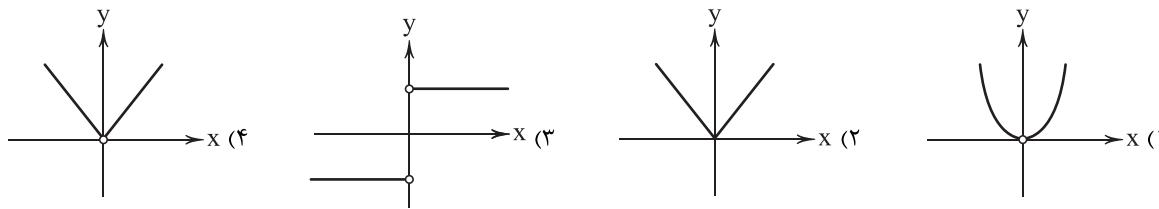
-۲ (۴)

۲ (۳)

۴ (۲)

-۴ (۱)

- ۳۵- اگر $f(x) = x^3$ و $g(x) = |x|$ ، نمودار تابع $\frac{f}{g}(x)$ کدام است؟

اقتصاد

- کدام گزینه در ارتباط با تاریخچه پول درست است؟

- ۱) راحل جایگزین تهاتر، انتخاب یک کالای پر طرفار به عنوان پول بود، به عنوان مثال در ایران، غلات و در تبت، پوست سمور این نقش را بر عهده داشتند.
- ۲) اشغال مکان زیاد جهت نگهداری موجب افزایش هزینه‌های استفاده از طلا و نقره به عنوان پول می‌شد که منجر به جایگزینی آن با پول کاغذی شد.
- ۳) دولتها به علت بی‌مبالاتی و سوءاستفاده صرافان از اعتماد مردم، همین‌طور دشواری اعتبارسنجی رسیدها به علت تنوع زیاد آن‌ها، مجبور به بر عهده گرفتن نقش چاپ پول شدند.
- ۴) امروزه شاهدیم پول‌های دیجیتالی قابل ثبت در کارت‌های بانکی که قابلیت انتقال در شبکه‌های ارتباطی، خرید و فروش و انتقال دارایی را دارد، این کارها را تسهیل کرده است.

- در رابطه با نقدینگی نمی‌توان گفت:

- ۱) کل پولی که در دست مردم است یا در حساب‌های بانکی نگهداری می‌شود، شامل آن است.

- ۲) نقدینگی قابلیت کم یا زیاد شدن را دارد اگر چه در اکثر موقع رو به ازدیاد است.

- ۳) می‌توان نقدینگی را به یک استخر آب تشییه کرد که آب آن بی‌نهایت نیست اما قابلیت تغییر دارد.

- ۴) افزایش نقدینگی همواره ناشی از عملکرد بانک‌هاست و کسی جز آن‌ها بر روی آن تأثیر ندارد.

- با فرض این‌که ۳ کالای زیر جزوی از سبد بازار باشند و نرخ **cpi** برای هر ۳ کالا مشترک باشد، کدام گزینه جدول زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

انتهای سال	ابتداي سال	کالا
(الف)	۴۵۷,۲۵۰	A
۳۷۲,۸۱۰	۳۴۵,۱۵۰	B
۶,۲۱۲,۰۰۰	(ب)	C

۱) الف: ۴۸۹,۲۱۲ ب: ۶,۰۱۰,۰۰۰

۲) الف: ۴۹۳,۸۳۰ ب: ۶,۰۱۰,۰۰۰

۳) الف: ۴۹۳,۸۳۰ ب: ۵,۷۵۱,۸۵۲

۴) الف: ۴۸۹,۲۱۲ ب: ۵,۷۵۱,۸۵۲

- کدام گزینه با نظرات میشل فوكو، درباره انقلاب ايران مغایر است؟

- ۱) یکی از نقاط قوت انقلاب ایران، اراده جمعی مردم بوده است.

- ۲) به علت تلاش‌های شاه نمی‌توان او را دست‌نشانده نامید، اما در مقابل آمریکا به شدت ضعیف بود.

- ۳) فرصتی که مردم ایران از آن نهایت بهره را برداشتند، چیزی بود که در دیگر کشورهای جهان کمتر دیده شده است.

- ۴) عرق ملی قوی ایرانیان و بیزاری از چپاول منابع ملی از ویزگی‌های بارز مردم بوده است.

- کدام گزینه پاسخ درستی به پرسش‌های زیر می‌دهد؟

الف) تورم از نظر علم اقتصاد،

ب) کدام روش کاهش تورم در کوتاه‌مدت مؤثرتر است؟

ج) کدام یک از حرکت‌های ملی و مذهبی دوران فاجار نیست؟

- ۱) الف: افزایش سطح عمومی قیمتها است. ب: واردات ج: ملی شدن صنعت نفت

- ۲) الف: به تغییر سطح قیمتها می‌گویند. ب: افزایش تولید ج: ملی شدن صنعت نفت

- ۳) الف: افزایش سطح عمومی قیمتها است. ب: واردات ج: برقراری نظم مالی و اداری توسط وزیر اعظم

- ۴) الف: به تغییر سطح قیمتها می‌گویند. ب: افزایش تولید ج: برقراری نظم مالی و اداری توسط وزیر اعظم

- رابطه تورم و کاهش قدرت خرید پول کدام است؟

۱) با افزایش تورم، قدرت خرید پول هم افزایش می‌یابد.

۲) با کاهش تورم، قدرت خرید پول هم کاهش می‌یابد.

۳) در صورت افزایش میزان تورم، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد.

۴) در صورت کاهش قدرت خرید پول، میزان تورم افزایش می‌یابد.

- کدام عبارت‌های زیر در ارتباط با تاریخچه اقتصادی ایران نادرست می‌باشند؟

- (الف) جلوه‌هایی از پیشرفت در هفت قرن شکوفایی اسلامی را می‌توان در تأمین مالی مراکز علمی و ... دید.
- (ب) در زمان دورهٔ پایانی صفویه به علت درک نادرست حاکمان وقت از شرایط جهانی، ایران از دیگر کشورهای جهان عقب ماند.
- (ج) واگذاری منابع نفتی ومعدنی و تعدی حکومت بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی، بیماری اقتصادی را در زمان صفویه بیشتر کرد.
- (د) درآمدهای نفتی دولت در زمان پهلوی افزایش یافت و ایران به مصرف‌کنندهٔ اول مواد خام و اولیه در دنیا تبدیل شد.

(۴) ج - د

(۳) ب - ج

(۲) الف - د

(۱) الف - ب

- نرخ تورم در کشوری در سال اول ۱۸٪ و در سال دوم ۱۶٪ است؛ با توجه به این موضوع کدام گزینه برداشت نادرستی را ارائه می‌دهد؟

- (۱) نرخ تورم در این کشور کاهش یافته است و این نشان دهندهٔ سیاست‌های پولی انقباضی است که توسط بانک مرکزی و به دستور دولت ارائه شده است.
- (۲) احتمال دارد که تورم در این کشور ناشی از فروش منابع گازی به شکل زیاد باشد که موجب فروزنی تقاضا بر عرضه است و در سال دوم کمتر شده است.
- (۳) نرخ ارز و نوسانات ناشی از آن اگر به صورت افزایشی یابشد، در نهایت منجر به تورم در یک جامعه می‌شود که در این کشور احتمالاً در سال دوم این نوسانات کاهش یافته است.
- (۴) دولت برای کاهش تورم ممکن است از سیاست بازار باز استفاده کرده باشد. این استفاده برای کاهش تورم به شکل خرید اوراق مشارکت از مردم بوده است.

- کدام گزینه به دو پرسش زیر پاسخ صحیح می‌دهد؟

(الف) کدام‌یک در ارتباط با «اعتباری» بودن پول کاغذی درست است؟

(ب) کدام‌یک موجب افزایش قدرت اقتصادی دولت در زمان پهلوی شد؟

(۱) الف: یعنی کاغذ پول به خودی خود ارزشی ندارد. ب: بیشتر شدن درآمدهای نفتی

(۲) الف: پول به اعتبار طلای موجود در بانک مرکزی ارزش دارد. ب: ایجاد نظم نوین مالیاتی

(۳) الف: پول به اعتبار طلای موجود در بانک مرکزی ارزش دارد. ب: بیشتر شدن درآمدهای نفتی

(۴) الف: یعنی کاغذ پول به خودی خود ارزشی ندارد. ب: ایجاد نظم نوین مالیاتی

- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) برای عبور از مشکلات اقتصادی در دوران کنونی، مقاوم‌سازی اقتصاد و مصوبیت‌بخشی به آن در مقابل فشارها و تکانه‌های خارجی، ضروری است.
- (ب) واپسیه نبودن اقتصاد ملی به سایر اقتصادهای بیگانه تحت عنوان استقلال اقتصادی نیز معرفی می‌شود.
- (ج) حواله‌های بانک یا خرید اقساطی، همگی به پشتونه یک وظیفه پول که همان «وسیله پرداخت‌های آینده» است، انجام می‌شوند.
- (د) عده‌ای از بازرگانان به جای پرداخت سکه، رسیدی را صادر می‌کردد که نشانگر بدھی آنان به طرف مقابل بود؛ این رسیدها اولین پول‌های کاغذی به شمار می‌رفتند.

(۱) ص - غ - ص - غ

(۲) ص - ص - ص - غ

(۳) غ - ص - غ - غ

(۴) غ - غ - غ - غ

علوم و فنون ادبی

- در کدام گزینه، هیچ «اختیار وزنی» به کار نرفته است؟

چه خون که در دل یاران مهربان انداخت
بر او شکرانه بودی گر بدادی ملک پرویزت
هیچ مشاهه نیاراید از این خوبترت
من از کمند تو تازندهام نخواهم جست

(۱) بلای غمزده نامهربان خون خوارت

(۲) لب شیرینت ار شیرین بدیدی در سخن گفتمن

(۳) هیچ پیرایه زیادت نکند حسن تو را

(۴) در قفس طلبید هر کجا گرفتاری است

- کدام بیت، فاقد «ابدال» است و در آن از اختیار «قلب» استفاده شده است؟

تو خود شکری، پسته و بادام مده
واندر طلبش به سر نپویم، چه کنم؟
صوفی شوم و گوش به منکر نکنم
آسایش جان در قدمت می‌بینم

(۱) مارانه ترنج از تو مراد است، نه به

(۲) آرام دل خوش نجویم، چه کنم؟

(۳) گفتم که دگر چشم به دلبر نکنم

(۴) می‌آیی و لطف و کرمت می‌بینم

۴۸- کدام بیت، قابلیت پذیرفتن اختیار «ابدال» را دارد؟

(۱) ای نیست کرده هست را بشنو سلام مست را

(۲) عجب است آن که تو را دید و حدیث تو شنید

(۳) بگفتیم و دشمن بدانست و دوست

(۴) واعظ ما بموی حق نشنید، بشنو کاین سخن

- در بیت زیر، کدام اختیار به کار نرفته است؟

«از من و بندگی من اگر اشعاری هست

(۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

(۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

- وزن کدام گزینه، متفاوت است؟

(۱) لطیف جوهر و جانی غریب قامات و شکلی

(۲) سمع انس که دیوانگان از آن مستند

(۳) سفر دراز نیاشد به پای طالب دوست

(۴) غلام آن لب ضحاک و چشم فتام

- شاعر در کدام بیت، از اختیار «بلند در نظر گرفتن هجای پایانی» بهره بیشتری برده است؟

نظیف جامه و جسمی بدیع صورت و خوبی
به سمع مردم هشیار در نمی‌گنجد
که خار دشت محبت گل است و ریحان است
که کید سحر به ضحاک و سامری آموخت

چو بانگِ صبح بشنیدی سبک برخیز مردانه
کاین گناهی است که در شهر شما نیز کنند
تیغی که ماهروی زند تاج سر بود
باطرب است جام تو بانمک است نان تو

- در همه گزینه‌ها از سه نوع «اختیار وزنی» استفاده شده است؛ به جز

بزن آتشش به م مؤمن و کفار
که همه عاشق سجده است و تواضع، سرمست
آخر از وجه نصیحت بتوان رازی گفت
شفیع هم به تو خواهد شدن که دستش گیر

(۱) مطری رب عاشقان بجنیان تار

(۲) لدّت فقر چو باده است که پستی جوید

(۳) گیرم از روی عیاش نتوان کرد عتاب

(۴) که روزگارش اگر پای بر زمین آمد

- وزن کدام گزینه، متفاوت است؟

سود، سرمایه به یک بار ببرد
که چو بالای دلپذیر تو نیست
که چو پرشد نتوان بستن جوی
گه به بد خواستنم بنشینند

(۱) طمع خام که سودی بکنم

(۲) ندهم دل به قدّ و قامت سرو

(۳) ای سلیم آب ز سرچشمه ببنند

(۴) گه به خون ریختنم برخیزند

- در همه گزینه‌ها از اختیار وزنی «به کاربردن فاعلاتن به جای فعلاتن» استفاده شده است؛ به جز

چو لب نوش وفا جمله شکر می‌کارید
گرچه امروز گدایانه چنین می‌زارید
گرد خمانه برآیید اگر خمایید
همه عیبید چو در مجلس جان هشیارید

(۱) فخر مصربید چو یوسف هله تعییر کنید

(۲) ملکانید و ملکزاده ز آغاز و سرشت

(۳) ساقیان باده به کف گوش شما می‌پیچند

(۴) همه صیاد هنرگشته پی بی عیبی

۵۵- وزن کدام گزینه با بیت «زهر ندامتی است که بردیم زیر خاک / این سبزهای که سر زده از روی خاک ما» یکسان است؟

حریف کوهکنی نیست آنکه پرویز است
با برق جنون کاتش یاقوت‌گدار است
خشم ارچه کرد هر چه در این یک دو هفته خواست
چون کنم چاره من چیست در این باب امشب

- ۱) رقیب عزّت خود گو مبرکه بر در عشق
 - ۲) این مهره مومی که دل ماست چه تا بد
 - ۳) لطف آمد و تلافی صد ساله می‌کند
 - ۴) دورم از خاک در بیار و به مردن نزدیک
- ۵۶- در کدام بیت، اختیار «قلب» به کار رفته است؟

سوسن و گل می‌شکفت در دل هشیارم از او
داد ز خویش چاشنی جان ستم چشیده را
دست عنایت نهاد به جان مهجور خویش
حیله دشمن مشنو، دوست میازار و مرو

- ۱) قسمت گل خنده بود، گریه ندارد چه کند
- ۲) دی بنواخت یار من بنده غم‌رسیده را
- ۳) باز درآمد طبیب از در رنجور خویش
- ۴) دشمن ما را و تو را بهر خدا شاد مکن

۵۷- در کدام بیت، از «اختیارات وزنی» بیشتر استفاده شده است؟

خلاف رأی تو کردن خلاف مذهب ماست
خطا نباشد دیگر مگو چنین که خطاست
که در محبت رویش هزار جامه قباست
گدا اگر همه عالم بدو دهنده‌گداست

- ۱) اگر قبول کنی و برانی از بر خویش
- ۲) به روی خوبان گفتی نظر، خط باشد
- ۳) غلام قامست آن لعبت قایوشم
- ۴) جمال در نظر و شوق هم‌چنان باقی

۵۸- کدام گزینه مضمون متفاوتی دارد؟

شاد آن کسان که تکیه به لطف خدا کنند
نیست پرواپی ز میزان، مردم سنجیده را
که رحم اگر نکند مدعی، خدا بکند
آب خضر از پنجۀ خشک توکل می‌چکد

- ۱) دیوار محکمی نتوان یافت در جهان
- ۲) خودحساب از پرسش روز حساب آسوده است
- ۳) تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار
- ۴) با توکل تشنگان راگر بود بیعت درست

۵۹- کدام گزینه با بیت «با که گوییم به جهان، محرم کو؟ / چه خبر گوییم با بی خبران؟»، تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

با طبیب نامحرم، حال درد پنهانی
نی غم خورد از ماتم، نی دست بیالاید
بر رخ هر محرم این در باز نیست
سر پیاله بپوشان که خرقه‌پوش آمد

- ۱) پیش زاهد از رندی دم مزن که نتوان گفت
- ۲) صد سر ببرد در دم، از محرم و نامحرم
- ۳) هر کس آری محرم این راز نیست
- ۴) چه جای صحبت نامحرم است مجلس انس؟

۶۰- کدام گزینه با بیت «سرو را مانی ولیکن ماه را گفتار نه / ماه را مانی ولیکن سرو را رفتار نه»، تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

جان بربان جسم عربان چشم گریان داشتی
از زنخدان گوی مشکین زلف چوگان داشتی
ماه اگر گفتی سرود و سرو اگر جان داشتی
هم‌چو مشکین خط او یک باغ ریحان داشتی

- ۱) از فراق آن پری مجنون شدی هر کس چو من
- ۲) آفتابش خواندمی بی گفت و گوگر آفتاب
- ۳) سرو را ماند به بالا ماه را ماند به رخ
- ۴) لاله بودی عارضش گر لاله پیرامون خویش

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی (۱)، شماره ۶۱ تا ۷۰) و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی (۲)، شماره ۷۱ تا ۸۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

علوم و فنون ادبی (۱) (سؤالات ۱۶ تا ۷۰)

۶۱- کدام ویژگی در کتاب «التحفیم» برجسته نیست؟

- ۱) تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی
- ۲) کوتاهی جملات
- ۳) تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار عرب
- ۴) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی

۶۲- کدام گزینه، در «قلمرو فکری» سبک خراسانی سروده نشده است؟

بساکساکه به روز تو آرزومند است
ای بسا خرقه که مستوجب آتش باشد
که جهان نیست جز فسانه و باد
چه داری دوست هرزه دشمنی را؟

- (۱) به روز نیک کسان، گفت تا تو غم نخوری
- (۲) نقد صوفی نه همه صافی بی‌غش باشد
- (۳) شاد زی بـا سیاهـچـمان، شـاد
- (۴) دلا تاکـی هـمـی جـوـی منـی رـا؟

۶۳- نوع و معنی «را» در عبارت «چهاردهم ضفر را به شهر سراب رسیدم.»، همانند کدام گزینه است؟

خـُنـک آـنـ کـاوـ رمضان رـاـ بهـ سـزاـ بـُرـدـ بهـ سـرـ
بـگـوـيـشـ کـهـ تـنـگـ اـنـدـرـ آـمـدـ نـبـرـدـ
مرـغـ بـیـ هـنـگـامـ رـاـ تـیـخـ اـجـلـ گـوـيـدـ جـوـابـ
غـیرـ اـزـ فـرـیـبـ هـیـچـ نـبـاشـدـ سـرـابـ رـاـ

- (۱) رمضان رفت و رهی دور گرفت اندر بر
- (۲) آگـرـ شـبـ رسـیـ، روز را بـاـزـگـردـ
- (۳) حرف بـیـ جـاـ غـافـلـانـ رـاـ غـوـطـهـ درـ خـونـ مـیـ دـهـدـ
- (۴) اسباب زندگی همه دام تحیّر است

۶۴- ایات زیر، سروده کیست؟

نبـودـ دـنـدانـ، لاـ بـلـ چـرـاغـ تـابـانـ بـودـ
چـهـ نـحـسـ بـوـدـاـ هـمـانـاـ کـهـ نـحـسـ کـیـوانـ بـوـدـ

«مرا بـسـودـ وـ فـروـ رـیـختـ هـرـ چـهـ دـنـدانـ بـودـ
یـکـیـ نـمـانـدـ کـنـونـ زـانـ هـمـهـ، بـسـودـ وـ بـرـیـختـ

- (۱) ناصرخسرو قبادیانی
- (۲) فرخی سیستانی
- (۳) منوچهری دامغانی
- (۴) رودکی سمرقندی

۶۵- کدام گزینه با توجه به «نوع سجع»، ارزش موسیقایی بیشتری دارد؟

- (۱) الهی عذر ما بپذیر و بر عیب‌های ما مگیر.
- (۲) یاد تو عیش است و مهر تو سور است.
- (۳) نیکبخت آن که خورد و کشت و بدبخت آن که مرد و هشت.
- (۴) آن که بر دینار دسترس ندارد، در همه دنیا کس ندارد.

۶۶- برای حفظ وزن در ایات زیر، چند بار باید «همزه حذف» شود؟

طـلـعـتـ خـورـشـیدـ رـاـ زـوـالـ نـمـایـدـ
هـرـ دـوـ جـهـانـ پـیـشـ آـنـ جـمـالـ نـمـایـدـ
کـوـرـ شـوـدـ اـزـ دـوـکـونـ وـ لـالـ نـمـایـدـ
ایـنـ هـمـهـ خـونـهـاـ مـرـاـ حـلـالـ نـمـایـدـ

«گـرـ رـخـ اوـ ذـرـهـایـ جـمـالـ نـمـایـدـ
درـنـگـرـ اـیـ خـودـنـمـایـ تـاـسـرـ مـوـبـیـ
هـرـ کـهـ درـ اـیـنـ دـیرـخـانـهـ درـدـکـشـ اـفـتـادـ
عـشـقـ، حـرـامـتـ بـوـدـ اـگـرـ توـ نـدـانـیـ

۵ (۴) ۴ (۳) ۳ (۲) ۲ (۱)

۶۷- «امتداد و نوع هجاهها» در همه گزینه‌ها یکسان است، به جز.....

گـلـ بـهـ دـسـتـ خـوـبـرـوـیـ پـیـشـ یـوسـفـ مـیـ فـرـوـشـ
طـرـفـهـ مـیـ دـارـمـ کـهـ بـیـ دـلـدـارـ چـونـ بـرـدـیـ بـهـ سـرـ
گـرـ بـهـ جـانـیـ مـیـ دـهـدـ اـیـنـ کـرـبـیـدـ آـمـدـهـ اـسـتـ
چـونـ توـ چـوـگـانـ مـیـ زـنـیـ جـرـمـیـ نـبـاشـدـگـوـیـ رـاـ

۱) شمع پیشست روشنایی نزد آتش می‌نماید
۲) دوستی را گفتم اینک عمر شد گفت ای عجب
۳) ساربانا یک نظر در روی آن زیبا نگار
۴) گر به سر می‌گردم از بیچارگی عیبم مکن

۶۸- وزن کدام بیت، متفاوت است؟

در خـونـمـ اـیـ دـوـ دـیـدـهـ چـراـمـیـکـنـیـ مـکـنـ
دـامـنـکـشـانـ زـ عـالـمـ اـنـوارـ آـمـدـهـ
کـیـ بـوـهـایـ نـهـفـتـهـ کـهـ پـیـداـکـنـمـ توـ رـاـ؟
ماـ دـرـ مـیـانـ رـقـصـیـمـ، رـقـصـانـ کـنـ آـنـ مـیـانـ رـاـ

۱) در مرغزار غیرت چون شیر خشمگین
۲) مه رانگر برآمده مهمان شب شده
۳) کی رفته‌ای ز دل که تمثاکنم تو را؟
۴) خورشید و ماه و اختر، رقصان به گرد چنبر

۶۹- در کدام گزینه، «حذف همزه» تأثیری در کمیت هجایا ندارد؟

- شاد تنی که پیر دل شسته در آن میان بود
موسی وقت خویش شد جانب طور می‌رود
این همه گرد شور و شر بر در ما چه می‌کند؟
آفتاب قدرت تابی به آن انداخته
۷۰- همه گزینه‌ها با بیت «آینه ار نقش تو بنمود راست / خودشکن، آینه شکستن خطاست» هم وزن اند؛ به جز.....
- ۱) دل به میان چو پیر دین حلقه تن به گرد او
۲) ای خنک آن که پیش شد بندۀ دین و کیش شد
۳) گرنۀ جمال حسن او گرد برآرد از عدم
۴) چیست عالم؟ نیم ذره در فضای کبریات

- یار درآمد به مراعات من
کان گل جنت که زدش باد خزان
دست زنید ای صنممان، دست دست
سوز نهد در جگر کافری
- ۱) عاقبت امیر، ظفر در رسید
۲) آمدن از خلد به هندش بد از آن
۳) جملۀ مستان خوش و رقصان شدند
۴) هر نفسی شعله زند دین از او

زوج درس ۲

علوم و فنون ادبی (۲) (سؤالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

۷۱- ابیات زیر، سروده کیست؟

«برق با شوقم شراری بیش نیست
لاله و گل زخمی خمیازه‌اند
تابه کی نازی به حسن عاریت؟

- ۱) کلیم کاشانی ۲) بیدل دهلوی

۷۲- عبارت زیر، معروف کدام شخصیت ادبی است؟

«سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.»

- ۱) باباغانی شیرازی ۲) وحشی بافقی
۳) محتشم کاشانی ۴) کلیم کاشانی

این نگین شد خاک و ترک نام نتوانست کرد
یک شر بر برق نگاهی وام نتوانست کرد
چیزی که نیست صحبت یاران جانی است
کان یار باقی است و خود این جمله فانی است
چرا کز اشک و آهم سوز دل بر خلق روشن شد
که در گل ماند اینجا هر که او آلوده دامن شد
فیضی که شکم بنده ز ماه رمضان یافت
هر کس به طریق دگر از دوست نشان یافت

۷۴- در کدام بیت، به نام شخصیتی که از مفاخر هنری دوره شاه اسماعیل می‌باشد، اشاره شده است؟

rag چون نامه مانی شده پر نقش و صور
نقش پا در هیچ صورت پایه عرّت ندید
لعلش از کلک کمال‌الملک رنگ‌آمیزتر
به امیدی که کند مؤتمن‌الملک عبور

- ۱) باغ چون مجلس کسری شده پر حور و پری
۲) با صدف گم گشت رنگ خامه بهزاد ما
۳) معتدل‌تر قامتش از طبع موزون بهار
۴) هر سحرگاه بروبند ره و بی‌راه، نسیم

۷۵- واژه‌های مشخص شده در چند بیت «کاربرد مجازی» دارند؟

نه چون نگین سلیمان به دست اهرمن است
او آتش است و جان و دل، پروانه و خاکسترش
دست در حلقه زلف توکمی باید زد
نه شب خفت از خروشش مرغ و ماهی
نفس را چون مار خط نهی پیرامون کشم
از بیم حساب روی هاگردد زرد

۳ (۴)

۴ (۳)

- الف) هزار شکر که در دست اوست خاتم ملک
ب) شهری چو من بنهاده سر بر خط آن افسون نگر
ج) گر نخواهد که برآشته شود کار جهان
د) نه روز آسود تاشب از پگاهی
ه) بر سر آنم که پای صبر در دامن کشم
و) فردا که به محشر اندر آید زن و مرد

۵ (۲)

۶ (۱)

۷۶- در همه گزینه‌ها «مجاز با علاقه مشابهت» وجود دارد؛ بجز

در خط از سنبل مشکین سیاهت کافور
به یاد نرگیش گه بر در خمام می‌گردم
به یاد لعل لبیش نوش کرده جام مدام
چو شکر در گدار عشق از آن بادامت افتاده

۱) بنده یاقوت تو را از بن دندان، لؤلؤ

۲) گهی از شوق روی او ره گلزار می‌پویم

۳) خوشابه مجلس شوریدگان در داشام

۴) تو را چشمی چو بادام است و روز و شب، من مسکین

۷۷- آرایه درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

به نازی که لیلی به محمل نشیند: تشییه - تلمیح
خنده می‌آرد همی بر هرزه گردی‌های من: حسن تعییل - حس‌آمیزی
فرصت مانیز باری بیش نیست: استعاره - ایهام
بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را: تضاد - اسلوب معادله

۱) غمیش در نهان خانه دل نشینید

۲) بخیه کفشم اگر دندان نما شد، عیب نیست

۳) ای شرر، از همراهان غافل مباش

۴) ریشه نخل کهن‌سال از جوان، افزون‌تر است

۷۸- کدام بیت، بر وزن ترکیب‌بند عاشورایی معروف «محتشم کاشانی» سروده شده است؟

کان شه دعام گفت هموکرد مستجاب
ای صورت عشق کل اندر دل ما بادآ
گفتا که چند جوشی، گفتم که تا قیامت
این قبله دل کیست، بگو جان خرابات

۱) از پای در قتاده از شرم این کرم

۲) ای صورت هر شادی اندر دل ما بادی

۳) گفتا که چند رانی، گفتم که تا بخوانی

۴) امروز چه روز است، بگو روز سعادت

۷۹- وزن کدام بیت، متفاوت است؟

گرچه بود گران‌سری گرچه بود سبک‌جهی
رستم جان گشت زیون، ای خرد زال، بیا
از کف حق جام بری به که سرانجام بری
دشمن ما شاد شود کوری اغیار بده

۱) عقل به دام تو رسد هم سر و ریش گم کند

۲) بهمن غم کرد درون، دست به دستان و فسون

۳) جام طرب عام شده عقل و سرانجام شده

۴) پای چو در حیله نهی وز کف مستان بجهی

۸۰- کدام گزینه با بیت «نتوان از سر او برد هوای شیرین / لشگر خسرو اگر بر سر فرهاد رود» هم‌وزن است؟

خشک بادا بی‌شما و تر مبادا بی‌شما
بنگر به سوی دردی که زکس دوا ندارد
گهر دیده نشار کف دریای تو دارد
سایه سرو خوش نادره بالا چه خوش است

۱) شاخه‌های باغ شادی کان قوی تازه‌ست و تر

۲) صنما جفا رها کن کرم این روان ندارد

۳) سر من مست جمالت دل من دام خیالت

۴) بر سر غنچه بسته که نهان می‌خنده

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی (۳)

-۸۱- در کدام گزینه به ترتیب نوع نابرابری‌های «تحصیلات»، «جنسیت» و «ضریب هوشی» به درستی بیان شده است؟

- (۱) اجتماعی - طبیعی - اسمی (۲) اجتماعی - اسمی - اجتماعی - طبیعی (۳) رتبه‌ای - طبیعی - اسمی (۴) رتبه‌ای - اسمی - طبیعی

-۸۲- موارد زیر به ترتیب با کدام بخش از جدول همخوانی دارد؟

«غلبة رویکرد انتقادی - ارزش - وسایل تولید جزء اموال عمومی است - نظام آپارتايد»

جهنش ضد جنگ و یتنام	(الف)	(د)	جوامع لیبرالیستی
(ب)	قلمرو تفسیر	جوامع سوسیالیستی	(ج)

- (۱) ب - ۵ - الف - ج (۲) الف - ج - ب - ۵ (۳) ب - ۵ - ج - الف (۴) ب - الف - ۵ - ج

-۸۳- با توجه به رویکردهای مختلف پیرامون مفهوم قشریندی اجتماعی، مصاديق «الف»، «ب» و «ج» در تصاویر زیر به ترتیب کدام است؟

- (۱) حوزه برابری - مدل لیبرالی - مدل عدالت اقتصادی (۲) حوزه برابری - مدل کمونیستی - مدل عدالت اجتماعی

- (۳) حوزه رقابت - مدل کمونیستی - مدل لیبرالی (۴) حوزه رقابت - مدل لیبرالی - مدل کمونیستی

-۸۴- برخی از جامعه‌شناسان، قشریندی اجتماعی را جهانی و ضروری می‌دانند، کدام گزینه در مورد انتقادات وارد به این نظریه، نادرست است؟

- (۱) جایگاه ممتاز کسانی را که از مزایای اجتماعی قدرت و ثروت برخوردارند، حفظ می‌کند، زیرا آن‌ها را شایسته داشتن چنین امتیازاتی می‌داند.

(۲) قشریندی اجتماعی برای همه زمان‌ها نیست و شاید جوامع آینده را بتوان به شیوه قشریندی نشده‌ای، ساخت.

(۳) این فکر که هر نقشی که مزایای اجتماعی بیشتری دریافت می‌کند، برای جامعه مهم‌تر است، چندان قابل دفاع نیست.

(۴) لازم است همیشه برای تشویق مردم به بر عهده گرفتن نقش‌های بلندپایه، حتماً به آن‌ها قدرت، درآمد و احترام بدھیم.

-۸۵- کدام یک از گزینه‌های زیر، روند نادرستی را به نمایش می‌گذارد؟

- (۱) غلبة رویکرد تبیینی ← غیرعلمی دانستن گزاره‌های انتقادی ← جدایی دانش از ارزش ← قرار گرفتن تبیین در مقابل تفسیر

- (۲) توزیع نابرابر مزایای اجتماعی مانند ثروت و قدرت ← ایجاد نابرابری‌های اجتماعی ← قرار گرفتن افراد در سلسله‌مراتب اجتماعی

- (۳) برخورداری جامعه‌شناسی انتقادی از معیارهای علمی ← ارزیابی وضعیت موجود ← ترسیم تصویری از وضعیت مطلوب

- (۴) تغییر جهان اجتماعی ← از بین رفتان الزام‌های آن ← پیدایش پیامدهای اجتماعی جدید ← ایجاد جهان اجتماعی

-۸۶- به ترتیب، «طبیعی دانستن قشریندی در رویکرد لیبرال» و «مالکیت خصوصی از نظر رویکرد کمونیستی» چه پیامدهایی به دنبال داشت؟

- (۱) نادیده گرفتن نقش انسان در ایجاد قشریندی - برقراری روابط ظالمانه

- (۲) امکان پذیر نبودن تغییرات زیاد در قشریندی - جلوگیری از سلطه طلبی افراد

- (۳) شکل‌گیری روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌ها - نابرابری‌های اجتماعی

- (۴) افول رویکرد تبیینی در نیمه دوم قرن بیستم - تحقق عدالت اجتماعی

-۸۷- کدام گزینه مربوط به رویکرد مخالفان قشریندی اجتماعی (رویکرد دوم) نیست؟

- (۱) برای ایجاد عدالت اقتصادی، باید توزیع ثروت، برابر باشد - نقطه شروع رقابت میان افراد یکسان است - نابرابری اجتماعی مقدمه نابرابری اجتماعی بعدی است.

- (۲) تغییر در قشریندی امکان پذیر است - نابرابری‌های اجتماعی ناشی از تفاوت‌های طبیعی نیست - اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت.

- (۳) نابرابری‌های اجتماعی نتیجه روابط سلطه‌جویانه انسان‌هاست - خواهان از بین رفتان قشریندی اجتماعی هستند - همگان باید شرایط یکسانی داشته باشند.

- (۴) تلاش و شایستگی افراد توانمند نادیده گرفته می‌شود - دولت موظف است برای رفع نابرابری تلاش کند - راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

-۸۸- چه تعداد از عبارت‌های زیر در مورد رویکردهای مختلف به نابرابری‌های اجتماعی، نادرست است؟

(الف) نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق: طرفداران عدالت اجتماعی

(ب) نقطه شروع رقابت‌ها یکسان است، اما انگیزه پیشرفت از بین می‌رود: طرفداران قشریندی اجتماعی

(ج) به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد از بین نمی‌رود: طرفداران عدالت اجتماعی

(د) افراد به اندازه استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار می‌شوند: مخالفان قشریندی اجتماعی

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

-۸۹- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام رویکرد نسبت به نابرابری‌های اجتماعی است؟

-در نظام فئodalی، دهقانان شبیه برده بودند.

-اشار کم‌درآمد تحت پوشش بیمه اجتماعی قرار می‌گیرند.

-طرح خانه‌سازی عمومی برای اشار پایین جامعه در بروزیل

(۱) طرفداران قشریندی اجتماعی - مخالفان قشریندی اجتماعی - طرفداران قشریندی اجتماعی

(۲) طرفداران قشریندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی - مخالفان قشریندی اجتماعی

(۳) مخالفان قشریندی اجتماعی - مخالفان قشریندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی

(۴) طرفداران قشریندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی

-۹۰- کدام گزینه در ارتباط با «جامعه‌شناسی انتقادی» پاسخ درستی به سوالات زیر می‌دهد؟

(الف) راهکار آن برای شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی تر

(ب) روش

(ج) دیدگاه آن نسبت به مفاهیم دانش و ارزش

(۱) انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر - تفسیری - پیوند دانش و ارزش

(۲) نقد سلطه در روابط و مناسبات - انتقادی - جدایی دانش و ارزش

(۳) توجهی به ساختارهای اجتماعی ظالمانه - تجویزی - پیوند دانش و ارزش

(۴) توجه به معانی پدیده‌های اجتماعی در زمینه فرهنگی آن‌ها - تبیینی - جدایی دانش و ارزش

جامعه‌شناسی (۱)

-۹۱- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.

(ب) فرهنگ‌هایی مانند مصر و ایران در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.

(ج) اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند، دچار از خودبیگانگی فرهنگی می‌شوند.

(د) جهان اجتماعی که به از خودبیگانگی دچار است، نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم بخشد و نه می‌تواند آن را رها کند.

(۱) ص - ص - ص - غ (۲) ص - ص - غ - غ (۳) غ - ص - غ - ص (۴) ص - غ - ص - غ

-۹۲- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب با کدام یک از تغییرات و تحولات هویت فرهنگی جهان اجتماعی، ارتباط دارد؟

(الف) جهان اجتماعی اساطیری، آدمی را از حقیقت جهان و خود دور می‌کند.

(ب) جوامعی که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.

(ج) فطرت آدمی به آرامش نمی‌رسد و به اضطراب و تشویش گرفتار می‌شود.

(۱) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی حقیقی

(۲) از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - خودباختگی فرهنگی

- ۹۳- پیامد هر یک از انواع روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر کدام است؟

- جهان اجتماعی بدون الحق به جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد.

- جهان اجتماعی ضمن حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر، تعامل فرهنگی داشته باشد.

(۱) دچار تحولات هویتی خواهد شد - زمینه‌گشترش و پیشرفت خود را فراهم خواهد کرد.

(۲) دچار تزلزل فرهنگی می‌شود - زمینه تحولات هویتی جهان‌های اجتماعی دیگر را پدید می‌آورد.

(۳) دچار تعارض فرهنگی خواهد شد - زمینه تحولات هویتی آن، فراهم می‌شود.

(۴) دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود - داد و ستد به لایه‌های سطحی آن سرایت نخواهد کرد.

- ۹۴- کدام گزینه به ترتیب، با عبارت‌های زیر ارتباط بیشتری دارد؟

الف) رواج غذاهای ناسالم و فست‌فودی در جامعه ایران

ب) تصویب قانونی در کشور فرانسه که بر حذف دین از عرصه‌های اجتماعی تأکید می‌کند.

ج) تغییر مبنای تقویم ایرانی از هجرت پیامبر اسلام (ص) به تاج‌گذاری کوروش در دوران پهلوی

(۱) غرب‌زدگی - خودباختگی جوامع غیرغربی - از خودبیگانگی تاریخی

(۲) از خودبیگانگی فرهنگی - تعامل فرهنگی غرب - از خودبیگانگی

(۳) تزلزل فرهنگی - تعامل فرهنگی غرب - از خودبیگانگی حقیقی

(۴) خودباختگی فرهنگی - تحولات هویتی جهان غرب - از خودبیگانگی فرهنگی

- ۹۵- کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

پیامد	علت
رسیدن آدمی به خودآگاهی در جهان توحیدی	(الف)
از بین رفتن امکان تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب	(ب)

(۱) آیت و نشانه داشتن خود و جهان - خودباختگی جوامع غیرغربی

(۲) انیس و همنشین خداوند شدن - کسب هویت جدید توسط جوامع غیرغربی

(۳) فراموش نشدن آرمان‌های جهان اجتماعی - غرب‌زدگی

(۴) فراغتی عناصر دیگر بدون تقليد - قدرت سیاسی و نظامی برتر غرب

- ۹۶- هویت ایرانی قبل از ظهرور اسلام،

(۱) هویتی توحیدی و آمیخته با اساطیر بود و اقوام مختلف ایرانی با آن که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، در عقاید و آموزه‌های زرتشت، هویت فرهنگی واحدی پیدا کرده بودند.

(۲) هویتی دینی و آمیخته با اساطیر بود و اقوام مختلف ایرانی با آن که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، در عقاید و آموزه‌های زرتشت، هویت قومی واحدی پیدا کرده بودند.

(۳) هویتی غیردینی و اساطیری بود و اقوام مختلف ایرانی با آن که هویت اجتماعی واحدی داشتند، در عقاید و ارزش‌های دین زرتشت، هویت‌های فرهنگی متفاوتی پیدا کرده بودند.

(۴) هویتی توحیدی، دینی و اساطیری بود و اقوام مختلف ایرانی با آن که هویت اجتماعی واحدی داشتند، در عقاید و ارزش‌های آیین زرتشت، هویت‌های فرهنگی متفاوتی پیدا کرده بودند.

- ۹۷- کدام گزینه فرآیند برخورد ایران با جهان غرب را به درستی نشان می‌دهد؟

(۱) خودباختگی فرهنگی جوامع غیرغربی ← القای تصویری سکولار از جوامع اسلامی ← مرعوب قدرت سیاسی و نظامی غرب شدن ← تقسیم امت و ملت اسلامی به قومیت‌های مختلف ← نقد رویکرد تقليدی به غرب ← تدوین آثار متعددی مثل غرب‌زدگی

(۲) خودباختگی فرهنگی جوامع غیرغربی ← مرعوب قدرت سیاسی و نظامی غرب شدن ← القای تصویری سکولار از جوامع اسلامی ← تقسیم امت و ملت اسلامی به قومیت‌های مختلف ← تدوین آثار متعددی مثل غرب‌زدگی ← نقد رویکرد تقليدی به غرب

(۳) مرعوب قدرت سیاسی و نظامی غرب شدن ← خودباختگی فرهنگی ← القای تصویری سکولار از جوامع اسلامی ← تقسیم امت و ملت اسلامی به قومیت‌های مختلف ← نقد رویکرد تقليدی به غرب ← تدوین آثار متعددی مثل غرب‌زدگی

(۴) مرعوب قدرت سیاسی و نظامی غرب شدن ← خودباختگی فرهنگی ← تقسیم امت و ملت اسلامی به قومیت‌های متعدد ← القای تصویری سکولار از جوامع اسلامی ← نقد رویکرد تقليدی به غرب ← تدوین آثار متعددی مثل غرب‌زدگی

- ۹۸- بخورد و تعامل جهان اسلام به ترتیب در «رویارویی با فرهنگ یونان و روم باستان» و «مواجهه با مسیحیان در جنگ‌های صلیبی» چگونه بود؟

- ۱) تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد - مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.
- ۲) آنان را دچار تحولات هویتی کرد - به دفع مهاجمان پرداخت.
- ۳) عناصر اساطیری آن‌ها را نپذیرفت - به دفع مهاجمان پرداخت.
- ۴) تنها عناصر توحیدی و علوم مفید آن‌ها را گرفت - مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.

- ۹۹- به ترتیب «پیامد»، «نتیجه» و «علت» هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

«آشنازی ایرانیان با اسلام - رهبری امام خمینی (ره) و آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع) - دوام هویت فرهنگی جامعه»

- ۱) کنار گذاشتن عناصر اساطیری هویت - قرار گرفتن تاریخ و جغرافیای ایران ذیل آسمان توحید - تعامل با فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی دیگر
 - ۲) دستیابی به تفسیری توحیدی از هویت - بازگشت ایران به هویت اسلامی خود - تعامل با فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی دیگر
 - ۳) کنار گذاشتن هویت مشرکانه خود - بازگشت ایران به هویت اسلامی خود - مورد پذیرش بودن عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی
 - ۴) ساخت بُعد تاریخی مشترک از هویت - قرار گرفتن تاریخ و جغرافیای ایران ذیل آسمان توحید - مورد پذیرش بودن عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی
- ۱۰۰- هویت فرهنگی جوامع اسلامی از دیدگاه تاریخ‌نگاران غربی چه ویژگی‌ای داشت و آنان سرنوشت مشترک و حتمی بشریت طی قرن بیستم را چه می‌دانستند؟

(۱) توحیدی یا حتی اساطیری نبود - دنیوی شدن

(۲) به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود بود - جهانی شدن

(۳) کاملاً سکولار و دنیوی بود - جهانی شدن

جامعه‌شناسی (۲)

- ۱۰۱- کدام‌یک از گزینه‌های زیر در مورد «چالش‌های جهانی» نادرست است؟

(۱) چالش‌های جهانی، به تدریج و یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند، این چالش‌ها اغلب پایان نمی‌یابند و با بروز چالش‌های جدید، چالش‌های پیشین باقی می‌مانند.

(۲) ابتدا چالش‌های سیاسی و نظامی رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی و عاطفی و همچنین چالش‌های اقتصادی مانند فقر و غنا ظاهر می‌شوند.

(۳) این چالش‌ها در مواجهه با سایر فرهنگ‌ها به وجود نمی‌آیند و همگی از درون فرهنگ غرب بر می‌خیزند. علت این چالش‌ها درونی است، نه بیرونی.

(۴) وقتی آثار این چالش‌ها در سطح جهان آشکار می‌شود، فرهنگ‌های دیگر برای مهار آن‌ها نباید چاره و درمان این دردها را از فرهنگ غرب بخواهند.

- ۱۰۲- به ترتیب، نتیجه «مشخص شدن وابستگی علوم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی» و «روشن شدن محدودیت‌های علمی دانش تجربی» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) تردید در اصول و مبانی فرهنگ غرب - محدود شدن علم به امور طبیعی و غیرطبیعی

(۲) آشکار شدن وجود تفسیرهای متناسب با فرهنگ‌های دیگر - دست برداشتن علم از داوری‌های ارزشی

(۳) محدودش شدن استقلال معرفت علمی تجربی - عدم توجیه حضور جهانی غرب در عرصه‌های اقتصادی و سیاسی

(۴) وجود تفسیرهای متناسب با فرهنگ‌های مختلف - تردید در بنیان‌های هویتی فرهنگ غرب

- ۱۰۳- هر یک از عبارت‌های «رونق بازار معنویت‌های کاذب»، «تداوی باورهای دینی در زندگی انسان» و «بحran معنویت در فرهنگ غرب» به ترتیب با کدام گزینه هماهنگ است؟

(۱) غفلت از ابعاد معنوی به بهانه رویکرد دنیوی - نهادینه شدن دین در فطرت آدمی - استقبال از سکولاریسم

(۲) گرایش به سکولاریسم - گرایش فطری آدمیان به مأواه الطبيعه - سکولاریسم

(۳) نیاز فطری آدمیان - حل مشکلات روحی و اجتماعی - پس اسکولاریسم

(۴) گریز از سکولاریسم - نیاز آدمیان به حقایق قدسی - افول سکولاریسم

- ۱۰۴- به ترتیب «اصالت‌بخشی به انسان دنیوی»، «غفلت از ابعاد معنوی به بهانه رویکرد دنیوی» و «افول روش‌نگری» به چه چیزی منجر شد؟

(۱) پوچ‌گرایی - بحران - شکل‌گیری جریان‌های پیست‌مدرن

(۲) مرگ آرمان‌ها و امیدها - اوهانیسم - عبور از اصول جهان مدرن

(۴) خرافه‌پرستی - دئیسم - ظهور عرفان و ادیان شرقی

(۳) شکاکیت - خرافه‌پرستی - فراموش کردن وحی و شهود

۱۰۵ - بحران‌های متناظر با هر یک از ابعاد اجتماعی، فرهنگی و سیاسی یک جامعه به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) فقر و غنا - معنوی - زیست‌محیطی
- ۲) زیست‌محیطی - معرفتی - بحران شمال و جنوب
- ۳) فقر و غنا - معرفتی - جنگ‌ها و تقابل‌ها
- ۴) زیست‌محیطی - معنوی - جنگ‌ها و تقابل‌ها

۱۰۶ - به ترتیب، منورالفکران غربگرا با چه بهانه‌ای نظم پیشین کشورهای اسلامی را در هم ریختند و این روند در عمل به چه چیز منجر شد؟

- ۱) رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - با حمایت کشورهای غربی، حکومتی سکولار را پایه‌ریزی کردند.
- ۲) تشکیل قدرت و امت واحد اسلامی - ضمن پذیرش هویت غرب، از هدف خود ناکام ماندند.
- ۳) از بین بردن عقب‌ماندگی‌های اجتماعی - به عنوان کشورهای استعمارازده شناخته شدند.
- ۴) رسیدن به موقعیت غرب - در جایگاه کشورهای پیرامونی باقی ماندند.

۱۰۷ - پاسخ هریک از عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) نقطه اشتراک منورالفکران غربگرا و بیدارگران اسلامی

ب) ویژگی روشنفکران چپ

ج) پیامد حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی

۱) اصلاح رفتار دولت‌ها - اعتراض به عملکرد اقتصاد سرمایه‌داری - برقراری لیبرالیسم اقتصادی

۲) احساس خطر نسبت به غرب - خودداری از رویارویی مستقیم با دین - برقراری لیبرالیسم اقتصادی

۳) احساس خطر نسبت به غرب - حمایت شدن از طرف بلوک شرق - استبداد استعماری

۴) اصلاح رفتار دولت‌ها - اعتراض نسبت به نظام لیبرالیستی - استبداد استعماری

۱۰۸ - کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را در مورد جریان‌های فکری مرتبط با اندیشه‌های مذکور به درستی تکمیل می‌کند؟

(الف)	مطرح کردن آشکار اندیشه‌های غیرتوحیدی
(ج)	سازمان یافتن در لژهای فراماسونی
(ب)	اعتراض به غرب بدون داشتن شناخت عمیق از آن

۱) روشنفکران چپ - نخستین بیدارگران اسلامی - منورالفکران غربگرا - روشنفکران چپ

۲) منورالفکران غربگرا - روشنفکران چپ - نخستین بیدارگران اسلامی - روشنفکران چپ

۳) منورالفکران غربگرا - روشنفکران چپ - منورالفکران غربگرا - روشنفکران چپ

۴) به ترتیب رویگردانی و گریز از سکولاریسم بر «مهاجران ساکن کشورهای غربی» و «نخبگان جهان غرب» چه تأثیری گذاشت؟

۱) فراخوانده شدن به سوی هویت دینی خود - دچار شدن به پوچگرایی، نامیدی و مرگ آرمان‌ها

۲) روی آوردن به عرفان‌های سرخپوستی - دچار شدن به پوچگرایی، نامیدی و مرگ آرمان‌ها

۳) فراخوانده شدن به سوی هویت دینی خود - واداشتن آن‌ها به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی

۴) روی آوردن به عرفان‌های سرخپوستی - واداشتن آن‌ها به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی

۱۱۰ - کدام گزینه به ترتیب در مورد «نخستین بیدارگران اسلامی» صحیح و در مورد «منورالفکران غربگرا» نادرست است؟

۱) خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند - مفهوم امت و ملت اسلامی برای آن‌ها بی‌معنا یا منفور بود.

۲) قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند - اولانیسم را به دنیوی شدن و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه کردند.

۳) بیداری را در بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند - اندیشه سیاسی قومگرایانه غرب (ناسیونالیسم) مورد توجه آن‌ها بود.

۴) به دنبال عزت جهان اسلام فارغ از وحدت امت اسلامی بودند - بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۱۷

جمعه ۱۴۰۱/۱۲/۰۵

آزمودهای سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سؤالات آزمون

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه	تعداد سوال: ۱۰۰

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	وضعیت پاسخگویی	شماره سوال		مدت پاسخگویی
				تا	از	
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	اجباری	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ ۳	۱۰	اجباری	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
	تاریخ ۱	۱۰	اجباری	۱۴۱	۱۵۰	
	تاریخ ۲	۱۰	زوج کتاب	۱۵۱	۱۶۰	
	جغرافیا ۳	۱۰	اجباری	۱۶۱	۱۷۰	
۳	جغرافیای ایران	۱۰	اجباری	۱۷۱	۱۸۰	۲۰ دقیقه
	جغرافیا ۲	۱۰	زوج کتاب	۱۸۱	۱۹۰	
	فلسفه ۲	۱۰	اجباری	۱۹۱	۲۰۰	
۴	فلسفه و منطق	۱۰	منطق	۲۰۱	۲۱۰	۳۰ دقیقه
	فلسفه ۱	۱۰	اجباری	۲۱۱	۲۲۰	
	روان‌شناسی	۱۰	اجباری	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

زبان عربی (اختصاصی)

عین الأنساب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (١١٨ - ١١١):

١١١- «الله نور السماوات والأرض مثل نوره گمشکا فیها مصباح المصباح في زجاجة الزجاجة كأنها كوكب دُرَّي»:

(١) «خدا نور و روشنایی آسمان‌ها و زمین می‌باشد، مثال نورش چون چراغدانی است که در آن چراغی هست، چراغی در شیشه‌ای وجود دارد، گویی آن یک ستاره بسیار پرنور است!»

(٢) «الله است نور سماوات و زمین، مثل نور او بهسان چراغدانی می‌باشد که در آن چراغی است، آن چراغ در شیشه‌ای است، آن شیشه گویا ستاره‌ای درخشان است!»

(٣) «خداوند نور سماوات و زمین است، نور او مانند چراغدان است که در چراغی وجود دارد، آن چراغ در شیشه است، آن شیشه انگار که یک ستاره درخشان است!»

(٤) «خداوند نور آسمان‌ها و زمین است، مثل نور او همانند یک چراغدان است که درونش یک چراغ هست، چراغی که در یک شیشه وجود دارد که آن شیشه مانند یک ستاره بسیار درخشان است!»

١١٢- «إِنْ تَظَاهِرَ بِمَا لَا تَكُونُ فَالْحَقِيقَةُ تَظَاهِرُ فِي صَفَحَاتِ وِجْهِ الْمَرْءِ»:

(١) «از این‌که به آن‌چه که نیستی تظاهر کنی بپرهیز که حقیقت در جای جای چهره انسان هویتا می‌شود!»

(٢) «تو را برحدار می‌دارم از این‌که وانمود کنی به چیزی که نیستی، چون حقیقی، واقعیت را در همه‌جای چهره آدمی آشکار می‌کند!»

(٣) «برحدار باش که به آن‌چه که نیستی متظاهر شوی، چه در جای جای چهره انسان حقیقی ظاهر می‌شود!»

(٤) «از آن‌چه که نیستی تو را برحدار می‌دارم تا تظاهر نکنی، زیرا حقیقت و واقعیت در همه جای چهره آدمی آشکار می‌گردد!»

١١٣- «المُجمَعُ الَّذِي أَلْفَهُ الدَّكْتُورُ الْأَتُونِجِيُّ يَضْمِمُ كَثِيرًا مِّنَ الْكَلِمَاتِ الْفَارَسِيَّةِ الْمُعَرَّبَةِ»:

(١) معجمی که دکتر آلتونچی آن را به رشتہ تحریر در آورد، بسیاری از کلمات فارسی - عربی را در برگرفته است!

(٢) فرهنگ لغتی که مؤلف آن دکتر آلتونچی می‌باشد، ضمیمه زیادی از کلمات فارسی عربی شده دارد!

(٣) دائرة المعارفی که دکتر آلتونچی نگاشته است، واژگان فارسی عربی شده زیادی را در بر می‌گیرد!

(٤) واژه‌نامه‌ای که دکتر آلتونچی آن را تألیف نموده است، بسیاری از واژگان فارسی عربی شده را در بر می‌گیرد!

١١٤- «أَعْجَبُ الْمَلَكَ كَلَامُ الْفَلَاحِ الْمُعَمَّرُ فَأَمَّ مَرَّةً ثَانِيَةً أَنْ يُعْطِيَ أَلْفَ دِينَارَ آخِرَ»:

(١) پادشاه از سخن کشاورز پیر شگفت زده شد و دستور داد دوباره به او هزار دینار داده شود!

(٢) پادشاه که از کلام کشاورز سالخورده تعجب کرده بود، دستور داد به او هزار دینار دیگر بدنه!

(٣) سخن کشاورز پیر پادشاه را شگفت زده ساخت، پس امر کرد هزار دینار دیگر به او اعطای کنند!

(٤) پادشاه از کلام کشاورز پیر خوشش آمد و بار دیگر دستور داد به او هزار دینار دیگر داده شود!

١١٥- «إِنْ تَعْاملُ أَوْلَادَكَ مَعَالِمَةً عَادِلَةً يَرْضُ رَسُولُ اللَّهِ مِنْكَ وَ إِنْ تُفَرِّقَ بَيْنَهُمْ يَنْزَعُجَ مِنْ عَمْلِكَ»:

(١) چنان‌چه رفتار تو با فرزندات عادلانه باشد، رسول خدا را از خود خشنود کرده‌ای و اگر میانشان تبعیض قائل شوی از این کار آزرده می‌گردد!

(٢) قطعاً رفتار عادلانه تو با فرزندات، رسول خدا را از تو خشنود می‌سازد و تبعیض گذاشتنت میان آنان، او را از کارت سخت آزرده می‌کند!

(٣) چنان‌چه با فرزندان خود عادلانه رفتار نمایی، رسول الله را از خود خشنود می‌سازی و چنان‌چه میانشان تفاوت گذاری، او را از عملت آزرده می‌سازی!

(٤) اگر با فرزندات به عدالت رفتار کنی، رسول خدا از تو راضی و خشنود می‌گردد و اگر میان ایشان تفاوت گذاری، از کارت آزرده خاطر می‌شود!

١١٦- عین الخطأ:

(١) لا تُكُنْ فَطَّأً فِينِفَقَ النَّاسُ مِنْ حَوْلِكَ: تندخو مباش چه مردمان از اطرافت پراکنده شوند!

(٢) أَرِيدُ الْعُودَةَ إِلَى بَيْتِي وَ لَا أُحِبُّ الْإِقَامَةَ هُنَا!: می‌خواهم به خانه‌ام برگردم و دوست ندارم این‌جا بمانم!

(٣) لَمْ يَعْرِفْ الشَّيْمَاءَ أَحَدٌ إِلَّا رَسُولُ اللَّهِ فَأَكْرَمَهَا!: شیما فقط رسول خدا را شناخت، پس او را گرامی داشت!

(٤) أَعْتِقَ هَذَا الطَّائِرَ فَهُوَ لَا يُحِبُّ أَنْ يَعِيشَ فِي الْقَفْصِ مَحْبُوسًا!: این پرنده را آزاد کن؛ زیرا او دوست ندارد در قفس محبوس زندگی کند!

١١٧- عین الصحيح:

- ١) هذه الشجرة لن تثمر إلا بعد عشر سنوات؛ ابن درخت پس از ده سال میوه می دهد!
- ٢) لم يعرف المسلمين الشيء إلا رسول الله؛ تنها رسول خدا بود که شیما را شناخت!
- ٣) ما كان المزارعون يغرسون إلا فسائل الجوز؛ كشاورزان فقط نهال های گردو می کاشتنند!
- ٤) لا تأكلوا إلا ما ذكر اسم الله عليه؛ جز از آن چه نام خداوند بر آن یاد شده است، نمی خورید!

١١٨- «ابن مقفع در این اثرگذاری، نقشی بزرگ داشت!»؛ عین الصحيح:

- ١) ابن المقفع له دور كبير في هذا التأثير!
- ٢) كان لابن المقفع دور عظيم في هذا التأثير!
- ٣) في هذا التأثير ابن المقفع كان له نقش كبيراً
- ٤) أثر ابن المقفع في هذا كان عظيماً!

■■■ إقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة بما يناسب النص (١٢٣ - ١٢٢):

يَمْتَحِنُ الْأَسْدَ بِقَوْةِ عَضْلَانِيَّةِ كَبِيرَةٍ وَ قَوْةِ الْحَوَافِسِ الْعَجِيبَةِ وَ الْمَبِيهَةِ الْخَاصَّةِ فَيُوَلِّ قَبْضَهُ بِمَلْكِ الْغَابَةِ إِنَّهُ يَعْتَمِدُ فِي غَذَائِهِ عَلَى الصَّيْدِ خَاصَّةً فِي وَقْتِ الْفَجْرِ. فَهُوَ يُحْبِّتُ أَنْ يَصِيدَ الْلَّبَوْنَاتِ كَبِيرَةِ الْحَجْمِ إِلَّا أَنَّهُ يَصِيدَ الطَّيْوَرَ وَ الْأَسْمَاكَ وَ غَيْرَهَا أَيْضًا وَ خَلَافًا لِلْاعْتِقَادِ الشَّائِعِ فَالْأَسْدُ قَدْ يَقْبِلُ عَلَى أَكْلِ حَيَوانَاتٍ قَتَلَهَا سَائِرُ الْمُفْتَرِسِينَ أَوْ تَلَكَ الَّتِي مَاتَتْ لِأَسْبَابٍ طَبِيعِيَّةٍ. الْأَسْدُ (جَمْعُ الْأَسْدِ) تَفَضَّلُ الْعِيشُ فِي الْأَرْضِيِّ الْعَشَبِيِّ وَ تَعِيشُ اجْتِمَاعِيَّةً فِي مَجْمُوعَةٍ تُسَمَّى الْقَطْبِيَّعِ. كُلُّمَا ازْدَادَ أَفْرَادُ الْقَطْبِيَّعِ ازْدَادَتْ فُرْصَتُهَا لِلتَّوْسُّعِ فِي مَنْطَقَةِ تَعِيشِهِ فِيهَا. الْأَسْدُ مِنَ الْحَيَوانَاتِ الْمَعَرَّضَةِ بِحَاطِرِ الْانْقِرَاضِ فَمِنْ مَهَدَّدَاتِ حَيَاتِهِ هِيَ صِيدُ حَيَوانَاتٍ تُشَكَّلُ مَصْدِرًا غَذَائِيًّا هَامًا لَهُ أَوْ أَخْطَاءُ الصَّيَادِينَ عِنْدَ صِيدِ سَائِرِ الْحَيَوانَاتِ وَ النَّزَاعَاتِ بَيْنِهِ وَ بَيْنِ الْبَشَرِ. [القطبيع: كلّه]

١١٩- عین الصحيح عن الأسد:

- ١) إذا لا يُضطرّ فهو يصيد الكائنات الحية الصغيرة!
- ٢) لا يأكل من طعام ما قام بنفسه بتصيده!
- ٣) كثيراً ما يقوم بالصيد ضمن مجموعات اعتماداً على قدرتها!
- ٤) معظم صيده في وقت الظلام!

١٢٠- «لماذا تعيش الأسد بشكل جماعي؟»؛ عین الخطأ:

- ١) لأنّها في خطر الانقراض!
- ٢) لتفويت طعام أكثر!
- ٣) للدفاع عن نفسها أمام الخطرات!
- ٤) للسيطرة على مكان عيشها!

١٢١- المواضيع التي جاءت في النص على الترتيب هي :

- ١) فرائس الأسد - أسباب طبيعية لموت الحيوانات - مهدّدات حياة الأسد ٢) لقب الأسد - انقراض الأسد - طعام الأسد
- ٣) زمن صيد الأسد - الصراع بين الأسد والإنسان - كيفية حياة الأسد ٤) خصائص الأسد - مكان العيش للأسد - خطايا الصيادين

■■■ عین الخطأ في الإعراب والتحليل الصرفي (١٢٢ و ١٢٣):

١٢٢- «يَمْتَحِنُ - يَعْتَمِدُ - يَقْبِلُ - تَفَضَّلُ»:

- ١) يَمْتَحِنُ: مضارع - معلوم - لازم / فعلٌ و فاعله المرفوع «الأَسْد» و الجملة فعليةٌ
- ٢) يَعْتَمِدُ: له ثلاثة حروف أصلية و حرفان زائدان (من باب افتعال) - لازم - للمفرد الغائب / خبر «إن» المشبهة بالفعل
- ٣) يَقْبِلُ: فعل مضارع - معلوم - من باب إفعال / خبر للمبتدأ
- ٤) تَفَضَّلُ: للغائية - مزيد ثالثي (من باب تفقل) - متعدٌ / مفعوله «العيش»

١٢٣- «الطَّيْوَرُ - الْاعْتِقَادُ - الْمُفْتَرِسُينَ - الصَّيَادِينَ»:

- ١) الطَّيْوَرُ: جمع مكسراً و تكسير (مفرده: الطائر) معرب، معرفة / مفعول (= مفعول به) و منصوب بالفتحة
- ٢) الاعتقاد: مفرد مذكر، معرب، مصدر من المزيد الثلاثي (حروفه الأصلية: ع د ق) / للاعتقاد: جار و مجرور
- ٣) المفترسينَ: جمع سالم - معرفة (بأن) - اسم فاعل (من فعل له حرفان زائدان) / مضاف إليه و مجرور بالياء
- ٤) الصيادينَ: جمع مذكر - اسم مبالغة (للدلالة على صاحب الحرفة) - معرب / مضاف إليه و مضافة: أخطاء

■■■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (١٣٠ - ١٢٤):

١٢٤- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ٢) عَالِمٌ يُتَّسِّعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ!
- ٤) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضَلَالٍ لَا تُرْفَعُ!
- ١) فأشرعَ إِلَيْهِ أَصْحَابَهُ لِيُتَنَذَّدُوا!
- ٣) بِمِ يَدْهَبُ الطَّلَّابُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ فِي فَصْلِ الشَّتَاءِ!

۱۲۵- «مُدَارَةُ النَّاسِ نَصْفُ الْإِيمَانِ!»؛ عَيْنَ مَا لَا يَنْسَابُ مَفْهُومُ الْعِبَارَةِ:

- ۱) هرکس که زمانه ساز باشد / قانون نشاط می‌نواد
- ۲) درختی که پیوسته بارش خوری / تحمل کن آن‌گه که خارش خوری
- ۳) گر از تحمل من خصم شد زیون چه عجب / فلک حریف زبردستی مدارا نیست
- ۴) گویند که هر چیز به هنگام بود خوش / ای عشق چه چیزی که خوشی در همه هنگام

۱۲۶- عَيْنَ الْخَطْأِ عَمَّا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطْ:

- ۱) الجاھل یعارض قبل أن یفهم! (جمعه: الجھال / متضاده: یوافق)
- ۲) یُحکی أَنَّ رِجَالًا كَانَ كَثِيرُ الْمَعَاصِي وَالْعَيُوبِ (فرد: العاصي / فرد: العيوب)
- ۳) إِذْنٌ لَا يُسْتَطِيعُ الْكَذَابُ أَنْ يُخْفِيَ كِذْبَهُ! (مترادفعه: یقدر / متضاده: یظہر)
- ۴) الْعِلْمُ نُورٌ يَقْدِمُهُ اللَّهُ فِي قُلُوبِ أُولَائِهِ! (مترادفعه: ضياء / مترادفعه: یُلقی)

۱۲۷- عَيْنَ «أَخْذَ» بِمَعْنَى «بَدَأَ»:

- ۱) الْقَلْمَنْ أَخْذَتْهُ وَبَدَأَتْ بِرِسمِ الْمَشَاهِدِ
- ۲) بَعْدَ أَنْ أَخْذَتُ الْكِتَبَ مِنَ الْمَكْتَبَةِ صَرَّتْ مَسْرُورَةً!
- ۳) أَخْذَ الْمُسْلِمُونَ يَتَقدَّمُونَ فِي عَصْرٍ يُسَمَّى بِالْعَصْرِ الْذَّهَبِيِّ!
- ۴) أَخْذَ أَبِي السَّيَّارَةِ مَعَهُ وَأَنَا ذَهَبْتُ إِلَى الْجَامِعَةِ بِالْحَافَلَةِ!

۱۲۸- عَيْنَ الْخَطْأِ (فِي نَفْيِ الْأَفْعَالِ):

- ۱) تُرْسِلُونَ ← لَا تُرْسِلُونَ
- ۲) أَرْسَلْتُمْ ← لَمْ أَرْسَلْتُمْ
- ۳) سُوفَ تُرْسِلُونَ ← لَنْ تُرْسِلُوا
- ۴) أَرْسِلُوا ← لَا تُرْسِلُوا

۱۲۹- عَيْنَ عِبَارَةٍ جَاءَ فِيهَا اسْمُ عِلْمٍ:

- ۱) فِي أَيِّ بَلَادٍ تَقْعُدُ هَذِهُ الْأَهْرَامُ!
- ۲) حَسَنًا، أُنْظِرْ إِلَيْهِ هَذِهِ حَتَّى تَصْدِقَ!
- ۳) شَارَكَ الْإِيْرَانِيُّونَ فِي قِيَامِ الدُّولَةِ الْعَبَاسِيَّةِ!
- ۴) عَرَفَتْ زَمِيلِيُّ حِينَ شَاهَدَتْهُ فِي مَطَارِ النَّجْفِ الْأَشْرَفِ!

۱۳۰- عَيْنَ الْمُسْتَشْنَى مِنْهُ مَحْذُوفًا:

- ۱) قَمَةُ الْجَبَالِ مُغَطَّاةٌ كُلَّ السَّنَةِ بِالْلَّوْجِ إِلَّا فَصْلِ الْخَرِيفِ!
- ۲) خَرْبُ الْإِعْصَارِ الْبَيْوَتِ جَنْبُ الشَّاطِئِ إِلَّا مَا بَنَى مَرْصُوصًا!
- ۳) لَا يَأْكُلْ سَمْكُ السَّهْمِ فَرَائِسَهُ إِلَّا حَيَّةً فَلَذُكْ يَصْعُبُ تَغْذِيَتِهِ!
- ۴) لَنْ يَجْحَجَ فِي الْامْتَحَانَاتِ الْمَدْرَسِيَّةِ أَحَدٌ إِلَّا مِنْ طَالِعِ الدُّرُوسِ بِانتِظَامِهِ

۱۳۱- کدام گزینه درباره وضعیت اقتصاد انگلستان بعد از جنگ جهانی اول صحیح است؟

- ۱) با تغییر قانون اساسی و نظام حکومتی خود به یکی از موفق‌ترین قدرت‌های پیشرو اقتصادی در جهان تبدیل شده بود.
- ۲) علاوه بر ویرانی‌های جنگ، مستعمراتش را از دست داده و محکوم به پرداخت غرامت‌های سنگین شده بود.
- ۳) به اتكای منابع خود و ثروت مستعمراتش تا حدودی توانست ویرانی‌های ناشی از جنگ را بازسازی و رونق و رفاه اقتصادی ایجاد کند.
- ۴) اقتصادش کمتر آسیب دیده بود، از این‌رو اقدام به اعطای وام به دیگر کشورها کرد.

۱۳۲- اساس برنامه صنعتی استالین بر چه استوار بود؟

- ۱) برپایی صنایع جدید و بسط شبکه حمل و نقل
- ۲) تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی
- ۳) تولید تسليحات مدرن و ایجاد مؤسسات عمومی
- ۴) تولید کالاهای مصرفی و ماشین‌آلات صنعتی

۱۳۳- چه تعداد از عبارت‌های زیر مربوط به حوادث جهان پس از پایان جنگ جهانی اول و پیش از آغاز جنگ جهانی دوم است؟

- «خروج ایتالیا از جامعه ملل - بحران اقتصادی آمریکا - مرگ لنین - حمله چین به ژاپن - تأسیس سازمان پلیس مخفی موسوم به گشتاپو - انقلاب میجی - فرار امپراتور آلمان به هلند - نجاوز نظامی ایتالیا به اتیوپی»

۱۳۴- به ترتیب، چه عاملی سرآغاز روند قدرتگیری هیتلر شد و او پس از به دست گرفتن زمام امور چه کرد؟

- ۱) حمایت صاحبان صنایع، اشراف زمیندار و افسران ارتش - تمام احزاب سیاسی را منحل کرد.
- ۲) انتصاب او از سوی امپراتور آلمان به صدراعظمی - خود را پیشوا خواند.
- ۳) واگذاری مقام نخستوزیری به او از سوی پادشاه - قرارداد و رسای را لغو کرد.
- ۴) موفقیت نازی‌ها در انتخابات مجلس - ارتش و تشکیلات نظامی را گسترش داد.

۱۳۵- کدام گزینه درباره کشوری که آلمان‌ها با وجود تمام تلاش خود، موفق به اشغال آن نشدند، صحیح است؟

- ۱) با استفاده از نیروی نظامی، جنبش استقلال خواهی مردم الجزایر را سرکوب کرد.
- ۲) به حمایت از ملی‌گرایان چینی در برابر کمونیست‌های این کشور پرداخت.
- ۳) بعد از جنگ جهانی دوم با سختکوشی و برنامه‌ریزی دقیق به موفق‌ترین کشور پیشرو صنعتی تبدیل شد.
- ۴) بعد از جنگ دوم جهانی در برابر خواسته حزب کنگره ملی هند تسليم شد.

۱۳۶- ژاپن در جنگ جهانی دوم جنگ جهانی اول

- ۱) همانند - به انگلستان و فرانسه پیوست.
- ۲) برخلاف - به آلمان‌ها پیوست.
- ۳) همانند - در برابر متفقین ایستاد.
- ۴) برخلاف - در برابر متعددین ایستاد.

۱۳۷- کدام عبارت‌ها درباره علل و زمینه‌هایی که در فاصله دو جنگ جهانی، ژاپن را به سوی اهداف توسعه‌طلبانه نظامی سوق داد، نادرست هستند؟

- الف) بحران اقتصادی، رکود و تورم ناشی از جنگ جهانی اول
- ب) در اختیار گرفتن هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن توسط نظامیان
- ج) وابستگی اقتصادی ژاپن به واردات مواد خام
- د) نارضایتی از تحریم‌های ناشی از قراردادهای صلح ورسای

- ۱) الف - د
- ۲) الف - ج
- ۳) ب - ج
- ۴) ب - د

۱۳۸- چه تعداد از عبارت‌های زیر در مورد علل گسترش طرف‌های درگیر در جنگ جهانی دوم صحیح است؟

- الف) حضور نظامی آلمان و ایتالیا در غرب اروپا و شمال آفریقا
- ب) حمله ژاپنی‌ها به ناوگان آمریکا در اقیانوس اطلس
- ج) هجوم نیروهای محور به شرق اروپا و بالکان

- ۱) ۱
- ۲) ۴
- ۳) ۳
- ۴) ۲

۱۳۹- در جنگ جهانی دوم در پی کدام رویداد، شوروی و انگلستان علیه ایران متعدد شدند؟

- ۱) حمله هیتلر به شوروی
- ۲) کمک نظامی ایران به آلمان‌ها
- ۳) روابط بازرگانی ایران و آلمان
- ۴) ورود آمریکا به جنگ

۱۴۰- کدام گزینه درباره زمان و چگونگی تشکیل دولت جعلی اسرائیل صحیح است؟

- ۱) بعد از صدور اعلامیه بالفور و در پی حمایت دولتهای انگلستان و آمریکا
- ۲) پس از مهاجرت یهودیان به فلسطین در سال ۱۹۱۸ و با فشار شبکهٔ صهیونیسم بین‌الملل
- ۳) بعد از جنگ جهانی دوم و در پی سکوت بیشتر کشورهای مسلمان
- ۴) در دوران قیمومیت انگلستان بر فلسطین و پس از خرید و تصرف زمین‌های وسیع فلسطین

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰ و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۵۱ تا ۱۶۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

تاریخ (۱) (سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

۱۴۱- به ترتیب، نام مادی‌ها برای نخستین بار در کجا آمده و پس از کدام رویداد قلمرو آن‌ها (مادها) به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت؟

- ۱) الواح گلی سومری - اتحاد قبایل مختلف ماد
- ۲) الواح گلی سومری - تأسیس سپاه منظم و کارآمد توسط هووخشتر
- ۳) سالنامه‌های آشوری - فتح آشور توسط سومین فرمانروای مادی
- ۴) سالنامه‌های آشوری - اتحاد مادها با آشوری‌ها علیه بابلیان

۱۴۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره اقدامات «داریوش اول هخامنشی» درست می‌باشد؟
 «احداث جاده شاهی - جنگ ماراتن - فتح غرب و شمال غرب هند - تأسیس نیروی دریایی - ساماندهی تشکیلات استانی یا شهری - گسترش قلمرو هخامنشیان به قاره آفریقا - شکست حکومت لیدی و تصرف سارده»

۴ (۴) ۵ (۳) ۶ (۲) ۷ (۱)

۱۴۳- نخستین سپاه بعد از تشکیل حکومت آریایی‌ها در ایران توسط چه کسی و به چه منظور تأسیس شد؟
 ۱) دهیوک - مقابله با هجوم آشوری‌ها
 ۲) هووخشتر - گسترش قلمرو مادها در بین‌النهرین
 ۳) کورش - جنگ با آستیاگ و تأسیس حکومت هخامنشی
 ۴) داریوش - فرونشاندن شورش‌های داخلی و برقراری امنیت

۱۴۴- به ترتیب، علت و پیامد عدم نظارت و سلطه کامل شاهان سلوکی بر متصرفات شرقی خویش چه بود؟

۱) گسترده‌گی قلمرو - سست شدن پایه‌های حاکمیت سیاسی و نظامی سلوکیان بر ایران
 ۲) شورش‌ها و جنگ‌های داخلی - پایان سلطه سلوکیان بر ایران

۳) قدرت‌گیری اشکانیان در شرق - شکل‌گیری نافرمانی و شورش در مناطق مختلف کشور
 ۴) رقابت و درگیری با جانشینان اسکندر در مصر - قدرت‌گیری افراد یا خاندان‌هایی در این نواحی

۱۴۵- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر ناظر بر کدام پادشاه اشکانی است؟

(الف) تشبیت قدرت اشکانیان

(ب) پیروزی در جنگ حران

(ج) پیشوایی تا فرات و همسایگی با امپراتوری روم

۱) مهرداد اول - ارد دوم - اردوان چهارم - ارد دوم
 ۲) مهرداد اول - اردوان چهارم - ارد دوم
 ۳) مهرداد دوم - ارد دوم - مهرداد دوم

۱۴۶- سیاست اردشیر بابکان در آغاز تشکیل حکومت ساسانی در مواجهه با حاکمان محلی چگونه بود؟

۱) کاملاً خصمانه
 ۲) مسالمت‌آمیز و مدارجویانه
 ۳) آمیزه‌ای از جنگ و مذاکره
 ۴) به شکل توافقی و مذاکره

۱۴۷- کدام گزینه درباره فرمانروای ساسانی که نگاره آن در طاق بستان حک شده، صحیح است؟

۱) با حمایت امپراتوری روم به تاج و تخت سلطنت رسید.
 ۲) در جنگ با رومی‌ها، والریانوس (امپراتور روم) را به اسارت درآورد.
 ۳) حکومت دست‌نشانده لخمان را در جنوب غربی ایران به مرکزیت شهر حیره تأسیس کرد.
 ۴) اشراف به دلیل همراهی او با مزدک، وی را از قدرت برکنار کردند.

۱۴۸- کدام گزینه درباره شیوه حکومتی اشکانیان صحیح است؟

۱) نظام حکومتی آنان متشکل از مجموعه‌ای از حکومت‌های مستقل بود که به هنگام جنگ بی‌طرف می‌مانندند.
 ۲) اداره برخی از سرزمین‌ها در دست پادشاهان و حاکمان کوچکی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خویش استقلال داشتند.
 ۳) دو مجلس مشورتی شامل بزرگان و موبدان در کنار شاه در امور مملکتی دخالت داشتند.
 ۴) شاه در رأس تشکیلات سیاسی و اداری بود و یک گروه مشورتی شامل بلندپایگان سیاسی و نظامی نیز در کنار پادشاه حضور داشتند.

۱۴۹- در نظام قضایی ایران باستان قضاؤت رسمی برعهدة و بود که اولی به رسیدگی می‌کرد.

۱) بزرگان قبایل - حاکمان محلی - اختلافات خانوادگی
 ۲) بزرگان قبایل - روحانیون زرتشتی - جرایم سیاسی و نظامی
 ۳) روحانیون زرتشتی - قضات شاهی - اختلافات حقوقی و مدنی
 ۴) حاکمان محلی - روحانیون زرتشتی - قوانین مربوط به نظم عمومی

۱۵۰- کدام گزینه می‌تواند منبع خوبی برای مطالعه حقوق اجتماعی و اقتصادی زنان در عصر ساسانی باشد؟

۱) الواح گلی و سنگنوشته‌های ساسانی
 ۲) خدای نامک‌ها و اسناد دولتی
 ۳) کتاب مادیان هزاردادستان و اوستا
 ۴) نوشت‌های مورخان یونانی به خصوص هرودت

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰)

- ۱۵۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره خاستگاه و نحوه به قدرت رسیدن حکومت‌های ایرانی در سده‌های سوم و چهارم هجری درست هستند؟
- الف) سلسله‌های طاهریان و سامانیان ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه سیستان و مواراءالنهر داشتند.
 - ب) سلسله زیاریان همچون علویان در منطقه گرگان و طبرستان بدون اذن خلیفه قدرت را به دست گرفتند.
 - ج) سلسله صفاریان خاستگاه مردمی داشتند و فعالیت سیاسی خود را از شرق ایران آغاز کردند.
 - د) سلسله آل بویه از حکومت‌های شیعه‌مذهب بودند که پیش از کسب قدرت پیشنهاد نظامی داشتند.
- ۱ (۴) ۲ (۳) ۳ (۲) ۴ (۱)
- ۱۵۲- به ترتیب، در چه دوره‌ای زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و کدام عبارت درباره این دوره نادرست است؟
- ۱) صفاریان - مؤسس آن قصد لشکرکشی به بغداد را داشت اما پیش از حرکت به دست غلامان شورشی خود کشته شد.
 - ۲) صفاریان - با حمله به نیشابور، حکومت طاهریان را از میان برداشتند.
 - ۳) سامانیان - بنیان‌گذار آن در جنگ با صفاریان، یعقوب‌لیث را به اسارت درآورد.
 - ۴) سامانیان - نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی در این دوره نگارش یافت.
- ۱۵۳- چه عاملی زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم و چهارم هجری فراهم آورد؟
- ۱) توجه ویژه عباسیان به ایرانی‌ها و واگذاری مناصب مهم حکومتی به آن‌ها
 - ۲) ضعف و ناتوانی خلافت عباسی در اداره امور قلمرو خود
 - ۳) فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری
 - ۴) سیاست عرب‌گرایی عباسیان و سخت‌گیری و ستم آنان به شیعیان
- ۱۵۴- کدام گزینه به ترتیب درباره «مؤسس سلسله غزنوی» درست و درباره «مؤسس سلسله سلجوقیان» نادرست است؟
- ۱) با هدف جهاد در راه خدا بارها به هند حمله کرد - در نبرد ملازگرد امپراتور روم شرقی را به اسارت درآورد.
 - ۲) با حمله به ری بسیاری از علما و مردم آن‌جا را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند - پس از خارج کردن خلیفه عباسی از سلطه آل بویه شیعه‌مذهب، خلیفه او را به عنوان منجی خلافت معرفی کرد.
 - ۳) همواره در صدد کسب حمایت خلیفه عباسی بود - پس از تصرف نیشابور، این شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید.
 - ۴) در نبرد دندانقان از سلجوقیان شکست خورد - قلمرو سلجوقیان را از سیحون تا دریای مدیترانه گسترش داد.
- ۱۵۵- کدام گزینه یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان محسوب می‌شود؟
- ۱) تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعه نظام اداری
 - ۲) رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری
 - ۳) زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان
 - ۴) رشد و گسترش تجارت داخلی و خارجی
- ۱۵۶- چه تعداد از گزاره‌های زیر درباره «دانشمند بزرگ عصر غزنوی» صحیح است؟
- «تسلط بر زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت - ابداع روش‌های اندازه‌گیری فاصله میان شهرها - شیمی‌دان و فیلسوف ایرانی - رئیس مدرسه‌جندي شاپور - مؤلف کتاب شفا»
- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۱) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶ (۴)
- ۱۵۷- از زمان کدام فرمانروای مغول، اسلام دین رسمی اعلام شد؟
- ۱) هولاکو
 - ۲) غازان
 - ۳) الجایتو
 - ۴) ابوسعید
- ۱۵۸- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را درباره «پیامدهای مسلمان شدن مغولان» به درستی نشان می‌دهد؟
- الف) نظام مالیاتی تا حدودی اصلاح شد.
 - ب) بازرگان و اهل صنعت، حرف و هنر مورد احترام قرار گرفتند.
 - ج) حکومت‌های شیعه‌مذهب در بخش‌هایی از مناطق ایران به وجود آمدند.
 - د) نفوذ و قدرت ایرانیان در دربار و اداره حکومت، پیش از پیش، افزایش یافت.
- ۱) ص - ص - غ - ص ۲) ص - غ - ص - ص ۳) غ - ص - ص - ص ۴) غ - ص - غ - ص

۱۵۹- چه عاملی زمینه مناسب را برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانی و تیموری فراهم آورد؟

- (۱) پیوند خوردن تجارب و سنت‌های هنری و هنرمندان سرزمین‌های فتح شده با یکدیگر
- (۲) اتحاد و زندگی مسالمت‌آمیز پیروان مذاهب و فرق اسلامی در قلمرو ایلخانان و مغولان
- (۳) پیدایش مراکز بزرگ فرهنگی و هنری در شهرهای مختلف
- (۴) تأسیس کتابخانه‌های عظیمی در شهرهای هرات و سمرقند

۱۶۰- از جمله آثار تاریخی مهمی که در عصر ایلخانان نگارش یافت، می‌توان به تاریخ گزیده نوشته و اثر عظاملک جوینی اشاره کرد.

- (۲) حمدالله مستوفی - تاریخ جهانگشا
- (۴) رشیدالدین فضل الله همدانی - تاریخ جهانگشا
- (۱) رشیدالدین فضل الله همدانی - جامع التواریخ
- (۳) حمدالله مستوفی - جامع التواریخ

جغرافیا

۱۶۱- کدام گزاره یا گزاره‌ها، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«از آن جا که بین همه مکان‌های واقع بر نصف‌النهارهای مختلف کره زمین همواره اختلاف زمانی وجود دارد؛»

(الف) ساعت محلی اختلالاتی را در برنامه حرکت وسایل حمل و نقل و فعالیت‌های اقتصادی و باز و بسته شدن ادارات در داخل یک کشور و بین کشورها پدید می‌آورد.

(ب) کشورها به جای ساعت رسمی از ساعت واقعی یا استاندارد استفاده می‌کنند.

(ج) توافق شد که همه نصف‌النهارهایی که داخل یک قاقج قرار گرفته‌اند، ساعت یکسانی داشته باشند.

- (۴) ب - ج
- (۳) الف - ج
- (۲) الف - ب
- (۱) فقط ج

۱۶۲- کدام گزینه درباره «خط روز گردان» نادرست است؟

(۱) نصف‌النهار 18° درجه‌ای است که در امتداد نصف‌النهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است.

(۲) از نصف‌النهار گرینویچ تا این خط، در جهت شرق به 18° درجه شرقی و در جهت غرب به 18° درجه غربی تقسیم شده است.

(۳) این خط در برخی نقاط انحراف پیدا کرده تا از مشکلات روز تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها یا جزایری که خط از آن‌ها عبور می‌کند، جلوگیری شود.

(۴) هنگام عبور از این خط از شرق به غرب، یک روز به تقویم اضافه و بر عکس هنگام عبور از غرب به شرق، یک روز از تقویم کم می‌شود.

۱۶۳- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره قابلیت‌های سامانه موقعیت‌یاب جهانی (GPS) صحیح است؟

«نمایش طول و عرض جغرافیایی مکان‌ها - نمایش نقشه شهرها و مکان‌ها به صورت سه‌بعدی - نمایش وضعیت آب و هوایی مکان‌ها - دسترسی به نقشه شهرها و مکان‌های مختلف - امکان به اشتراک گذاشتن موقعیت مکانی - تخمین زمان و مسافت مسیرها»

- (۱) ۶
- (۲) ۵
- (۳) ۴
- (۴) ۳

۱۶۴- کدام یک از شهرهای زیر، بیشترین اختلاف را با ساعت گرینویچ دارد؟

- (۱) پاریس
- (۲) مسکو
- (۳) تهران
- (۴) دهلی

۱۶۵- اختلاف زمانی در شهر تهران و مشهد حدود $3^{\circ} 33'$ است. اگر طول جغرافیایی تهران $51^{\circ} 45'$ و 25° دقیقه باشد، طول جغرافیایی مشهد چقدر است؟

- (۱) 43°
- (۲) 49°
- (۳) 59°
- (۴) 62°

* با توجه به مفروضات زیر به سوالات ۱۶۶ تا 17° پاسخ دهید.

- طول جغرافیایی شهر (الف): 65° درجه غربی

- طول جغرافیایی شهر (ب): 20° درجه شرقی

- طول جغرافیایی شهر (ج): 70° درجه شرقی

۱۶۶- اختلاف ساعت دو شهر «الف» و «ج» چقدر است؟

- (۱) ۳
- (۲) ۹
- (۳) ۶
- (۴) ۵

۱۶۷- اگر در شهر «ب» ساعت ۷ عصر باشد، در شهر «الف» حدوداً ساعت چند است؟

- (۱) ۲۰
- (۲) ۱۳
- (۳) ۱۱
- (۴) ۲

۱۶۸- چنان‌چه بخواهیم از شهر «الف» به شهر «ج» سفر کنیم؛ ساعت خود را می‌کشیم؛ زیرا

۱) عقب - ابتدا شهر «الف» و بعد شهر «ج» در برابر خورشید قرار گرفته‌اند.

۲) عقب - شهر «ج» در شرق گرینویچ و شهر «الف» در غرب آن قرار گرفته است.

۳) جلو - شهر «ج» زودتر از شهر «الف» طلوع خورشید را دیده است.

۴) جلو - شهر «الف» در فاصله نزدیک‌تری از گرینویچ قرار گرفته است.

۱۶۹- کدام عبارت صحیح است؟

۱) شهر «ج» دیرتر از دو شهر دیگر طلوع خورشید را می‌بیند.

۲) شهر «ب» حدود ۱ - ساعت با گرینویچ اختلاف ساعت دارد.

۳) شهر «ج» نسبت به دو شهر دیگر به خط بین‌المللی زمان نزدیک‌تر است.

۴) اختلاف ساعت شهر «ب» با شهر «الف» کمتر از اختلاف ساعت آن با شهر «ج» است.

۱۷۰- فردی که ساکن شهر «ج» است قصد دارد تا با فرد دیگری که ساکن شهر «الف» است رأس ساعت ۱۴ به وقت شهر «الف» تماس حاصل کند؛ او باید چه ساعتی به وقت محلی خود با فرد ساکن آن شهر تماس بگیرد؟

۲۰ (۴)

۲۳ (۳)

۱۱ (۲)

۶ (۱)

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (جغرافیای ایران، شماره ۱۷۱ تا ۱۸۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا (۲)، شماره ۱۸۱ تا ۱۹۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

جغرافیای ایران (سوالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

۱۷۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره حوضه آبریز، تنها رود قابل کشتیرانی ایران صحیح است؟

(الف) از پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره‌های زاگرس پدید آمده است.

(ب) در جنوب ایران واقع شده و جهت غربی - شرقی دارد.

(ج) از نظر وجود منابع عظیم نفت و گاز و صید و پرورش انواع ماهیان خاویاری حائز اهمیت است.

(د) طول آن حدود ۲۵۰ کیلومتر و عرض آن ۹۰۰ کیلومتر است.

(ه) تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال آن قرار دارد.

۲ (۴)

۱ (۳)

۳ (۲)

۵ (۱)

۱۷۲- دریاچه برخلاف دریاچه در استان فارس از نوع دریاچه‌های است.

(۱) هامون - نیریز - دائمی (۲) زریبار - نیریز - فصلی (۳) جازموریان - مهارلو - فصلی (۴) پریشان - مهارلو - دائمی

۱۷۳- منظور از «حوضه آبریز» چیست و بر چه اساسی به انواع مختلفی تقسیم می‌شوند؟

(۱) مساحتی از کشور که آب رودهای آن به دریاهای اطراف می‌ریزد - مبدأ شکل‌گیری

(۲) محدوده‌ای که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارد و حداقل در هشت ماه از سال نیز بارندگی داشته باشد - شبی و شکل ناهمواری‌ها

(۳) مکان‌هایی در مناطق مرتفع کوهستانی که سرچشمۀ رودهای متعددی هستند - اندازه و وسعت

(۴) محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شبی ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند - مقصد انتقال آب

۱۷۴- با توجه به ویژگی‌های رودهای ایران، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) سمت شرق کشور ← آبدهی رودها بیشتر

(۲) اوایل فصل بهار ← آبدهی رودها کمتر

(۳) اواخر فصل پاییز ← آبدهی رودها بیشتر

(۴) نواحی کوهستانی و مرطوب ← آبدهی رودها بیشتر

۱۷۵- با توجه به اطلاعات داده شده، کدام گزینه پاسخ درست به سوالات زیر است؟

(الف) نرخ رشد طبیعی این کشور چند درصد است؟

(ب) نرخ رشد مطلق جمعیت این کشور حدوداً چند درصد است؟

(ج) چند سال طول می‌کشد تا جمعیت این کشور دو برابر شود؟

۱,۷۶۰,۰۰۰	میزان موالید
۴۰۳,۰۰۰	میزان مرگ و میر
۶۹,۸۷۰,۰۰۰	جمعیت کل
۱۰۷,۰۰۰	جمعیت مهاجر و روادی
۴۲۰,۰۰۰	جمعیت مهاجر خروجی

۳۶ - ۱/۲ - ۱/۹ (۴)

۴۶ - ۱/۲ - ۱/۵ (۳)

۴۶ - ۱/۵ - ۱/۹ (۲)

۳۶ - ۱/۵ - ۱/۵ (۱)

۱۷۶- کدام گزینه درباره ساختمان جمعیت نادرست است؟

- (۱) ساختمان جمعیت هر کشور، ویژگی های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.
- (۲) متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروههای مختلفی دسته‌بندی می‌کنند.
- (۳) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت سنی جز در زمان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت جنسیتی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.
- (۴) برنامه‌ریزان از ساختمان سنی جمعیت برای تحقق برنامه‌های مربوط به ارتقای سطح سلامت جامعه و امنیت ملی کمک می‌گیرند.

۱۷۷- کدام عبارت‌ها درباره مهاجرت روستاییان به شهرها و پیامدهای آن درست است؟

- (الف) در اقتصاد کشور با از دادن نیروی کار و افزایش بیکاری در شهرها خود را نشان می‌دهد.
- (ب) بر ترکیب سنی و جنسی، قیمت زمین و مسکن و فرهنگ و زبان شهرها تأثیرگذار است.
- (ج) موجب افزایش جمعیت و گسترش مناطق حاشیه‌ای در برخی شهرها شده است.
- (د) یکی از انواع مهاجرت خارجی است که موجب جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود.

(۱) الف - ج (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) ب - د

۱۷۸- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) در دوران سلوکیان کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.
- (ب) قلمرو جغرافیایی عباسیان شامل ۳۱ ایالت بود.
- (ج) در عصر قاجار، ایران به چهار ولایت و دوازده ایالت تقسیم شد.

(۱) غ - ص - ص (۲) ص - غ - غ (۳) غ - غ - ص (۴) ص - ص - غ

۱۷۹- کدام گزینه درباره تقسیمات کشوری ایران پس از تصویب قانون تقسیمات کشوری در سال ۱۳۱۶ درست است؟

- (۱) ایران به ۱۰ ایالت تقسیم شد که نام هر کدام یک عدد بود.
- (۲) تعداد شهرستان‌های کل کشور ۶۹ عدد بود.
- (۳) هر دهستان از چند بخش تشکیل شده بود.
- (۴) قصبه کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری بود.

۱۸۰- کدام عبارت‌ها درباره «واحدی از تقسیمات کشوری که توسط فرماندار اداره می‌شود» نادرست است؟

- (الف) بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.
- (ب) از به هم پیوستن چند بخش هم‌جوار تشکیل شده است.
- (ج) از لحاظ نظام اداری تابع تشکیلات مرکزی (پایتخت) است.
- (د) در دوره ساسانی به آن تسوگ می‌گفتند.

(۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) ب - ج (۴) ب - د

جغرافیا (۲) (سؤالات ۱۸۱ تا ۱۹۰)

زوج درس ۲

۱۸۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر از جمله ملاک‌های تقسیم‌بندی نواحی فرهنگی است؟

«زبان - دین - هنر و معماری - نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی - سبک زندگی روزانه - آداب و رسوم - نوع فعالیت اقتصادی»

(۱) ۷ (۲) ۶ (۳) ۵ (۴) ۴

۱۸۲- کدام گزینه، پاسخ درست به سوالات زیر است؟

- (الف) گستردگری ترین گروه زبانی دنیا کدام است؟
- (ج) از مهم‌ترین عناصر در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی کدام است؟

(۱) هند و اروپایی - شمال و غرب - زبان (۲) هند و اروپایی - شمال و غرب - دین
(۳) هند و اروپایی - مرکز و جنوب - دین (۴) ماندارین - شمال و غرب - زبان

۱۸۳- «بزرگ‌ترین تولیدکننده ذرت» در جهان کدام کشور است و کدام عبارت درباره فعالیت‌های اقتصادی در این کشور نادرست است؟

- (۱) چین - در دو دهه اخیر به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است.
- (۲) ایالات متحده آمریکا - نواحی صنعتی این کشور در شمال غرب آن گستردگی شده‌اند.
- (۳) ایالات متحده آمریکا - از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان است.
- (۴) چین - یکی از تولیدکنندگان عمده گندم در جهان است.

۱۸۴- از نظر کارشناسان به چه دلیل خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک در کشت تک محصولی زیاد است؟

- ۱) حجم وسیع تولیدات و بهره‌برداری بیش از حد از محیط
 - ۲) استفاده از کودها و آفتکش‌های شیمیایی
 - ۳) کشت یک محصول خاص برای سالیان متمادی
 - ۴) گسترش استفاده از ماشین‌آلات و تکنولوژی‌های پیشرفته
- ۱۸۵- یکی از مهم‌ترین بخش‌های فعالیت‌های اقتصادی نوع است که
- ۱) اول، صنعت - منجر به تولید انواع کالاهایی می‌شود که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم.
 - ۲) سوم، صنایع های تک - به طور عمده با میکروالکترونیک‌ها و ریزپردازنده‌ها سروکار دارد.
 - ۳) سوم، تجارت - نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد.
 - ۴) اول، کشاورزی - با استخراج مواد خام از زمین یا دریا و تولید انواع کالاهای سروکار دارد.
- ۱۸۶- منظور از تجارت بین‌المللی کالاهای و خدمات است که بر مبنای صورت می‌گیرد.

- ۱) تجارت جهانی - نوع غالب مبادلات
 - ۲) اقتصاد جهانی - ارزش یک پول معین
 - ۳) تجارت جهانی - جایگاه کشورها در اقتصاد جهانی
 - ۴) اقتصاد جهانی - حجم مبادلات تجاری بین نواحی
- ۱۸۷- شاخص توسعه انسانی کدام عوامل را دربر می‌گیرد؟
- ۱) متوسط طول عمر، امید به زندگی و بهداشت و سلامت
 - ۲) درآمد و رفاه، امید به زندگی و متوسط طول عمر
- ۱۸۸- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «شرکت‌های چندملیتی» صحیح است؟
- الف) پس از انقلاب صنعتی گسترش یافته و نقش مهمی در تجارت جهانی دارند.
 - ب) شعبه اصلی آن‌ها در کشورهای صنعتی است و کارخانه‌های مونتاژ را در کشورهای دیگر ایجاد می‌کنند.
 - ج) از شرکت‌های محلی برای تولید یا فروش کالاهای و خدمات خود استفاده می‌کنند.
 - د) وابستگی نواحی به کشورهای توسعه یافته صنعتی را بیشتر می‌کنند.
 - ه) با احداث کارخانه یا شرکت در کشورهای دیگر از منابع طبیعی و نیروی کار ارزان قیمت این نواحی برخوردار می‌شوند.

۱) ۴ ۲) ۳ ۳) ۲ ۴) ۱

۱۸۹- کدام عبارت‌ها، درباره کشورهای مرکز درست است؟

الف) از نظر درآمد و ثروت بالاترین موقعیت را دارند.

- ب) علاوه‌بر صدور مواد اولیه و خام به سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان نیز می‌پردازند.
- ج) از طریق شرکت‌های چندملیتی از نیروی کار ارزان قیمت کشورهای پیرامون استفاده می‌کنند.
- د) کشورهای آمریکای جنوبی، اروپای غربی، ژاپن و استرالیا جزء این دسته از کشورها هستند.

۱) الف - ۴ ۲) ب - ۳ ۳) ب - ۵ ۴) د - ۲

۱۹۰- مناطق آزاد تجاری اغلب در کجا ایجاد می‌شوند و از جمله ویژگی‌های آن‌ها کدام است؟

- ۱) نزدیکی شهرها - در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند.
- ۲) نزدیکی شهرها - در این مناطق مقررات و قوانین اقتصادی ویژه و متفاوت با دیگر نواحی سرزمین وجود دارد.
- ۳) مجاورت بنادر مهم - با تبدیل شدن به پایگاه واردات کالا، به توسعه اقتصادی کشورها کمک می‌کنند.
- ۴) مجاورت بنادر مهم - تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند در این مناطق بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی به صادرات و واردات کالاهای پردازند.

۱۹۱- کدام دوره، یک دوره طلایی در عقل‌گرایی شمرده می‌شود و یکی از ویژگی‌های این دوره چیست؟

- ۱) دوره جدید اروپا - رشد چشمگیر علوم تجربی
- ۲) دوره تمدن اسلامی - گسترش علوم عقلی
- ۳) دوره تمدن اسلامی - رشد چشمگیر علوم تجربی
- ۴) دوره جدید اروپا - پیشرفت سریع علوم عقلی

۱۹۲- اگر جریانی در عین پذیرش عقل، بگوید باید دایره اعتبار و کارآمدی آن را محدود کرد، این جریان به کدام مورد به نحو دقیق تری معتقد شده است؟

- (۱) کاربردی نبودن برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی
- (۲) تأیید خطاطپذیری استفاده از روش‌های عقلی در علوم مختلف
- (۳) ناسارگار بودن عقاید اسلامی با عقاید فیلسوفان یونان
- (۴) مخالفت شدید با هرگونه بحث استدلالی درباره حقیقت اشیا

۱۹۳- چه نقدی بر نظر جریانی که با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردهای یونانی و غیراسلامی مخالفت می‌کند، وارد است؟

- (۱) بهره‌گیری از دستاوردهای متغیران از هر ملت و نژادی ضروری است و هیچ مانعی در این زمینه کارساز نیست.
- (۲) اندیشه‌یدن درباره مسائل مربوط به هستی و حقیقت اشیا به فرض حتی اگر تقلید از فیلسوفان نامدار باشد، ثمربخش است.
- (۳) دانش فلسفه یک دانش جهانی است، لذا ناسارگاری برخی از آموزه‌های یونانی با آموزه‌های اسلامی ایرادی ندارد.
- (۴) معیار درستی یا نادرستی مباحث عقلی در دانش فلسفه صرفاً از طریق استدلال عقلی قابل بررسی و داوری است.

۱۹۴- بیت «غیر این عقل تو، حق را عقل هاست/ که بدان تدبیر اسباب سماست» به کدام مورد، روش ترو و دقیق‌تر اشاره می‌کند؟

- (۱) دستگاه ادراکی انسان و نقش آن در ادراک حقایق
- (۲) نقش قوه عقل آدمی در فهم عالم عقول
- (۳) اثبات مرتبه‌ای از موجودات مجرد جهان طبیعت
- (۴) عالم عقول و نقش آن در تدبیر جهان هستی

۱۹۵- به نظر فیلسوفان مسلمان، کدام مورد، نتیجه و ثمرة عقل فعل نیست؟

- (۱) امکان فعالیت عقلی
- (۲) ادراک حقایق هستی
- (۳) درک مفاهیم جزئی
- (۴) فیض‌رسانی به عقل

۱۹۶- عقلی که امور بدیهی را از میان تصورات و تصدیقات تعقل می‌کند، کدام عقل است و در کدام‌یک از مراتب عقل، دانش‌هایی از طریق استنتاج امور بدیهی، تعقل و کسب شده است؟ (به ترتیب)

- (۱) عقل بالملکه - عقل بالفعل
- (۲) عقل بالفعل - عقل بالمستفاد
- (۳) عقل بالفعل - عقل بالملکه
- (۴) عقل بالملکه - عقل بالمستفاد

۱۹۷- از نظر فارابی و ابن‌سینا مراحل چهارگانه عقل بیانگر چیست و نهایت درجه کمال انسانی، کدام مرتبه عقل است؟

- (۱) مراحل رشد عقل - عقل بالمستفاد
- (۲) مراحل تکامل عقل - عقل بالملکه
- (۳) مراحل تربیت عقل - عقل بالفعل
- (۴) مراحل رشد عقل - عقل فعل

۱۹۸- کدام عبارت درست است؟

(۱) نزد فیلسوفان مسلمان، ابزار عقل فقط روش‌هایی مانند استدلال تجربی و برهان عقلی محض دارد که این روش‌ها در محدوده و جایگاه خود معتبر و قابل استفاده هستند.

(۲) نظر فیلسوفان مسلمان با تجربه‌گرایانی که عقل را در حد عقل تجربی تقلیل می‌دهند و دایره کارآمدی آن را مانند فیلسوفان مسلمان وسیع‌تر نمی‌دانند، در تعارض است.

(۳) به نظر فیلسوفان مسلمان، دانش‌های انسان به مدد عقل بالفعل صورت می‌گیرد و چون این مدرسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد، برای انسان محسوس نیست.

(۴) تعداد کمی از فیلسوفان مسلمان، به هر دو کاربرد عقل توجه داشته، یعنی هم درباره عقل، به عنوان ابزار شناخت هستی و هم درباره عقل، به عنوان قوه استدلال سخن گفته‌اند.

۱۹۹- کدام عبارت بیانگر دیدگاه عموم فیلسوفان مسلمان در خصوص رابطه میان دین و عقل است؟

- (۱) نمی‌توان دین را بر مبنای عقل قرار داد.
- (۲) حوزه دین از حوزه عقل جداست.
- (۳) عقل تنها مربوط به دانش‌های علمی است.
- (۴) ایمان ارزشمند پشتونه عقلی دارد.

۲۰۰- با توجه به آرای عموم فیلسوفان مسلمان درباره استدلال عقلی، شهود و وحی، کدام مورد درست نیست؟

- (۱) تعارضی میان یافته‌های آن‌ها نیست.
- (۲) تأییدکننده و کمککننده به یکدیگر هستند.
- (۳) از مسیر واحدی در جستجوی حقیقت‌اند.
- (۴) دارای روش خاص خود هستند، اما نتیجه یکسانی دارند.

منطق

- ۲۰۱- اگر قضیه «هیچ الف ب نیست» صادق باشد آن‌گاه می‌توان گفت

- (۱) متداخل عکس مستوی آن، قضیه صادق «بعضی الف ب نیست» می‌باشد.
- (۲) عکس مستوی متضاد آن، قضیه کاذب «بعضی ب الف است» می‌باشد.
- (۳) نقیض متداخل آن، قضیه کاذب «هر الف ب است» خواهد بود.
- (۴) متداخل نقیض آن، قضیه صادق «هر الف ب است» خواهد بود.

- ۲۰۲- کدام گزینه دارای مغالطة ایهام انعکاس نیست؟

- (۱) بعضی لباس‌ها سفید نیستند، پس هر فلز مایعی هم جیوه است.
- (۲) چون هر عالمی جاہل بوده است، پس بعضی شکل سه‌ضلعی مثلث است.

- ۲۰۳- به ترتیب نقیض قضایای «هیچ عدد چهاری نیست که عدد پنج نشود» و «هر جسم سفیدی برف نیست» کدام است؟

- (۱) بعضی عدد چهار عدد پنج است - بعضی جسم سفید، برف نیست.

(۲) بعضی عدد چهار که عدد پنج نشود، موجود نیست - هر جسم سفیدی برف است.

- (۳) هیچ عدد پنج عدد چهار نیست - هیچ جسم سفیدی برف نیست.

(۴) بعضی عدد چهار که عدد پنج نشود، موجود نیست - بعضی جسم سفید، برف است.

- ۲۰۴- دو قضیه «هر دانه‌ای بالقوه گل است» و «بعضی دانه بالفعل گل نیست» متقابل نیستند، زیرا

- (۱) صدق و کذب هر دو قضیه نامشخص است.

(۲) کذب هم‌زمان دو قضیه محال است.

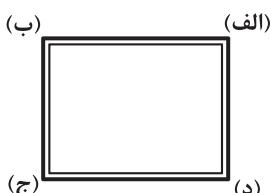
- (۳) موضوع و کیفیت آن‌ها یکسان نیست.

- ۲۰۵- با توجه به مربع تقابل، گزینه صحیح را به ترتیب انتخاب کنید.

- «الف» و «ب» هر دو می‌توانند صادق و یا کاذب باشند.

- «ج» و «الف» هر دو می‌توانند کاذب باشند.

- «ب» و «ج» هر دو همیشه می‌توانند صادق باشند.

(۱) درست - نادرست - نادرست

(۲) نادرست - نادرست - نادرست

(۳) درست - نادرست - نادرست

- قضایای «هر الف ب است» و «بعضی الف ب نیست» به ترتیب از کدام گزینه به دست می‌آیند؟

- (۱) نقیض یک قضیه جزئی - تداخل یک قضیه جزئی

(۲) متضاد یک قضیه کلی - نقیض یک قضیه سالبه

- ۲۰۷- کدام گزینه درست است؟

(۱) حتماً یکی از دو قضیه‌ای که رابطه تضاد دارند، صادق است.

(۲) در تضاد دو قضیه، سور تغییر می‌کند اما کمیت ثابت است.

- ۲۰۸- اگر قضایای «هر الف ب است» و «بعضی الف ب نیست» به ترتیب صادق و کاذب باشند، کذب قضایای کدام گزینه قطعی است؟

(۱) هیچ الف ب نیست - هیچ الف ب است.

(۲) بعضی الف ب است - هیچ ب الف نیست.

(۳) بعضی الف ب است - هر ب الف است.

(۴) هیچ الف ب است - هر الف ب است.

- ۲۰۹- کدام گزینه مطلب درستی را بیان می‌کند؟

(۱) در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، هم قضیه کلی و هم استثنای آن صادق فرض می‌شوند.

(۲) در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، آوردن استثنای همان تداخل قضیه صادق کلی است.

(۳) در عکس مستوی سالبه جزئی باید از موارد غلط چشم‌پوشی کرد.

(۴) در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، آوردن استثنای همان نقیض قضیه صادق جزئی است.

۲۱۰- هرگاه قضایای «هر الف ب است» و «بعضی الف ب است» را عکس کرده و سپس تداخل عکس مستوی آنها را بسازیم، به ترتیب چه قضایایی به دست می‌آید؟

- (۱) بعضی الف ب نیست - بعضی الف ب است.
- (۲) بعضی ب الف است - هر ب الف است.
- (۳) هر ب الف است - هر الف است.

فلسفه (۱)

۲۱۱- کدام مفهوم فلسفی از همان آغاز فلسفه یونان تا فلسفه‌های عصر جدید، یکی از دغدغه‌های اصلی فیلسوفان جهان بوده است و چه موضوعی می‌تواند ما را برای رسیدن به یک دیدگاه روشی در این زمینه کمک کند؟

- (۱) مسئله هستی جهان - بیان نظرات متضاد فیلسوفان
- (۲) رابطه نفس و بدن - رسیدن به درک فلسفی درست از انسان
- (۳) رابطه ذهن و زبان - بیان ساختار ذهن و ساختار زبان
- (۴) حقیقت و هویت انسان - بیان نظرات فلاسفه و تأمل در آنها

۲۱۲- با توجه به اولین نظر دقیق و روشن در دوره یونان باستان، کدام عبارت درباره نفس درست است؟

- (۱) فقط بیانگر احساسات و عواطف است.
- (۲) ویژگی‌هایی همچون خاک و هوا دارد.
- (۳) مجرد از آثار این جهان طبیعت نیست.

۲۱۳- کدام توصیف درباره نفس، با نظریه ارسطو هماهنگ نیست؟

- (۱) نفس انسان در هنگام تولد همچون یک لوح سفید و نانوشه‌ای است که فاقد هرگونه علم و ادراکی است.
- (۲) به طور کلی نفس انسان هیچ چیز بالفعلی ندارد، نه علم، نه احساس، نه محبت و نه نفرت و نه هیچ چیز دیگر.
- (۳) بدن انسان برخوردار از موهبت حیات است که اصل و مبدأ این حیات، نفس است که قوه نطق مربوط به اوست.
- (۴) بدن بدون نفس، یک موجود مرده است، بنابراین بدن نمی‌تواند نفس باشد، زیرا بدن حیات نیست، بلکه حیات دارد.

۲۱۴- کدام عبارت مورد توافق دکارت و کانت است؟

- (۱) نفس برخلاف بدن، از قوانین فیزیکی تعییت نمی‌کند.
- (۲) توضیح تأثیر متقابل نفس و بدن، امری غیرممکن است.

۲۱۵- کدام عبارت بیان‌کننده اندیشه‌های مارکس و پیروان ماتریالیست او است؟

- (۱) اساس نیاز و توجه انسان به اجتماع، قانون و اخلاق ذاتاً ارزشمند بودن این قبیل نیازهاست.
- (۲) اصول اخلاقی به دلیل آن که وسیله رسیدن به امری بالرzes اند، ارزشمند محسوب می‌شوند.
- (۳) منشأ و اساس اخلاق و همه فضائل اخلاقی چیزی جز منفعت و مصلحت مادی آدمیان نیست.
- (۴) به دلیل زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی است که فضیلت‌گرایی در روح و فطرت انسان وجود دارد.

۲۱۶- کدام مورد، نظر خواجه‌نصیر و میرداماد در مورد روح را نقض می‌کند؟

- (۱) اگر نزد یک فیلسوف، فعالیت روح یا ذهن در حد یک فعالیت سلوکی کاهش پیدا کند، مطابق این نظر، انسان فاقد چیزی به نام روح مجرد است.
- (۲) وقتی کسی از ذهن و روان سخن بگوید و منظور او مغز و سلسله اعصاب باشد، نظرش با اختیار را ویژگی نفس می‌داند، متفاوت است.
- (۳) هر کس بگوید انسان فقط یک بُعد به نام بدن دارد و روح او چیزی جز فعالیت مغز نیست، انسان را در حد یک ماشین پیچیده مادی پایین آورده است.

(۴) هر کس انسان را به یک موجود صرفاً مادی تقليل دهد، در نهایت هم می‌تواند برای وی ویژگی‌هایی متعالی مانند آزادگی و کرامت انسانی قائل شود.

۲۱۷- کدام مورد بیانگر تفاوت دیدگاه فیلسوفان مسلمان و جریان فعال و تأثیرگذار دوره جدید اروپا در مورد روح است؟

- (۱) هر چند که نفس چیزی فرعی نسبت به بدن و از آثار و لوازم بدن به شمار می‌رود، اما در عین حال استعداد کسب علم و فضائل اخلاقی از طریق تفکر را دارد.
- (۲) تمام برهان‌های عقلی محض در اثبات وجود روح معتبر است، اما دلایل اخلاقی به روشنی و وضوح، حقیقتی به نام روح مجرد را برای انسان اثبات می‌کنند.
- (۳) اموری از قبیل عشق، دوستی، احساس اختیار و مسئولیت‌بذری برتر از تمایلات مادی انسان و ناشی از یک بعد متعالی‌تر در انسان به نام روح مجرد است.
- (۴) سخن از روح مجرد انسان برای تمام کسانی که با قدم سلوك و پاکی نفس، مراتب برتر و مجرد هستی را شهود کردند، یک سخن غیرعلمی و نامعتبر است.

- ۲۱۸- نتیجهٔ فلسفی دقیق این سخن سهپوردی «اگر جنبهٔ نورانی وجود انسان، نورانیت بیشتری کسب کند» کدام است؟

- (۱) رسیدن به حقایق هستی
- (۲) طی کردن مسیر کمال
- (۳) کسب تجربه و ظرفیت بیشتر
- (۴) بازگشت مجدد به غرب وجود

- ۲۱۹- کدام توصیف دربارهٔ نفس بیانگر یک دیدگاه خاص در میان فیلسوفان مسلمان است؟

- (۱) نامشخص بودن هویت نفس در ابتدای زندگی
- (۲) برخورداری از ویژگی‌های متعالی و ارزشمند
- (۳) مغایرت و دوگانگی داشتن نفس با بدن
- (۴) موجودی غیرزمینی و از جنس مجردات

- ۲۲۰- کدام گزینه به نظریهٔ حکمت متعالیه دربارهٔ انسان مربوط می‌شود؟

- (۱) بالقوه بودن فقط برخی از استعدادهای متعالی انسان
- (۲) امکان دستیابی روح به هر مرتبهٔ کمالی در جهان
- (۳) بینهایت بودن ظرفیت و استعداد روح و جسم انسان
- (۴) آگاهی روح از رخ دادن هرگونه اتفاقی برای بدن

روان‌شناسی

- ۲۲۱- به ترتیب منبع انگیزه، در هر یک از عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- بیدار ماندن تا پاسی از شب برای انجام پروژه مورد علاقه

- ورزش کردن برای عضویت در تیم ملی

- تمیز بودن برای تحسین دیگران

- (۱) بیرونی - درونی - بیرونی
- (۲) درونی - بیرونی - بیرونی

- (۳) درونی - درونی - درونی
- (۴) بیرونی - بیرونی - درونی

- ۲۲۲- کدام یک از عبارت‌های زیر در خصوص انگیزه و نگرش صحیح است؟

- (۱) انگیزش در پاسخ به چرایی رفتار است و نگرش در پاسخ به چگونگی رفتار مطرح می‌شود.

- (۲) انگیزه فرازیستی و نگرش زیستی است.

- (۳) عوامل شکل‌دهنده نگرش‌ها فقط مثبت هستند.

- (۴) نگرش در کودکان و حیوانات وجود ندارد.

سایت کنکور

- ۲۲۳- عامل شکل‌دهنده در کدام یک از باورهای زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) فکر می‌کنم هر چه تلاش کنم، به جایی نمی‌رسم.

- (۲) لیاقت تجربهٔ زندگی موفق و خوشبختی را ندارم.

- (۳) از نظر ذهنی آمادگی پذیرفتن شرایط و مواجهه با تغییرات را ندارم.

- (۴) پدرم با سختگیری و کوچک کردن هایش فرصت پیشرفت را از من گرفته است.

- ۲۲۴- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر به کدام مفهوم مربوط می‌شود؟

- علاوه‌بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود.

- انتخاب آن‌ها باعث می‌شود تا از تلاش باز بمانیم.

- انتخاب آن‌ها باعث می‌شود تا هرگز انگیزهٔ تلاش و عمل در ما ایجاد نشود.

- (۱) انتخاب هدف - اهداف بالا و دستنیافتنی - اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش

- (۲) اراده - اهداف بالا و دستنیافتنی - اهداف بالا و دستنیافتنی

- (۳) انتخاب هدف - اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش - اهداف بالا و دستنیافتنی

- (۴) اراده - اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش - اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش

-۲۲۵- اگر رامین بین دو ماشین «الف» و «ب» که هر دو خوب هستند، ماشین «الف» را برگزیند، برای رفع ناهماهنگی بعد از تصمیم‌گیری خود، بیشتر احتمال دارد کدام رفتار زیر را برگزیند؟

- (۲) معایب و محاسن ماشین «الف» و «ب» را بیان کند.
- (۴) محاسن و معایب ماشین «الف» و معایب ماشین «ب» را بیان کند.

-۲۲۶- عناصر نگرش در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۲) هیجانی - رفتاری - آمادگی برای عمل
- (۴) شناختی - احساسی - آمادگی برای عمل

-۲۲۷- استناد در کدام یک از گزینه‌های زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) علت پیشرفت کشور ژاپن داشتن افرادی منظم و قانونمند است.

(۲) اگر منابع طبیعی کشوری اندک باشد، توان رشد و پیشرفت نخواهد داشت.

(۳) جنگ در افغانستان باعث رکود اقتصادی این کشور شده است.

(۴) تحريم‌های اقتصادی علت اصلی تورم در ایران است.

-۲۲۸- کدام یک از گزینه‌های زیر نشان‌دهنده «درماندگی آموخته شده» نیست؟

- (۲) پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کنم یا نکنم کرونا می‌گیرم.
- (۴) درس بخوانم یا نخوانم در کنکور قبول نمی‌شوم.

(۳) رانندگی را دوست دارم ولی در کلاس‌های آن شرکت نمی‌کنم.

-۲۲۹- استناد در هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب چگونه است؟

-اگر هدف مشخصی برای درس خواندن داشتم، حتماً به موفقیت بیشتری دست می‌یافتم.

-اگر شریکم حقم را نمی‌خورد، الان کسب‌وکار پرورونقی داشتم.

- (۱) درونی، ناپایدار و قابل کنترل - بیرونی، پایدار و غیرقابل کنترل

(۳) بیرونی، ناپایدار و غیرقابل کنترل - درونی، پایدار و قابل کنترل

-۲۳۰- کدام یک از عوامل نگرشی زیر، دارای پیامدهای مثبت نیست؟

- (۴) درماندگی آموخته شده
- (۳) استناد
- (۲) ادراک کنترل
- (۱) هدفمندی

سایت کنکور

آزمون‌های سراسری کاج

گپنده درس در این خاک کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۷

جمعه ۱۴۰۱/۱۲/۰۵

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۹۵ دقیقه	تعداد سوال: ۱۹۵

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال	مدت پاسخگویی
		از	تا	
۱	ریاضی و آمار ۳	۱۵	۱	۱۵ دقیقه ۳۰
	ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱۶	۲۵ دقیقه
	ریاضی و آمار ۲	۱۰	۲۶	۳۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۳۶	۴۵ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	۴۶	۶۰ دقیقه ۲۵
	علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۶۱	۷۰ دقیقه
	علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۷۱	۸۰ دقیقه
۴	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۸۱	۹۰ دقیقه ۳۰
	جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۹۱	۱۰۰ دقیقه
	جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۱۰۱	۱۱۰ دقیقه
۵	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۱۱	۱۲۰ دقیقه ۲۰
۶	تاریخ ۳	۱۰	۱۳۱	۱۴۰ دقیقه ۲۰
	تاریخ ۱	۱۰	۱۴۱	۱۵۰ دقیقه
	تاریخ ۲	۱۰	۱۵۱	۱۶۰ دقیقه
۷	جغرافیا ۳	۱۰	۱۶۱	۱۷۰ دقیقه ۲۰
	جغرافیای ایران	۱۰	۱۷۱	۱۸۰ دقیقه
	جغرافیا ۲	۱۰	۱۸۱	۱۹۰ دقیقه
۸	فلسفه ۲	۱۰	۱۹۱	۲۰۰ دقیقه ۳۰
	منطق	۱۰	۲۰۱	۲۱۰ دقیقه
	فلسفه ۱	۱۰	۲۱۱	۲۲۰ دقیقه
۹	روان‌شناسی	۱۰	۲۲۱	۲۳۰ دقیقه

$$169 + 171 + 173 + \dots + 209$$

یک دنباله حسابی با اختلاف مشترک ($d = 2$) داریم، پس ابتدا تعداد جملات را پیدا می‌کنیم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$\Rightarrow 209 = 169 + (n-1)2 \Rightarrow 209 = 169 + 2n - 2 \Rightarrow 209 - 167 = 2n$$

$$\Rightarrow 42 = 2n \Rightarrow n = \frac{42}{2} = 21$$

حال، مجموع جملات را می‌باییم:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{21} = \frac{21}{2}(169 + 209) = \frac{21}{2}(378)$$

$$= 21 \times 189 = 3969 = 63^3$$

$$S_{11} = 385, d = 5, a_1 = ?, n = 11$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \xrightarrow[d=5]{} 385 = \frac{11}{2}(2a_1 + 10 \times 5)$$

$$\Rightarrow 385 = \frac{11}{2}(2a_1 + 50) \Rightarrow 385 = 11a_1 + 275 \Rightarrow 385 - 275 = 11a_1$$

$$\Rightarrow 110 = 11a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{110}{11} = 10$$

$$a_5 = a_1 + 4d = 10 + 4(5) = 10 + 20 = 30$$

۱۰ اولین عدد بخش پذیر بر ۶ که از ۲۰۰ بزرگ‌تر باشد، عدد 204 و بزرگ‌ترین عدد بخش پذیر بر ۶ قبل از 400 عدد 396 است. پس یک دنباله حسابی با جمله اول 204 و جمله آخر 396 و اختلاف مشترک 6 خواهیم داشت؛ $204, 210, \dots, 396$

ابتدا باید تعداد جملات را بباییم:

$$396 = 204 + (n-1)6 \Rightarrow 396 = 204 + 6n - 6$$

$$\Rightarrow 396 - 198 = 6n \Rightarrow 198 = 6n \Rightarrow n = \frac{198}{6} = 33$$

حال مجموع جملات را پیدا می‌کنیم:

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) = \frac{33}{2}(204 + 396) = \frac{33}{2}(600)$$

$$= 33 \times 300 = 9900$$

۱۱ مجموع n تا از اعداد طبیعی متولای اولیه از رابطه $\frac{n(n+1)}{2}$ به دست می‌آید:

$$\frac{n(n+1)}{2} = 136 \Rightarrow n(n+1) = 272 \Rightarrow n^2 + n - 272 = 0$$

$\Rightarrow (n-16)(n+17) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n-16 = 0 \\ n+17 = 0 \end{cases} \Rightarrow n = 16$ غیرقابل قبول
حال مجموع $(n+1)$ عدد طبیعی اولیه یعنی مجموع $16+1=17$ عدد طبیعی اولیه برابر است با:

$$\frac{17 \times (17+1)}{2} = \frac{17 \times 18}{2} = 17 \times 9 = 153$$

$$S_n = n(3n+2) = 2n^2 + 2n$$

می‌دانیم اگر a_n جمله ایم دنباله حسابی و S_n مجموع n جمله اول آن دنباله باشد، همواره $a_n = S_n - S_{n-1}$ است پس:

$$a_9 = S_9 - S_8 = (3(9)^2 + 2(9)) - (3(8)^2 + 2(8))$$

$$= (243 + 18) - (192 + 16) = 261 - 208 = 53$$

$$a_1 = 1/5, a_7 = 6$$

$$\Rightarrow r = \frac{6}{1/5} = \frac{6}{1/5} = \frac{12}{3} = 4$$

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \Rightarrow a_n = \frac{3}{2} \times 4^{n-1} = \frac{3}{2} \times (2^2)^{n-1} = \frac{3}{2} \times 2^{2n-2}$$

$$= \frac{3 \times 2^{2n-2}}{2} = 3 \times 2^{2n-2-1} = 3 \times 2^{2n-3}$$

۲ ۸

$$a_4 = 12, a_8 = ?$$

$$d = \frac{a_m - a_n}{m-n} = \frac{32 - 12}{8 - 4} = \frac{20}{4} = 5$$

$$a_4 = a_1 + 3d \Rightarrow 12 = a_1 + 3(5) \Rightarrow 12 - 15 = a_1 \Rightarrow a_1 = -3$$

$$a_1 = -3 \Rightarrow a_8 = -3 + 5 = 2 \Rightarrow a_8 = 2 + 5 = 7$$

پس سه جمله اول دنباله اعداد $7, 2, -3$ هستند و حاصل ضرب آن‌ها برابر است با:

$$a_1 = -2, a_8 = ?$$

$$d = a_8 - a_1 = 10 - (-2) = 12$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_n = -2 + (n-1)12$$

$$\Rightarrow a_n = -2 + 12n - 12 = 12n - 14$$

$$a_n > 500 \Rightarrow 12n - 14 > 500 \Rightarrow 12n > 500 + 14$$

$$\Rightarrow 12n > 514 \Rightarrow n > \frac{514}{12} \Rightarrow n > 42.8$$

پس اولین جمله بزرگ‌تر از 500 جمله $43^{\text{ام}}$ دنباله خواهد بود.

۳ ۱ رابطه باگشتی در دنباله حسابی به صورت $a_{n+1} = a_n + d$ است. (د) اختلاف مشترک جملات دنباله است. پس:

$$a_1 = 5, d = 3$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_n = 5 + (n-1)3 = 5 + 3n - 3 = 3n + 2$$

$$\Rightarrow a_{2n-1} = 3(2n-1) + 2 = 6n - 3 + 2 = 6n - 1$$

۴ ۴ شبی خط همان اختلاف مشترک دنباله حسابی است، پس:

$$m = d = \frac{25 - 16}{8 - 5} = \frac{9}{3} = 3$$

$$a_5 = a_1 + 4d \xrightarrow[a_5 = 16]{} 16 = a_1 + 4(3) \Rightarrow 16 - 12 = a_1 \Rightarrow a_1 = 4$$

مقدار جمله‌ای از دنباله برابر 76 شده است یعنی $a_n = 76$ پس:

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 76 = 4 + (n-1)3 \Rightarrow 76 = 4 + 3n - 3$$

$$\Rightarrow 76 - 1 = 3n \Rightarrow 75 = 3n \Rightarrow n = \frac{75}{3} = 25$$

$$a_1 = 2d \Rightarrow a_1 - 2d = 0$$

$$a_8 + a_1 = 62 \Rightarrow a_1 + 7d + a_1 + 10d = 62 \Rightarrow 2a_1 + 17d = 62$$

$$-2 \left\{ a_1 - 2d = 0 \right. \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} -2a_1 + 4d = 0 \\ 2a_1 + 17d = 62 \end{array} \right.$$

$$21d = 62 \Rightarrow d = \frac{62}{21} = 2$$

$$a_1 - 2d = 0 \xrightarrow[d=2]{} a_1 - 2(2) = 0 \Rightarrow a_1 - 4 = 0 \Rightarrow a_1 = 4$$

$$d = \frac{b-a}{m+1} \Rightarrow d = \frac{15-13}{5+1} = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

$$a_{22} = a_1 + 21d = 13 + 21\left(\frac{1}{3}\right) = 13 + 7 = 20$$

$$a_n = \frac{n-2}{2} = \frac{n}{2} - \frac{2}{2} = \frac{1}{2}n - 1$$

جمله $13^{\text{ام}}$ داده شده مربوط به یک دنباله حسابی است.

$$\xrightarrow[n=1]{} a_1 = \frac{1}{2}(1) - 1 = \frac{1}{2} - 1 = -\frac{1}{2}$$

$$\xrightarrow[n=19]{} a_{19} = \frac{1}{2}(19) - 1 = \frac{19}{2} - 1 = \frac{17}{2}$$

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) = \frac{19}{2}(-\frac{1}{2} + \frac{17}{2}) = \frac{19}{2}(\frac{16}{2})$$

$$= \frac{19}{2} \times 8 = 19 \times 4 = 76$$

۲۱ اگر داده‌ها را با عدد ثابتی جمع، تفیق، ضرب یا تقسیم کیم، میانگین نیز به همان صورت تغییر می‌کند.

$$\bar{X} = (39 - 4) \times 3 = 35 \times 3 = 105$$

$$\text{قدیمی} \bar{X} = 39$$

$$\text{جدید} \bar{X} = 105 - 39 = 66$$

اگر نمره درس چهارم با ضریب ۲ برابر x باشد داریم:

$$\bar{X} = \frac{(3 \times 16) + (2 \times x)}{1+1+1+2} = 17 \Rightarrow \frac{48+2x}{5} = 17$$

$$\Rightarrow 48+2x = 85 \Rightarrow 2x = 85 - 48 \Rightarrow 2x = 37 \Rightarrow x = \frac{37}{2}$$

$$\Rightarrow x = 18.5$$

$$\sigma^2 = \frac{(-1)^2 + (-3)^2 + (0)^2 + (2)^2 + (-2)^2 + (6)^2}{6}$$

$$= \frac{1+9+0+4+4+36}{6} = \frac{54}{6} = 9 \Rightarrow \sigma^2 = 9 \Rightarrow \sigma = \sqrt{9} = 3$$

۲۲

۲۴

$$\bar{X} = \frac{(2 \times 11) + (7 \times 13) + (3 \times 15) + (5 \times 17) + (3 \times 19)}{2+7+3+5+3}$$

$$= \frac{22+91+45+85+57}{20} = \frac{300}{20} = 15$$

$$\sigma^2 = \frac{2(11-15)^2 + 7(13-15)^2 + 3(15-15)^2 + 5(17-15)^2 + 3(19-15)^2}{20}$$

$$= \frac{32+28+0+20+48}{20} = \frac{128}{20} = \frac{64}{10} = 6.4$$

۲۵

$$\bar{X} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{720}{12} = 60, \sigma^2 = 4 \Rightarrow \sigma = \sqrt{4} = 2$$

درصد داده‌ها در فاصله ۲ انحراف از میانگین قرار دارند:

$$(\bar{X}-2\sigma, \bar{X}+2\sigma) = (60-2(2), 60+2(2)) = (56, 64)$$

$$f(x) = x \quad f \text{ تابعی همانی است پس:}$$

$$f(1-\frac{k}{2}) = 2k-3 \Rightarrow 1-\frac{k}{2} = 2k-3 \rightarrow 2-k = 4k-6$$

$$\Rightarrow -k-4k = -6-2 \Rightarrow -5k = -8 \Rightarrow k = \frac{8}{5}$$

$$g(x) = 2k = 2(\frac{8}{5}) = \frac{16}{5}$$

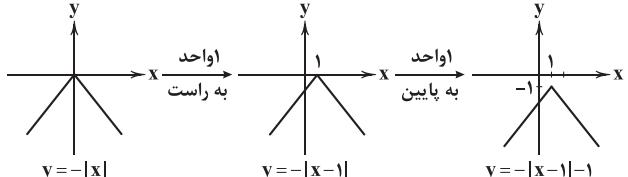
$$f(k) = f(\frac{8}{5}) = \frac{16}{5} \quad g(3k) = \frac{16}{5} \quad \text{و ضمناً } g(3k) = \frac{16}{5}$$

$$\Rightarrow f(k) + g(3k) = \frac{16}{5} + \frac{16}{5} = \frac{32}{5} = 4.8$$

۲۶

۲۷

$$y = -|x-1| - 1 \Rightarrow x-1 = 0 \Rightarrow x = 1$$

با توجه به دامنه $x > 2$, نمودار تابع به صورت x خواهد بود.

$$x = 2 \Rightarrow y = -|2-1| - 1 = -1 - 1 = -2$$

توجه کنید که:

۱۴ دنباله داده شده یک دنباله هندسی است. رابطه بازگشته دنباله

$$a_1 = 2000 \text{ و } a_{n+1} = r \times a_n \text{ می‌شود. پس } r = \frac{1}{4}$$

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \Rightarrow a_5 = a_1 \times r^4 = 2000 \times (\frac{1}{4})^4 = 2000 \times \frac{1}{256} = \frac{2000}{256} = \frac{125}{16}$$

۱۵ مسئله داده شده یک دنباله هندسی با نسبت مشترک

$$r = \frac{100}{100} - \frac{20}{100} = \frac{80}{100} = \frac{8}{10} = \frac{4}{5} \text{ است. قیمت دستگاه در سال چهارم (پس از ۳ سال) برابر است با:}$$

$$a_4 = a_1 \times r^3 = 5,000,000 \times (\frac{4}{5})^3 = 5,000,000 \times \frac{64}{125} = 5,000 \times 512 = 2560,000$$

۱۶ سرشماری امکان استفاده در بررسی‌های مخرب را ندارد.

۱۷

۱۲۰ تعداد کل انارها

$$= \frac{70}{120} = \frac{7}{12} \text{ پارامتر انارهای با طعم شیرین}$$

= ۴۰ اعضاً نمونه

$$= \frac{40-(20+8)}{40} = \frac{40-28}{40} = \frac{12}{40} = \frac{3}{10}$$

$$\Rightarrow \frac{7}{12} = \frac{12}{36} = \frac{7}{18} = \frac{35}{180} \text{ پارامتر انارهای با طعم شیرین} \\ = \frac{7}{180} \text{ آماره انارهای با طعم ملس}$$

۱۸ قطر دایره‌ها، تعداد بیماران، وزن، حقوق دریافتی - متغیرهای

کمی نسبتی هستند.

۱۹

$$a+5+8+12+9+14+16+7+18 = 111$$

$$\Rightarrow a+89 = 99 \Rightarrow a = 99-89 \Rightarrow a = 10$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18$$

۹ داده داریم که داده پنجم میانه است:
داده پنجم = ۱۰

۲۰ داده‌ها مرتب هستند. پس داریم:

نیمة اول داده‌ها

$$\overbrace{13, 13, 14, 16, 18}^{\downarrow} \quad \overbrace{18, 19, 21, 22, 22, 23}^{\downarrow}$$

$$= \frac{14+16}{2} = 15 \quad \text{چارک سوم}$$

$$= \frac{21+22}{2} = 21.5 \quad \text{چارک اول}$$

داده‌های کمتر از چارک اول ($Q_1 = 15$) و بیشتر از چارک

سوم ($Q_3 = 21.5$) را حذف می‌کنیم و داده‌های باقی مانده عبارت هستند از:

$$16, 18, 18, 19, 21$$

حال باید میانگین و سپس انحراف معیار آن‌ها را حساب کنیم:

$$\bar{X} = \frac{2(16)+2(18)+19+21}{6} = \frac{32+36+19+21}{6} = \frac{108}{6} = 18$$

$$\sigma^2 = \frac{2(16-18)^2 + 2(18-18)^2 + (19-18)^2 + (21-18)^2}{6} = \frac{8+0+1+9}{6} = 3$$

$$\sigma = \sqrt{3} \Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{3}{18}} = \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{18}} = \frac{1}{\sqrt{6}} \approx 0.28$$

$$f(3) = \frac{3}{4} - 2 = \frac{9}{4} - 2 = \frac{1}{4} \Rightarrow 2[f(3)] = 2[\frac{1}{4}] = 2 \times 0 = 0$$

$$f(\frac{1}{2}) = |\frac{1}{2}|^3 - 4 = |\frac{1}{8} - 4| = |\frac{1}{4} - 4| = |\frac{15}{4}| = \frac{15}{4}$$

$$\Rightarrow 2[f(3)] - f(\frac{1}{2}) = 0 - \frac{15}{4} = -\frac{15}{4} = -\frac{3}{8}$$

۴ ۳۲

$$D_{\frac{g-f}{f}} = D_f \cap D_g - \{x \mid f(x) = 0\} = \{3, 6, 2\} - \{2\} = \{3, 6\}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{g(3)-f(3)}{f(3)} = \frac{2-5}{5} = -\frac{3}{5} \\ \frac{g(6)-f(6)}{f(6)} = \frac{-2-8}{8} = -\frac{10}{8} = -\frac{5}{4} \end{array} \right.$$

$$\Rightarrow -\frac{3}{5} - \frac{5}{4} = \frac{-12 - 25}{20} = -\frac{37}{20} = -1.85 \quad \text{مجموع اعضای برد}$$

۴ ۳۳

۱ ۳۴

$$f(x) = x - 1 \Rightarrow (\frac{g}{f})(x) = \frac{g(x)}{f(x)} = 1 - x$$

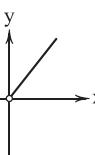
$$\Rightarrow \frac{g(x)}{x-1} = 1 - x \Rightarrow g(x) = (x-1)(1-x) = -(x-1)^2$$

$$g(-1) = -(-1-1)^2 = -(-2)^2 = -4$$

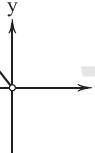
دامنه \mathbb{R} برابر $\{0\}$ است و داریم: ۴ ۳۵

$$\frac{f}{g}(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{x^2}{|x|}$$

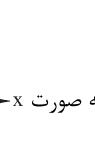
$$x > 0 \Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{x^2}{x} = x$$

$$x < 0 \Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{x^2}{-x} = -x$$

و در نهایت نمودار تابع به صورت x است.

۴ ۳۶

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در تبیت، «چای» نقش کالای پرطرفدار را داشت.

(۲) این کالاهای پرطرفدار بودند که مکان زیادی را اشغال می‌کردند و با پول فلزی جایگزین شدند.

(۳) پول الکترونیکی قابلیت ثبت در کارت‌های بانکی را دارد.

(۴) در بیشتر مواقع، افزایش نقدینگی ناشی از عملکرد بانک‌هاست و نه همیشه. به عنوان مثال دولت با چاپ پول می‌تواند نقدینگی را افزایش دهد.

۴ ۳۷

$$f(x) = x + [-x]$$

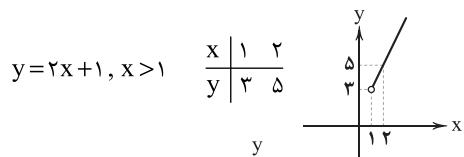
$$f(1-\sqrt{2}) = 1-\sqrt{2} + [-(1-\sqrt{2})] = 1-\sqrt{2} + [\underbrace{\sqrt{2}-1}_{\text{بین صفر و یک}}]$$

$$= 1-\sqrt{2} + 0 = 1-\sqrt{2} \Rightarrow \text{sign}(f(1-\sqrt{2})) = \text{sign}(1-\sqrt{2}) = -1$$

$$f(-\frac{1}{2}) = -\frac{1}{2} + [-(-\frac{1}{2})] = -\frac{1}{2} + [\frac{1}{2}] = -\frac{1}{2} + 0 = -\frac{1}{2}$$

و در نهایت داریم: ۴ ۲۹

نمودار تابع را رسم می‌کنیم:

$$y = 2x+1, x > 1$$

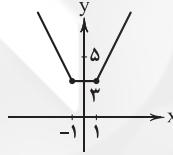

$$y = 3, -1 \leq x \leq 1$$

$$y = -2x+1, x < -1$$

و در نهایت:

برد تابع به صورت $y \geq 3$ خواهد بود.

$$|x| = a \Rightarrow x = a \text{ یا } x = -a$$

می‌دانیم: ۱ ۳۰

$$||x+2|-5|=3 \Rightarrow \begin{cases} |x+2|-5=3 \Rightarrow |x+2|=8 \\ |x+2|-5=-3 \Rightarrow |x+2|=2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x+2=8 \Rightarrow x=8-2=6 \\ x+2=-8 \Rightarrow x=-8-2=-10 \\ x+2=2 \Rightarrow x=2-2=0 \\ x+2=-2 \Rightarrow x=-2-2=-4 \end{cases}$$

مجموع ریشه‌ها $= 6 + (-10) + 0 + (-4) = -8$

۱ ۳۰

$$f(x) = \frac{2x-1}{[x]-2\text{sign}x}$$

$$f(-\frac{1}{3}) = \frac{2(-\frac{1}{3})-1}{[-\frac{1}{3}]-2\text{sign}(-\frac{1}{3})} = \frac{-\frac{4}{3}-1}{-1-2(-1)} = \frac{-\frac{7}{3}}{-1+2} = \frac{-\frac{7}{3}}{1} = -\frac{7}{3}$$

$$f(\sqrt{2}) = \frac{2\sqrt{2}-1}{[\sqrt{2}]-2\text{sign}(\sqrt{2})} = \frac{2\sqrt{2}-1}{1-2(1)} = \frac{2\sqrt{2}-1}{-1} = 1-2\sqrt{2}$$

$$f(0/2) = \frac{2(0/2)-1}{[0/2]-2\text{sign}(0/2)} = \frac{0/4-1}{0-2(1)} = \frac{-0/4}{-2} = \frac{0/4}{-2} = \frac{0}{-2} = 0/3$$

$$f(\frac{1}{3}) = \frac{2(\frac{1}{3})-1}{[\frac{1}{3}]-2\text{sign}(\frac{1}{3})} = \frac{\frac{2}{3}-1}{\frac{0}{3}-2(1)} = \frac{-\frac{1}{3}}{-2} = \frac{1}{6}$$

کوچک‌ترین عضو برد تابع $\frac{7}{6}$ است.

۲ ۴۷ تقطیع گزینه (۲):

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

نم	ک	ج	ب	ج	ب	ن	خیش	ل	د	م	ر	آ
-	ل	ل	ل	-	ل	ل	ل	ل	ل	ل	-	-
نم	ک	ج	ب	ب	ب	ن	سر	ب	ب	ط	دَر	ون
-	ل	ل	ل	-	ل	ل	ل	ل	ل	ل	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱)

حذف همزه

به	ن	دَست	ر	م	جُز	ر	ن	تُ	ن	ر	ما
-	ل	-	-	ل	ل	-	-	ل	ل	-	-
۵۵	م	دا	با	وُ	ت	پس	ری	ک	ش	خ	تُ
-	ل	-	-	ل	ل	-	-	ل	ل	-	ل

تغییر کمیت مصوت
کوتاه به بلند
مفعول

نم	ک	بَر	دِل	ب	چشم	گ	د	ک	تم	گف
-	ل	ل	-	ل	ل	-	ل	ل	-	-
نم	ک	کر	مُن	ب	گو	م	وَ	ش	فی	صو
-	ل	ل	-	ل	ل	-	ل	ل	-	-

تغییر کمیت مصوت
کوتاه به بلند
مفعول

نم	ک	می	مَت	ر	ک	ف	لَط	ئ	ی	آ	می
-	-	-	-	ل	ل	ل	-	ل	-	-	-
نم	ک	می	مَت	د	ق	در	جا	ش	ی	سَا	آ
-	-	-	-	ل	ل	-	-	ل	-	-	-

تغییر کمیت مصوت
بلند به کوتاه

گزینه (۲) بر وزن « فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن » سروده شده	۲ ۴۸
و قابلیت پذیرفتن اختیار ابدال را دارد.	
وزن سایر گزینه‌ها:	
(۱) مستغعلن مستغعلن مستغعلن مستغعلن	
(۳) فعلون فعلون فعلون فعل	
(۴) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن	

۳ ۴۸ برای پاسخ به این سؤال، ابتدا از طریق کالای B باید نرخ cpi را بیابیم:

$$cpi_B = \frac{372,810 - 345,150}{345,150} \times 100 = 8\%$$

$$cpi_A = \frac{x - 457,250}{457,250} = \frac{x}{100}$$

$$\Rightarrow 8 \times 457,250 = 100x - 45,725,000 \Rightarrow x = 493,830$$

$$cpi_C = \frac{6,212,000 - y}{y} = \frac{8}{100} \Rightarrow 621,200,000 - 100y = 8y \Rightarrow 621,200,000 = 108y \Rightarrow y = 5,751,852$$

۲ ۴۹ از نظر میشل فوکو، شاه دست نشانده آمریکا بوده است.

۱ ۴۰ (الف) از نظر علمی، تورم، افزایش سطح عمومی قیمت‌ها است.

نکته: تغییر قیمت‌ها شامل کاهش هم می‌شود.

(ب) واردات مشکل عرضه (درجهت کاهش تورم) را در کوتاه‌مدت حل می‌کند،

در حالی‌که افزایش تولید به زمان بیشتری نیاز دارد.

ج) ملی شدن صنعت نفت مربوط به دوران پهلوی است.

۳ ۴۱ این میزان تورم است که بر قدرت خرید پول اثر می‌گذارد.

(رد گزینه (۴))

همچنین رابطه این دو معکوس است. (رد گزینه‌های (۱) و (۲))

۴ ۴۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

(ج) همه این رویدادها در زمان پهلوی رخ داد.

(د) در زمان پهلوی به علت افزایش درآمدهای نفتی، ایران تبدیل به مصرف‌کننده کالاهای صنعتی کشورهای اروپایی و پیش‌رفته شد.

(۴) سیاست بازار باز (اوراق مشارکت) به دو شکل به کار می‌رود؛

اگر هدف کاهش تورم باشد، باید این اوراق به مردم فروخته شود تا از نقدینگی کاسته شود و اگر در شرایط رکودی باشد، نیاز است تا این اوراق از مردم خریداری شود تا مقدار نقدینگی افزایش یابد.

۱ ۴۴ (الف) کاغذ بول ارزشی ندارد بلکه به پشتوانه بذریش دیگران

که خود برآمده از توان اقتصادی و تولیدی است، معتبر می‌باشد.

(ب) با افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت پهلوی افزایش یافت.

نکته: یادتان باشد نظم نوین مالیات‌ستانی تأثیر چندانی بر قدرت اقتصادی دولت نداشته است.

۲ ۴۵ همه عبارت‌ها به درستی بیان شده‌اند.

علوم و فنون ادبی

۲ ۴۶ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این بیت دو بار « ابدال » و یک بار « بلند در نظر گرفتن هجای پایانی » به کار رفته است.

(۳) در این بیت دو بار « به کاربردن فاعلاتن به جای فعلاتن » و یک بار « ابدال » به کار رفته است.

(۴) در این بیت دو بار « بلند در نظر گرفتن هجای پایانی » و دو بار « ابدال » به کار رفته است.

۱ ۷۵ (الف) نگین: مجازاً انگشت

- ب) شهر: مجازاً مردم
ج) دست: مجازاً بخشی از دست
د) مرغ و ماهی: مجازاً همه موجودات
ه) سر: مجازاً قصد و نیت
و) زن و مرد: مجازاً همه انسان‌ها

۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) یاقوت: لب (مجاز با علاقه مشابهت) / سنبل: زلف (مجاز با علاقه مشابهت)

(۲) نرگس: چشم (مجاز با علاقه مشابهت)

(۴) بادام (دوم): چشم (مجاز با علاقه مشابهت)

۲ ۷۷ حسن تعلیل: دلیل قرار گرفتن رفوگاهی همچون لبخند بر

کفشن، مورد تمثیر قراردادن هرزه‌گردی‌های شاعر دانسته شده است.

حسن آمیزی: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبيه: نهان خانه دل: اضافه تشبيهی / تشبيه نشستن غم در دل به

نشستن لیلی در محمل / تلمیح: اشاره به داستان لیلی و مجنون

(۳) استعاره: شرور: استعاره از انسان / ایهام: باری: ۱- خلاصه -۲- یک مرتبه

(۴) تضاد: جوان = پیر / اسلوب معادله: دلیستگی پیر به دنیا بیشتر است

[همان طور که] ریشه نخل کهن‌سال از جوان افزون تر است.

۱ ۷۸ وزن مشترک ترکیب‌بند عاشورایی محتشم کاشانی و گزینه (۱):

مفهول فاعلات مفاعیل فاعلن
وزن سایر گزینه‌ها:

(۲) مفعول مفاعیل مفعول مفاعیل

(۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

(۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فعلون

۱ ۷۹ وزن بیت گزینه (۱): مفتولن مفاعلن // مفتولن مفاعلن

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفتولن مفتولن مفتولن مفتولن

۴ ۸۰ وزن مشترک بیت سوال و گزینه (۴): فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلون

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلون

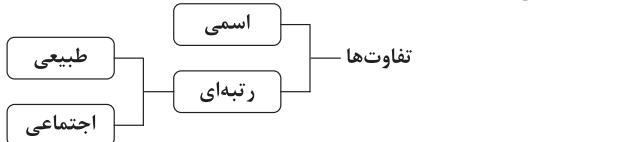
(۲) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

(۳) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

جامعه‌شناسی

۴ ۸۱ تحصیلات: تفاوت رتبه‌ای، اجتماعی / جنسیت: تفاوت اسمی /

ضریب هوشی: تفاوت رتبه‌ای، طبیعی

۱ ۸۲

جوامع لیبرالیستی	واسایل تولید جزء اموال عمومی است	ارزش	جنبس ضد جنگ و بتنم
نظام آپارتاید	جوامع سوسیالیستی	قلمرو و تفسیر	غلبة رویکرد انتقادی

۳ ۸۳

۹۳ ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون این‌که به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد.

اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر، تعامل و داد و ستد داشته باشد و در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینه‌گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۹۴ (الف) اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و حالت فعل و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدنهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند. (رواج غذاهای ناسالم و فست‌فودی در جامعه ایران)

نکته: خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را «غربزدگی» می‌نامند.
 ب) جهان غرب با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد. (حذف دین از عرصه‌های اجتماعی در فرانسه)
 ج) اگر جهان اجتماعی نسبت به آن‌چه هست و هویت اوست بیگانه شود، دچار از خودبیگانگی فرهنگی می‌شود. (تغییر مبنای تقویم ایرانی)

۹۵ (الف) تنها جهان اجتماعی توحیدی است که درهای آسمان و زمین را به روی انسان می‌گشاید و او را با حقیقت خود و جهان هستی آشنا می‌کند. انسانی که به خودآگاهی می‌رسد، خویش و جهان را آیات و نشانه‌های خداوند می‌باید و همواره انسیس و همنشین خداوند است. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))

(ب) غربزدگی (خودباختگی فرهنگی) جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است. (رد گزینه‌های (۲) و (۴))

۹۶ (۱) هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. اقوام مختلف ایرانی با آن‌که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، در عقاید و ارزش‌های آیین زرتشت که با آموزه‌های اساطیری درآمیخته بود، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند.

۹۷ (۳) قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین روابط‌رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی (غربزدگی) دچار ساخت و این امر سبب شد تصویری که شرق‌شناسان از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند. در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، سکولار و دنیوی است. این هویت در قالب عنوانی قوم‌گرایانه، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند. متکافران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقليدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری مثل غربزدگی را تدوین کردند.

۹۸ (۳) جهان اسلام در مواجهه با مسیحیان در جنگ‌های صلیبی، به دفع مهاجمان پرداخت. آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را پذیرفت.

۹۹ (۳) ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند. جامعه ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع)، به هویت اسلامی خود بازگشت و تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان توحید قرار داد.

هویت فرهنگی تا زمانی دوام می‌آورد که عقاید و ارزش‌ها مورد پذیرش باشند.

۱۰۰ (۱) در دیدگاه مستشرقان و تاریخ‌نگاران غربی، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشرطی می‌دانستند.

۸۴ لازم نیست همیشه برای تشویق مردم به بر عهده گرفتن نقش‌های بلندپایه، حتماً به آن‌ها قادر، درآمد و احترام بدهیم. گاهی آدم‌ها به دلیل رضایت از انجام کار خوب یا به خاطر خدمت به دیگران و مهمنمتر از همه کسب رضایت الهی، به ایفای نقش‌های مهم و پرزمخت ترغیب می‌شوند.

۸۵ (۴) تا زمانی که جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پایرجا باشد، الزام‌ها و پیامدهای آن نیز پایرجاست. با تغییر جهان اجتماعی موجود و برداشته شدن الزام‌های آن، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد که به دنبال خود، الزام‌ها و پیامدهای جدیدی می‌آورد.

۸۶ (۱) معلول علت

۱- نادیده گرفتن نقش انسان در ایجاد قشریندی	طبعی دانستن قشریندی
۲- امکان‌پذیر نبودن تغییرات زیاد در قشریندی	در رویکرد لیبرال
۱- برقراری روابط ظالمانه	مالکیت خصوصی از نظر
۲- نابرابری‌های اجتماعی	رویکرد کمونیستی

۸۷ (۴) در رویکرد عدالت اجتماعی (رویکرد سوم) دولت تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدبیر بیشتری بیندیشند، مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند.

۸۸ (۲) بررسی عبارت‌های نادرست:
 (ب) نقطه شروع رقابت‌ها یکسان است، اما انگیزه پیشرفت از بین می‌رود: مخالفان قشریندی اجتماعی (رویکرد دوم)
 (د) افراد به اندیشه استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار می‌شوند: طرفداران عدالت اجتماعی (رویکرد سوم)

۸۹ (۴) در نظام فعوالی، دهقانان شبیه بودند، مالک چیزی نبودند و به فعوال تعلق داشتند: این جمله به رویکرد طرفداران قشریندی اشاره دارد، زیرا دهقانان باور داشتند که قشریندی اجتماعی را باید بپذیرند و بوده باشند. تحت پوشش بیمه قرار گرفتن اقشار ضعیف و خانه‌سازی برای آن‌ها بر نقش دولت در رویکرد طرفداران عدالت اجتماعی تأکید دارد.

۹۰ (۱) (الف) جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سروکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی ترا فراهم آورند. جامعه‌شناسان انتقادی به نقد سلطه در روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌پردازند.
 (ب) روش جامعه‌شناسی انتقادی، تفسیری، تجویزی و انتقادی است.

(ج) با غلبه رویکرد تفسیری، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعواوی انتقادی و تجویزی به علوم اجتماعی باز شد، این بار از بیوند دانش و ارزش سخن به میان می‌آید و «دانش انتقادی» شکل می‌گیرد.

۹۱ (۲) بررسی عبارت‌های نادرست:
 (ج) اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.
 (د) جهان اجتماعی خودباخته، نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم بخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحوظ شود.

۹۲ (۲) (الف) جهان اجتماعی اساطیری، آدمی را از حقیقت جهان و خود دور می‌کند: از خودبیگانگی، از خودبیگانگی فطری (حقیقی) (رد گزینه (۳))
 (ب) جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به از خودبیگانگی تاریخی دچار می‌شوند. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))
 (ج) فطرت آدمی به آرامش نمی‌رسد و به اضطراب و تشویش گرفتار می‌شود: از خودبیگانگی فطری (حقیقی) (رد گزینه (۴))

۱۱۰ برسی گزینه‌ها:

- (۱) درست - درست
 (۲) درست - نادرست (اومنیسم را به آدمیت ترجمه کردند)
 (۳) درست - درست
 (۴) نادرست (بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را
 دنبال می‌کردند) - درست

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریف یا مفهوم مشخص کن
 (۱۱۱) - (۱۱۸):

۱۱۱ ترجمه کلمات مهم: مشکا: چراغانی، یک چراغدان /

المصباح: چراغی / المصباح: آن چراغ / الزجاجة: آن شیشه / دُری: درخشان
 برسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) چراغی (→ آن چراغ، «المصباح» برای بار دوم به صورت معربه آمده و
 «آل آن به صورت اسم اشاره ترجمه می‌شود)، «الزجاجة» ترجمه‌نشده، بسیار
 پرنور (← درخشان)

- (۳) عدم ترجمه «مثل»، چراغان (← چراغانی؛ «مشکا» نکره است)، در
 (← در آن، شیشه (← شیشه‌ای؛ «زجاجة» نکره است).

- (۴) چراغی که (← آن چراغ)، «که» اضافی است، زائد بودن «بسیار»
 ترجمه کلمات مهم: **ایاک آن**: پیرهیز از این‌که / **تظاهر**: هویا
 می‌شود

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) حقیقت، واقعیت را آشکار می‌کند (← حقیقت آشکار می‌شود؛ «تظاهر» فعل لازم
 است).

- (۳) متظاهر شوی (← ظاهر کنی)، که (← از این‌که)، حقیقتی (← حقیقت؛
 «الحقيقة» معربه است).

- (۴) ترتیب کلمات در قسمت اول عبارت به هم خورده است، تا ظاهر نکنی (← از
 این‌که ظاهر کنی)

- ۱۱۳ ترجمه کلمات مهم: ألف: تأليف کرده است / يَضْمِم: در بر
 می‌گیرد / كثیراً: بسیاری / المعَربَة: عربی شده**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) فارسی - عربی (← فارسی عربی شده)، در برگرفته است (← در بر می‌گیرد)

- (۲) مؤلف ... می‌باشد (← تأليف کرده است)، ضمیمه ... دارد (← در بر می‌گیرد)

- (۳) دائرةالمعارفی (← واژه‌نامه‌ای)، «كثيرًا من» یعنی «بسیاری از» و «كثيراً»

در اینجا صفت نیست.

- ۱۱۴ ترجمه کلمات مهم: أعجبَ الْمَلَكَ كلامُ الْفَلَاحِ المُعَمَّرُ: سخن
 کشاورز سالخورد (پیر) پادشاه را به وجود آورد = پادشاه از سخن کشاورز پیر
 خوشش آمد / أَنْ يَعْطِي: داده شود / أَلْفَ دينارٍ آخر: هزار دینار دیگر**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «شگفت زده شد» ترجمة «تعجَّب» است نه «أَعْجَب»، «آخر» ترجمه نشده است.

- (۲) «كه» معادل ندارد، «أَعْجَبَ الْمَلَكَ: پادشاه خوشش آمد ...» نادرست ترجمه
 شده است، «يَعْطَى» مجھول است: داده شود

- (۳) «مرةً ثانية» ترجمه نشده است، «يَعْطَى» مجھول است: داده شود

- ۱۱۵ ترجمه کلمات مهم: إنْ تَعْاملِ مَعْالِمَة عادلة: اگر عادلانه
 رفتار کنی / يَرَضِ رسُولُ اللهِ منك: رسول خداوند از تو خشنود می‌شود / إنْ**

تُفَرَّقُ: اگر تبعیض قائل شوی، اگر تفاوت گذاری / يَتَنَزَّعُ: آرده می‌شود

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «تعامل» فعل است نه اسم، «يَرَضِ: خشنود می‌شود»، «عملک: کارت».

- (۲) «رفتار عادلانه» نادرست است، «تعامل» فعل است، «إن» شرطیه نادرست
 ترجمه شده است، تبعیض گذاشتنت (← تبعیض‌گذاری)

- (۳) «يَرَضِ: خشنود می‌شود!»، «يَتَنَزَّعُ: آرده می‌شود».

- ۱۰۱ در خصوص چالش‌های جهانی ابتداء چالش‌های اقتصادی،
 سیاسی، نظامی و ... رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی،
 معنوی، اخلاقی، عاطفی و ... ظاهر می‌شوند.

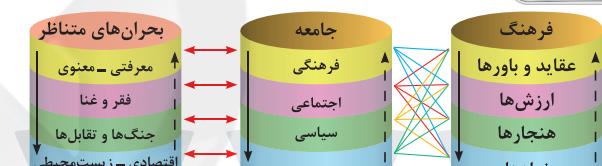
- ۱۰۲ در نیمة دوم قرن ۲۰ با روش شدن این‌که علم تجربی دارای
 مبانی غیرتجربی است علم مدرن زیر سؤال رفت؛ آشکار شد که علم تجربی
 غربی تنها تفسیر ممکن از جهان طبیعت نیست بلکه تفسیرهای متناسب
 با فرهنگ‌های دیگر نیز وجود دارد.

- در نیمة اول قرن ۲۰، با روش شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از
 داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

- ۱۰۳ یکی از پیامدهای اجتماعی گریز از سکولاریسم یا افول
 سکولاریسم در جوامع غربی، رونق بازار معنویت‌های کاذب است.
 مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری
 آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی است.
 با افول سکولاریسم، جهان غرب دچار بحران معنوی شد.

- ۱۰۴ فرهنگ غرب با اصلات بخشیدن به انسان دنیوی در قرن
 بیستم، به پوچگرایی، یأس و نالمیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها رسید.
 بی‌توجهی به ابعاد دنیوی، به بحران منجر می‌شود و غفلت از ابعاد معنوی شکل
 دیگری از بحران را به دنبال می‌آورد.

- ۱۰۵ افول روشنگری که به منزله تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود،
 به پیدایش جریان‌ها و دانشمندان پُست‌مدرن منجر شد.

- ۱۰۶ در هم ریختن نظام پیشین در حکومت منورالفکران غربگرا در
 کشورهای اسلامی، به بیانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام گرفت اما
 در عمل، این کشورها به جای رسیدن به کشورهای غربی، در جایگاه
 کشورهای استعمارزاده و پیرامونی باقی ماندند.

- ۱۰۷ (الف) منورالفکران غربگرا مانند بیدارگان اسلامی، خواستار
 اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

- (ب) اعتراض روشنگران چپ به روشنگران نسل اول، به دلیل گریز آنان از
 اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم
 در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و
 سرمایه‌داری شکل گرفت.

- (ج) حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به
 دنبال داشت.

- ۱۰۸ (الف) برخی از روشنگران چپ، آشکارا اندیشه‌های
 غیرتوحیدی را مطرح کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی
 مردم خودداری می‌کردند.

- (ب) بیدارگان نخستین با وجود رویکرد اعتراضی به غرب، از فرهنگ غرب
 شناخت عمیقی نداشند.

- (ج) منورالفکران غربگرا که بیشتر در لزهای فراماسونری سازمان می‌یافتنند،
 خود را بیدارگر می‌نامیدند.

- ۱۰۹ گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای
 اجتماعی مختلفی داشته است؛

- ۱- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مزعوب فرهنگ مدرن شده
 بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند.

- ۲- برخی از نخبگان جهان غرب را به جستجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت.

■■■ ۳ گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۲۲ - ۱۲۳):

۴ «تَفَضْلٌ» از باب «تفعیل» است.

۲ ع ق د سه حرف اصلی «الاعتقاد» است. (ترتیب حروف باید رعایت شود).

■■■ ۳ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۱۲۴ - ۱۲۵):

۱ «لِيُقْدِّسُوا» با توجه به این که فاعلش شخص است، معلوم است: لیُقْدِّسُوا: تا او را نجات دهد.

۴ سه عبارت اول بر مدارا کردن تأکید دارند. اما گزینه آخر بیامی دیگر دارد.

۲ بررسی گزینه‌ها:

۱) الجاھل: نادان **جمع** → الجھال / **یعَارِض**: مخالفت می‌کند ≠ **یُوافِقُ**: موافقت می‌کند

۲) المعاصي **مفرد** → المعصية: گناه / العيوب **مفرد** → العيب: عیب

۳) یَسْطِيعُ = يَقْدُرُ: می‌تواند / **یُؤْخِذُ**: پنهان می‌کند ≠ **یُظْهِرُ**: آشکار می‌کند

۴) نور = ضیاء: نور، روشنایی / **یَقْدَفُ** = **یُلْقَى**: می‌اندازد

۳ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) ترجمه: «قلم را برداشم و شروع به کشیدن صحنه‌ها کردم.» (۶)

۲) ترجمه: «پس از این که کتاب‌ها را از کتابخانه گرفتم، خوشحال شدم.» (۶)

۳) ترجمه: «مسلمانان در دوره‌ای که دوره‌ای نامیده می‌شد، شروع به پیشرفت کردند.» (۷)

۴) ترجمه: «پدر ماشین را با خودش بُرد و من با اتوبوس به دانشگاه رفتم.» (۶)

۲) ۱۲۸ **أَرْسَلْتُمْ** ماضی است و با «ما» منفی می‌شود: أَرْسَلْتُمْ **منفی** ← ما أَرْسَلْتُمْ: نفرستادید

۴) ۱۲۹ **النَّجْفَ** معرفه از نوع علم است. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «الأَهْرَام» معرفه به ال، «حسناً» بسیار خوب نکره، و «الإِيْرَانِيَّونَ، الدولة، العباسية» معرفه به ال هستند.

۲) ۱۳۰ در گزینه (۲) «حَيَّةً» از هیچ واژه‌ای قبل از «إِلَّا» جدا نشده است، بنابراین مستثنی منه محفوظ است.

اما در سایر گزینه‌ها مستثنی منه وجود دارد و محفوظ نیست: كَلَّ السَّنَةِ، البيوتِ وَ أَحَدُ.

تاریخ

۳) ۱۳۱ بعد از جنگ جهانی اول، انگلستان به انکای منابع خود و ثروت مستعمراتش تا حدودی موفق به بازسازی ویرانی‌های ناشی از جنگ و ایجاد رونق و رفاه اقتصادی شد.

۲) ۱۳۲ اساس برنامه صنعتی استالین، بر تولید کالاهای سرمایه‌ای و سلاح‌های جنگی استوار بود. با اجرای این برنامه، تولید ماشین‌آلات صنعتی، نفت، برق، فولاد و زغال‌سنگ به طرز فوق العاده‌ای افزایش یافت.

۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

حمله چین به ژاپن ← در فاصله دو جنگ جهانی، ژاپن به چین لشکرکشی کرد. انقلاب میجی ← اصلاحات موسوم به «انقلاب میجی» در نیمة دوم قرن ۱۹ (پیش از جنگ جهانی اول) در ژاپن صورت گرفت.

فرار امپراتور آلمان به هلند ← امپراتور آلمان پیش از پایان جنگ جهانی اول به هلند گریخت و نظام جمهوری در این کشور روی کار آمد. قرارداد ورسای را نظام جمهوری این کشور امضا کرد و پذیرفت.

۳ ۱۱۶ دقیقت کنید در این عبارت «الشَّيْءَة» مفعول است نه فاعل عبارت! «أَحَدُ» فاعل است. ترجمه: «احدى جز رسول خدا شیما را نشناخت، پس او را گرامی داشت!»

۳ بررسی و ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) «لن» نشانه مستقبل منفی است. ترجمه: «این درخت میوه خواهد داد مگر بعد از ده سال!» (با ترجمه درست‌تر: این درخت فقط بعد از ۵ سال میوه خواهد داد!)

(۲) «المُسْلِمُونَ» باید در ترجمه بباید. ترجمه: «مسلمانان شیما را نشناختند مگر رسول خدا!»

(۴) «لا» در «لَا تَأْكُلُوا» لای نهی است اما به صورت نفی ترجمه شده است؛ ترجمه: «خورید مگر آن چه را که نام خداوند بر آن برده شده است.» (با ترجمه درست‌تر: فقط آن چه را که نام خداوند بر آن یاد شده است، بخورید!)

۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «کان» لحاظ نشده؛ «التائُر» یعنی «اثر پذیرفتن»

(۳) نقش کثیر ← دور عظیم

(۴) ترتیب کلمات به هم خورده است.

■■ متن زیر را با دقیقت بخوان سپس متناسب با آن به سوالات زیر پاسخ بده (۱۱۹ - ۱۲۳):

شیر از نیروی عضلانی زیادی و نیروی حواس شگفت و ابهت (شکوه) مخصوص بهرمند است و سلطان جنگل قلب گرفته است! او در غذایش به شکار کردن تکیه دارد مخصوصاً زمان سپیده‌دم، او دوست دارد پستانداران بزرگ جته را شکار کند، اما پرندگان و ماهی‌ها و غیره را هم شکار می‌کند. و برخلاف باور رایج، شیر گاهی به خوردن حیوانات زندگی در مناطق روی می‌آورد یا آن‌هایی که به دلایلی طبیعی مرده‌اند. شیرها زندگی در گروهی را ترجیح می‌دهند و به طور دسته‌جمعی در گروهی که گله نامیده می‌شود، زندگی می‌کنند. هر قدر افراد گله بیشتر شود، فرشتشان برای گسترش منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، بیشتر می‌شود. شیر از حیوانات در معرض خطر انفصال است و از تهدیدکنندگان زندگی‌اش، شکار حیوانات است که منبع غذایی مهمی را برایش تشکیل می‌دهند یا اشتباها شکارچیان هنگام شکار سایر حیوانات و درگیری‌های بین او و انسان.

۳ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: هرگاه ناچار نباشد موجودات زنده کوچک را شکار می‌کند! (۶)

اتفاقاً زمانی که ناچار باشد این کار را می‌کند.

(۲) ترجمه: از غذایی که خودش شکار نکرده، نمی‌خورد! (۶)؛ متن خلاف این موضوع را گفته است.

(۳) ترجمه: بیشتر ضمن گروه‌هایی با تکیه بر قدرتشان شکار می‌کند! (۶)؛ طبق متن صحیح است.

(۴) ترجمه: بیشتر شکارش در زمان تاریکی است! (۶)؛ متن گفته بیشتر سپیده‌دم دست به شکار می‌زند.

۱) ۱۲۰ «چرا شیرها به شکل گروهی زندگی می‌کنند؟!»؛ [گزینه] نادرست را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) زیرا آن‌ها در خطر انقرض هستند! (۶)

(۲) برای تهییه غذایی بیشتر! (۶)

(۳) برای دفاع از خودشان در برابر خطرات! (۶)

(۴) برای سیطره و تسليط بر جای زندگی‌شان! (۶)

۴) ۱۲۱ موضوع‌هایی که به ترتیب در متن آمده‌اند عبارت‌اند از ترجمه گزینه‌ها:

(۱) شکارهای شیر - دلایلی طبیعی برای مرگ حیوانات - تهدیدکنندگان زندگی شیر

(۲) لقب شیر - انقرض شیر - غذای شیر

(۳) زمان شکار شیر - درگیری میان شیر و انسان - چگونگی زندگی

(۴) ویژگی‌های شیر - مکان زندگی برای شیر - خطاهای شکارچیان

۱۴۴ سلوکیان از اوایل تشکیل حکومت خود، با جاششیان اسکندر در مصیر، وارد رقابت و درگیری شدند. از این‌رو، بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطه کامل نداشتند. این مستله موجب شد که به تدریج افراد یا خاندان‌هایی در نواحی شمال شرقی فلات ایران قدرت را به دست گیرند و به فکر استقلال از حکومت سلوکیان بینند.

۱۴۵ (الف) ثبت قدرت اشکانیان ← مهرداد دوم

ب) پیروزی در جنگ حțان ← ارد دوم

ج) پیشوای تا فرات و همسایگی با امپراتوری روم ← مهرداد دوم

۱۴۶ اردشیر باپکان در آغاز کار با مشکلات متعدد داخلی روبه‌رو شد. بسیاری از حاکمان محلی که نمی‌خواستند استقلال نسبی خود از دست بدنه‌ند، با حکومت ساسانی به مخالفت برخاستند. اردشیر بسیاری از مخالفان را با جنگ بر سر جای خود نشاند و برخی دیگر را با نامه‌نگاری و ارائه دلیل‌های گوناگون با خود همراه کرد.

۱۴۷ معروف‌ترین نقش بر جسته دوره ساسانی، طاق بستان است که شکارگاه خسروپریز را نشان می‌دهد. خسروپریز پسر هرمز، به بیزانس (امپراتوری روم شرقی) گریخت و با حمایت امپراتوری روم، به تاج و تخت رسید.

۱۴۸ حکومت اشکانی به شکل غیرمت مرکز اداره می‌شد و اداره برخی از سرزمین‌ها و مناطق کشور به صورت موروثی در اختیار پادشاهان کوچک و حاکمان محلی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خود استقلال داشتند. شیوه غیرمت مرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملک طوایفی نامیده شده است.

۱۴۹ در نظام قضایی ایران باستان، قضاؤت رسمی، برعهده روحانیون زرتشتی و نیز قضایی بود که از سوی شاه و یا حاکمان مناطق مختلف منصوب می‌شدند (قضات شاهی). روحانیون، عمدتاً به اختلافات حقوقی و مدنی، و قضات شاهی به جرایم سیاسی و نظامی رسیدگی می‌کردند.

۱۵۰ در آثار و متون دینی (مانند اوستا) و حقوقی (مادیان هزاردادستان)، مربوط به دوره ساسانی و قرون نخستین اسلامی، مطلب و گزارش‌های وجود دارد که دلالت بر حقوق اجتماعی و اقتصادی در آن دوران می‌کند.

بررسی عبارت نادرست:

الف) سلسله‌های طاهریان و سامانیان ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراء‌النهر داشتند.

۱۵۲ در دوره سامانیان، زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گفت. در این دوره نخستین کتاب جغرافیایی با عنوان «حدوادالعالم من المشرق الى المغرب» به نگارش درآمد.

بنیان‌گذار این سلسله امیراسماعیل سامانی بود که در جنگ با عمرویت صفاری او را به اسارت درآورد.

۱۵۳ فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی و در بی‌آن تغییر اوضاع سیاسی ایران در سده‌های سوم و چهارم هجری فراهم آورد.

۱۵۴ مؤسس سلسله غزنی ← محمود غزنی

مؤسس سلسله سلجوقیان ← طغرل سلجوقی

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست (تبرد ملازگرد مربوط به آلبارسلان سلجوقی است).

(۲) درست - نادرست (طغرل سلجوقی بعد از خارج کردن خلیفه از تسلط آل بویه، خود را منجی خلافت خواند).

(۳) درست - درست

(۴) نادرست (مسعود غزنی در نبرد دندانقان شکست خورد) - نادرست (آل‌ب ارسلان بعد از پیروزی در ملازگرد، قلمرو سلجوقیان را از سیحون تا دریای مدیترانه گسترش داد).

۱۳۴ پس از موفقیت نازی‌ها در انتخابات مجلس، هیتلر با حمایت صاحبان صنایع، اشراف زمین‌دار، افسران ارتیش و برخی کانون‌های سری، صدراعظم آلمان شد (۱۹۳۳م). او سپس با قبضه کامل قدرت، نظام دیکتاتوری تک‌حربی را در کشور برقرار کرد و خود را پیشوا خواند؛ تمام حزب‌های سیاسی به جز حزب نازی را منحل کرد؛ قرارداد روسی رالغو کرد؛ در بُعد نظامی نیز، به سرعت ارتیش و تشکیلات نظامی را گسترش داد.

۱۳۵ هیتلر بعد از فتح پاریس از انگلیسی‌ها خواست که تسليم شوند و نبرد شدیدی در هوای، دریا و زیر دریا میان دو کشور شکل گرفت و با وجود این‌که انگلستان خسارت زیادی را متحمل شد اما نازی‌ها نتوانستند وارد این‌که با پایان گرفتن جنگ جهانی دوم، در هندوستان، حزب کنگره ملی به

رهبری مهاتما گاندی با کمک مبارزه متحداً مسلمانان و هندوها، استقلال کامل این کشور را درخواست کرد و انگلستان فرسوده و زخم‌خورده از دو جنگ جهانی، به ناچار تسليم شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فرانسه

(۳) زبان

۱۳۶ زاپن در جنگ جهانی اول به اتفاق مثلث (روسیه، فرانسه و انگلستان) پیوست اما در جنگ جهانی دوم به همراه آلمان و ایتالیا کشورهای محور را شکل داد.

۱۳۷ از آن‌جا که اقتصاد زاپن باسته به واردات مواد خام بود، رشد صنعتی در این کشور با قدرت نظامی و دریانوردی ارتباط تنگانگی داشت. در فاصله دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی زاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانه نظامی سوق دادند.

۱۳۸ آلمان بعد از فتح لهستان، با زنجیرهای از لشکرکشی‌ها، بر بخش زیادی از غرب اروپا چیره شد. بعد از فتح فرانسه، نیروهای محور همزمان به شرق اروپا و بالکان هجوم برد و کشورهای آن منطقه را زیر سلطه درآوردند و سپس سرتاسر شمال آفریقا را صحنه جنگ نمودند. از ابتدای سال ۱۹۴۱ سمت و سوی دیگر، خاک آلمان ناگهان از غرب اروپا به سمت شوروی (شرق اروپا) تغییر جهت یافت. کشور آمریکا نیز با ادعای حمله زاپنی‌ها به ناوگان خود در اقیانوس آرام، مستقیماً وارد جنگ شد.

۱۳۹ در پی هجوم ارتش نازی به خاک شوروی، حفاظت از منابع نفت باکو برای روس‌ها و منابع نفت جنوب ایران برای انگلیسی‌ها اهمیت حیاتی یافت و از سوی دیگر، خاک ایران مناسب‌ترین مسیر برای رساندن کمک‌های تسلیحاتی و تدارکاتی متفقین به نیروهای شوروی بود. از این‌رو شوروی و انگلستان علیه ایران با هم متحد شدند.

۱۴۰ سازمان ملل در سال ۱۹۴۸ (بعد از پایان جنگ جهانی دوم) با فشار شکن‌مهندسی میان‌الملل و حمایت دولت‌های انگلیسی و آمریکا و سکوت بیشتر کشورهای مسلمان، دولت جعلی اسرائیل را به رسمیت شناخت.

۱۴۱ برای اولین بار در قرن ۹ ق.م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است.

هوخوختر (سومین پادشاه مادی) با حکومت بابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در پی این موفقیت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت.

۱۴۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

کسترش قلمرو هخامنشیان به قاره آفریقا ← کمبوجیه شکست حکومت لیدی و تصرف سارد ← کورش

۱۴۳ مادی‌ها بنیان‌گذار نخستین حکومت آرایی در ایران شناخته می‌شوند. دهیوک (مؤسس حکومت ماد) با گرد آوردن جنگ‌اوران قبایل متحد خود، اقدام به تشکیل سپاه برای مقابله با هجوم آشوری‌ها کرد.

$$\begin{array}{l} \text{دقیقه درجه} \\ 4 \\ 15 = \frac{60}{15} = 40' \\ 10 \quad x \end{array}$$

۵ ساعت و ۴۰ دقیقه = اختلاف ساعت دو شهر

$$7 \text{ عصر} = 19 \text{ ساعت}$$

از آن جا که شهر «الف» در غرب نصفالنهار مبدأ قرار دارد و شهر «ب» در شرق آن، پس ساعت در شهر «ب» جلوتر است:

۱۶۸ ۳ از آن جا که شهر «ج» در شرق گرینویچ قرار گرفته است، ساعت آن نسبت به شهر «الف» جلوتر است؛ زیرا شهر «ج» طلوع خورشید را زودتر دیده است.

۱۶۹ ۳ خط بین‌المللی زمان یا خط روز گردان نصفالنهار 180° است که در امتداد نصفالنهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است:

$$180 - 65 = 115^\circ \Rightarrow \text{فاصله شهر «الف» با خط روز گردان}$$

$$180 - 20 = 160^\circ \Rightarrow \text{فاصله شهر «ب» با خط روز گردان}$$

$$(✓) 180 - 70 = 110^\circ \Rightarrow \text{فاصله شهر «ج» با خط روز گردان}$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شهر «ج» زودتر از دو شهر دیگر خورشید را می‌بیند.

(۲) شهر «ب» در شرق گرینویچ قرار گرفته پس حدود $+1^\circ$ ساعت با آن اختلاف ساعت دارد.

(۴) اختلاف ساعت شهر «ب» با شهر «ج» کمتر است؛ زیرا هر دو شهر در یک جهت جغرافیایی قرار گرفته‌اند.

$$70 + 65 = 135^\circ = \text{اختلاف درجه دو شهر}$$

$$\text{ساعت} = 9 = \frac{135^\circ}{15} = 9 \text{ ساعت}$$

از آن جا که شهر «ج» در شرق قرار گرفته، پس ساعت آن جلوتر است:

۱۷۱ ۳ تنها رود قابل کشتیرانی ایران، کارون است که به خلیج فارس می‌ریزد. پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به درهای زاگرس، خلیج هلاک شکل در جهت شرقی - غربی به وجود آورده که صدها سال است به آن «خلیج فارس» می‌گویند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) جهت خلیج فارس شرقی - غربی است.

(ج) انواع ماهیان خاویاری جهان تنها در دریای خزر زندگی می‌کنند.

(د) طول خلیج فارس حدود 900 کیلومتر و عرض متوسط آن 250 کیلومتر است.

(ه) تنها بندر اقیانوسی ایران در دریای عمان واقع شده است.

۱۷۲ ۳ دریاچه‌های دائمی ایران: دریاچه ارومیه، زریبار (زریوار)، پریشان، مهارلو (استان فارس)

دریاچه‌های فصلی ایران: دریاچه مسیله، نیزیز، هامون و جازموریان

۱۷۳ ۴ به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شبیه ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند. حوضه‌های آبریز با توجه به مقصد انتقال آب به حوضه‌های داخلی و خارجی تقسیم می‌شوند.

۱۷۴ ۳ در ایران بیشتر بارش‌ها در اوایل فصل بهار می‌بارد، به این دلیل هر چه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدھی رودها بیشتر می‌شود.

$$2 \quad 175$$

$$\text{(الف)} \frac{1,760,000 - 403,000}{69,870,000} = \frac{1,357,000}{69,870,000} = 1/94 = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\text{(ب)} \frac{(1,760,000 - 403,000) + (1,07,000 - 420,000)}{69,870,000} = \frac{1,357,000}{69,870,000} = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

$$\times 100 = 1/49 = 1/5$$

$$\text{(ج)} \frac{70}{1/49} = 46 = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

۱۵۵ ۳ یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنیان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران بود.

۱۵۶ ۴ دانشمند بزرگ عصر غزنی، ابویحان بیرونی است. بیرونی در ریاضیات، نجوم، گاهشماری، جغرافیا، عربی و سانسکریت مسلط بود. وی آثار ارزش‌هایی در این زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود. وی آثار ارزش‌هایی در این زمینه‌ها تألیف کرد. ابزارها و روش‌های ابداعی او برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله میان شهرها جالب است.

۱۵۷ ۲ با مسلمان شدن غازان و بسیاری از شاهزادگان و خوانین مغلوب، اسلام دین رسمی اعلام شد.

۱۵۸ ۱ بررسی عبارت نادرست:

۱۵۸ ۱) پس از مرگ ابوسعید، آخرین ایلخان مغول، چندین حکومت محلی غیرمغولی در مناطق مختلف ایران به وجود آمدند؛ از جمله، حکومت شیعه‌مذهب سربداران و سادات مرعشی.

۱۵۹ ۱) در نتیجه فتوحات مغول، تجارب و سنت‌های هنری و هنرمندان سرزینه‌های فتح شده با یکدیگر پیوند خوردند و زمینه مناسبی برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانان و تیموریان فراهم شد.

۱۶۰ ۲) از آثار تاریخی مهم عصر ایلخانی می‌توان تاریخ جهانگشا، نوشتة عظاملک جوینی، جامع التواریخ، اثر خواجه رشدالدین فضل‌الله همدانی و تاریخ گزیده تألیف حمدالله مستوفی را نام برد.

جغرافیا

۱۶۱ ۳ کشورها به جای ساعت واقعی (محلي) از ساعت رسمی (استاندارد) استفاده می‌کنند.

۱۶۲ ۴ هنگام عبور از خط روز گردان (خط بین‌المللی زمان) از غرب به شرق باید یک روز به تقویم اضافه شود و برعکس، هنگام عبور از شرق به غرب یک روز از تقویم کم شود.

۱۶۳ ۱) همه موارد گفته شده، صحیح هستند.

۱۶۴ ۴ شهر دهلی نسبت به سایر شهرهای داده شده در فاصله دورتری از گرینویچ قرار گرفته است در نتیجه، اختلاف ساعت بیشتری با آن دارد.

۱۶۵ ۳) ۱۶۵ درجه دقیقه

$$\frac{1}{15} = \frac{33 \times 15}{60} = \frac{4}{1} \Rightarrow 4$$

چون مشهد در شرق تهران واقع شده است و از نصفالنهار مبدأ دورتر است، پس طول جغرافیایی آن حدوداً 8° درجه بیشتر از تهران است:

$$51 + 8 = 59^\circ$$

۱۶۶ ۲) چون دو شهر «الف» و «ج» در جهت‌های متفاوتی نسبت به نصفالنهار مبدأ قرار گرفته‌اند، برای تعیین اختلاف درجه دو شهر، طول‌های جغرافیایی را با هم جمع می‌کنیم: $65 + 70 = 135^\circ$

$$135^\circ \div 15 = 9 = \text{اختلاف ساعت}$$

۱۶۷ ۲) برای تعیین اختلاف درجه دو شهر، چون دو شهر در جهت‌های مختلفی از نصفالنهار مبدأ قرار گرفته‌اند، طول جغرافیایی آن‌ها را با هم جمع می‌کنیم:

$$20 + 65 = 85^\circ$$

$$\frac{85^\circ}{15} = 5 \quad \frac{15}{5} = 3 \quad \frac{3}{1} = 3$$

۱۹۰ ۴ در مناطق آزاد تجاری، تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا معافیت‌های مالیاتی، به صادرات و واردات و ابزارداری کالاها بپردازنند. مناطق آزاد تجاری اغلب در مجاورت بنادر مهم ایجاد می‌شوند.

فلسفه و منطق

۱۹۱ ۲ دوره تمدن اسلامی، یک دوره طلایی در عقل‌گرایی شمرده می‌شود. وقتی تاریخ تمدن اسلامی را مطالعه می‌کنیم، می‌بینیم که علوم عقلی و به خصوص فلسفه در این تمدن، گسترش فراوان و رشد چشمگیری داشته است.

۱۹۲ ۱ برخی از جریان‌های فکری، در دو شکل به مخالفت با عقل پرداختند: ۱- محدودکردن دایره اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن؛ ۲- مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردهای یونانی و غیراسلامی. در شکل اول، این جریان‌ها می‌کوشیدند نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند و کسانی که از این روش‌ها استفاده می‌کنند، مرتكب خطای شوند و به دین آسیب می‌رسانند.

۱۹۳ ۴ همواره کسانی گفته‌اند که دانش فلسفه از یونان وارد جهان اسلام شده و در بر دارنده عقاید کسانی مثل سقراط، افلاطون و ارسطوست و این عقاید با عقاید اسلامی سازگار نیست. در پاسخ به این سخن، فلاسفه می‌گویند جدا از این که بسیاری از آرای سقراط، افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری دارند، باید توجه کنیم که فلسفه دانش و شاخه‌ای از معرفت است که هر فردی از هر ملت و نژادی می‌تواند وارد این شاخه از دانش بشود و درباره مسائل آن، که مربوط به هستی و حقیقت اشیاست، بیندیشد و تحقیق کند. دانش فلسفه به معنی پیروی و تقلید از فیلسوفان نامدار نیست، بلکه به معنای بحث استدلایلی درباره حقیقت اشیا است. البته همان‌طور که در سایر شاخه‌های دانش می‌توان از آرا و نظرات دیگران استفاده کرد، در این دانش نیز بهره‌گیری از دستاوردهای متغیران دیگر ضروری است لکن این استفاده نیز باید همراه با نقد و بررسی سخنان آن فلاسفه باشد؛ زیرا فقط با استدلال است که می‌توان درباره درستی یا نادرستی یک دانش نظر داد و داوری کرد، نه با یونانی یا ایرانی و یا چینی بودن صاحب آن دانش.

۱۹۴ ۴ فیلسوفان مسلمان، روش‌تر و دقیق‌تر از فیلسوفان یونان، مرتبه‌ای از موجودات را که حقیقت وجودشان مجرد از ماده است، اثبات کرده و نام آن مرتبه را عالم عقول گذاشتند؛ این موجودات مجرد که فوق عالم طبیعت‌اند و فیض خداوند از طریق آن‌ها به عوالم دیگر می‌رسد، عالم عقول را تشکیل می‌دهند. پس این بیت به عالم عقول و نقش آن در تدبیر جهان هستی اشاره می‌کند.

۱۹۵ ۳ به عقیده فیلسوفان مسلمان، عقل فعال عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست؛ یعنی تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان به مدد این عقل صورت می‌گیرد. به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند. عقل فعال نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق می‌رسد.

۱۹۶ ۱ دومین مرحله را عقل بالملکه می‌گویند. در این مرحله، عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند، مثلاً می‌داند که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد. در این مرحله است که انسان آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند و می‌تواند دانش‌ها را کسب نماید.

سومین مرحله، عقل بالفعل نام دارد. در این مرحله، عقل شکوفا شده و به فعلیت رسیده و با تمرین و تکرار، دانش‌هایی را کسب کرده است.

۱۷۶ ۳ جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

۱۷۷ ۲ **بررسی عبارت‌های نادرست:** (الف) مهاجرت روس‌تاییان به شهرها در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روسی و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر خود را نشان می‌دهد.

(د) مهاجرت روس‌تاییان به شهرها از نوع داخلی است.

۱۷۸ ۴ **بررسی عبارت نادرست:** (ج) در دوره قاجاریه، ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد.

۱۷۹ ۴ در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ۵ استان که نام هر استان یک عدد بود و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر استان به چند شهرستان و هر شهرستان به چند بخش و هر بخش به چند دهستان و هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

۱۸۰ ۲ شهرستان که از به هم پیوستن چند بخش هم‌جوار تشکیل شده توسط فرماندار اداره شده و به لحاظ نظام اداری، تابع استان است. یکی از تقسیمات کشوری در عصر ساسانی، تسوگ یا تسوج (شهرستان) بود.

۱۸۱ ۱ ناحیه فرهنگی بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای (نوع خاص زبان، دین، هنر و معماری، عقاید، نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی روزانه، غذا، لباس و ...) غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می‌شود.

۱۸۲ ۳ گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا ← هند و اروپایی پیروان دین مسیحیت در قاره آفریقا ← کشورهای مركزی و جنوبی از مهم‌ترین عناصر در خلق جسم‌انداز فرهنگی ← دین

۱۸۳ ۲ ایالات متحده آمریکا حدود ۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می‌کند. نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا بیشتر در شمال شرق و از کوههای آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه گسترده شده‌اند.

۱۸۴ ۳ از نظر کارشناسان محیط زیست، در کشت تکمحصولی، به دلیل این که مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است.

۱۸۵ ۳ تجارت به عنوان یکی از فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم (خدمات) نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) صنعت ← فعالیت اقتصادی نوع دوم

(۲) صنایع‌های تک ← فعالیت اقتصادی نوع چهارم

(۴) تولید انواع کالاهای ← فعالیت اقتصادی نوع دوم (صنعت)

۱۸۶ ۲ منظور از اقتصاد جهانی، تجارت بین‌المللی کالاهای و خدمات است که بر مبنای ارزش یک پول معین صورت می‌گیرد.

۱۸۷ ۴ شاخص توسعه انسانی سه عامل را دربر می‌گیرد:
۱- درآمد و رفاه
۲- امید به زندگی یا متوسط طول عمر
۳- سواد و آموزش

۱۸۸ ۱ بررسی عبارت نادرست:

(الف) صدور سرمایه و احداث و گسترش شرکت‌های چندملیتی از ویژگی‌های دوره پس از جنگ جهانی دوم است.

۱۸۹ ۱ بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) صدور مواد اولیه و خام از ویژگی‌های کشورهای پیرامون و نیمه‌پیرامون است.

(د) کشورهای آمریکای شمالي، اروپاي غربي، زاپن و استراليا از جمله کشورهای مرکز هستند.

- ۱- قضیه اصلی کاذب باشد و عکس مستوی آن را قطعاً صادق فرض نکنیم.
- ۲- نسبت (کیفیت) تغییر کند. ۳- جای موضوع و محمول به درستی عوض نشود.
- ۴- موجبه کلی، به موجبه کلیه منعکس شود. ۵- برای سالبه جزئی عکس آورده شود حتی اگر قضیه عکس صادق باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) قواعد عکس مستوی در موجبه کلیه رعایت نشده است، پس مغالطة ایهام انعکاس روی داده است، زیرا عکس مستوی موجبه کلیه عبارت است از موجبه جزئی.
- (۲) قضیه اصل، سالبه جزئیه است. سالبه جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد، پس مغالطة ایهام انعکاس روی داده است.

- (۳) جای موضوع و محمول کاملاً عوض نشده است، در نتیجه مغالطة ایهام انعکاس روی داده است. عکس مستوی صحیح آن عبارت است از «بعضی جاگه بوده، عالم است».

- ۲۰۳** شکل درست قضیه عبارت است از: هیچ عدد چهاری که عدد پنج نشود، موجود نیست. نقیض آن عبارت است از قضیه «بعضی عدد چهار که عدد پنج نشود، موجود است» اما قضیه «هر جسم سفیدی برف نیست» معادل دو قضیه موجبه جزئیه (بعضی جسم سفید، برف است) و سالبه جزئیه (بعضی جسم سفید، برف نیست) است. پس اصل قضیه، جزئیه (موجبه و سالبه) است و نقیض آن کلیه خواهد بود.

- ۲۰۴** قضایای متقابل، قضایایی هستند که موضوع و محمول آن‌ها یکی است اما در کمیت یا کیفیت یا هر دو، اختلاف دارند. در این دو قضیه، محمول آن‌ها متفاوت است، پس متقابل محسوب نمی‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

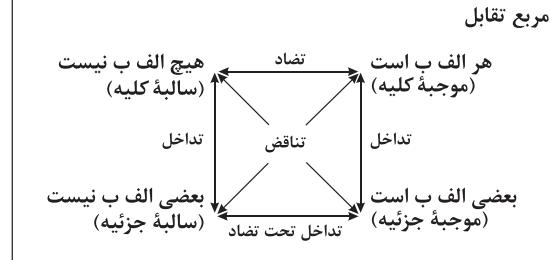
- (۱) و متقابل بودن یا نبودن قضایا ربطی به صدق و کذب قضایا ندارد.
- (۲) موضوع آن‌ها یکسان است، اما محمولشان متفاوت است.

۲۰۵ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

- بین «الف» و «ب» رابطه تضاد برقرار است در نتیجه دو قضیه متضاد نمی‌توانند هر دو صادق باشند، اما هر دو می‌توانند کاذب باشند.

- بین «الف» و «ج» رابطه تناقض برقرار است، در نتیجه دو قضیه متناقض هر دو نمی‌توانند همزمان صادق و یا کاذب باشند، بلکه حتماً یکی از قضایا صادق و دیگری کاذب خواهد بود.

- بین «ب» و «ج» رابطه تداخل برقرار است، هر دو نمی‌توانند همیشه صادق باشند بلکه اگر قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی متداخل آن نباید قطعاً صادق است اما اگر قضیه جزئی صادق باشد، صدق و کذب قضیه کلی متداخل آن نامشخص است.

- ۲۰۶** تداخل قضیه موجبه جزئیه عبارت است از قضیه موجبه کلیه «هر الف ب است» و نقیض قضیه موجبه کلیه عبارت است از قضیه سالبه جزئیه «بعضی الف ب نیست».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) قسمت اول درست است، چون نقیض سالبه جزئیه، عبارت است از قضیه «هر الف ب است» اما تداخل یک قضیه جزئیه، یک قضیه کلیه است نه جزئیه.
- (۲) قسمت اول درست است، چون متضاد قضیه سالبه کلیه، عبارت است از قضیه موجبه کلیه «هر الف ب است» اما نقیض یک قضیه سالبه، یک قضیه موجبه خواهد بود، در حالی که در صورت سوال، قضیه سالبه جزئیه است.

۱۹۷ فارابی و ابن سینا می‌گویند، عقل در هنگام تولد به صورت یک استعداد است که باید تربیت شود تا رشد کند؛ یعنی همان طور که انسان مراحل کودکی، نوجوانی و جوانی را می‌گذراند و رشد جسمی او تکامل می‌باشد، عقل نیز با تربیت مراحلی را طی می‌کند و کامل می‌شود. تا اینجا همه گزینه‌ها درست است؛ اما کامل‌ترین یا به بیانی نهایت درجه کمال انسانی، چهارمین مرحله عقل است که عقل بالمستفاد نام گرفته است، زیرا در این مرحله انسان به طوری بر داشت‌هایی که کسب کرده مسلط است که از هر کدام که بخواهد، می‌تواند استفاده نماید.

۱۹۸ فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که عقل، ابزار شناخت انسان و وسیله تفکر و تعقل است. این ابزار روش‌هایی مانند استدلال تجربی، تمثیل و برهان جایگاه خود معتبر هستند و قابل استفاده می‌باشند. در حالی که فیلسوفان تجربه‌گرا عقل را در حد عقل تجربی تقلیل می‌دهند.

۱۹۹ فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که عقل، ابزار شناخت انسان و وسیله تفکر و تعقل است. این ابزار روش‌هایی مانند استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض دارد که همه این روش‌ها در محدوده و جایگاه خود معتبر هستند و قابل استفاده می‌باشند.

۲۰۰ به عقیده فیلسوفان مسلمان، عقل فعال (نه عقل بالفعل) عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست؛ یعنی تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان به مدد این عقل صورت می‌گیرد. البته این مدرسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد و برای خود انسان محسوس نیست.

۲۰۱ فیلسوفان مسلمان، عموماً، هم درباره عقل، به عنوان وجودی برتر و متعالی در هستی سخن گفته‌اند و هم درباره عقل، به عنوان قوه استدلال و ابزار شناخت.

۲۰۲ عموم فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که ایمانی ارزشمند است که پشتونه عقلی داشته باشد. ایمانی که از این پشتونه تهی است، ارزش چندانی ندارد و چه بسا انسان را به سوی کارهای غلط و اشتباه نیز بکشاند.

۲۰۳ از نظر فیلسوفان مسلمان، استدلال عقایی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌رسانند و تأییدکننده و کمککننده به یکدیگر هستند؛ چنان‌چه هر کدام روش خاص خود را دارند و از مسیرهای متفاوتی در جستجوی حقیقت هستند.

۲۰۴ متدخل قضیه صادق «هیچ الف ب نیست» عبارت است از قضیه صادق «بعضی الف ب نیست» و نقیض متدخل قضیه حاصل (هیچ ب الف نیست) عبارت است از قضیه کاذب موجبه کلی «هر الف ب است»، چون در تناقض اگر قضیه اصلی صادق باشد، نقیض آن قطعاً کاذب خواهد بود.

۲۰۵ عکس مستوی قضیه صادق «هیچ الف ب نیست» عبارت است از قضیه صادق «هیچ ب الف نیست» و عکس مستوی متدخل قضیه حاصل (هیچ ب الف نیست).

۲۰۶ متدخل قضیه صادق «هیچ الف ب نیست» عبارت است از قضیه کاذب «هر الف ب است» و عکس مستوی متدخل آن عبارت است از قضیه «بعضی ب الف است» که صدق و کذب نامشخص است. چون در عکس مستوی اگر قضیه اصلی کاذب باشد، صدق و کذب عکس مستوی آن نامشخص است.

۲۰۷ نقیض قضیه صادق «هیچ الف ب نیست» عبارت است از قضیه «بعضی الف ب است» و متدخل قضیه کاذب «بعضی الف ب است» عبارت است از قضیه کاذب «هر الف ب است». در تداخل اگر قضیه اصلی جزئی کاذب باشد، متدخل آن که یک قضیه کلی است، کاذب خواهد بود.

۲۰۸ در گزینه (۴) موجبه کلیه به موجبه جزئیه منعکس شده است، پس مغالطة ایهام انعکاس زمانی اتفاق می‌افتد که قواعد عکس مستوی رعایت نشوند. از جمله موارد مغالطة ایهام انعکاس عبارت است از:

۲۱۰ به ترتیب عکس مستوی قضایای «هر الف ب است» و «بعضی الف ب است» عبارت است از «بعضی ب الف است» و «بعضی ب الف است» و متداخل آن‌ها به ترتیب قضایای «هر ب الف است» و «هر ب الف است» است.

۲۱۱ یکی از مسائل مورد توجه فیلسوفان از ابتدای شکل‌گیری فلسفه تاکنون مسئله «حقیقت انسان» بوده است. آن‌ها در این مورد نظرات مختلف و گاه متنضادی بیان کرده‌اند. بیان نظرات فلاسفه و تأمل در آن‌ها می‌تواند ما را برای رسیدن به یک دیدگاه روشی کمک کند.

۲۱۲ نظر دقیق و روشن درباره انسان، در دوره یونان باستان، اولین بار از جانب افلاطون ابراز شد. افلاطون به صورت روشن بیان کرد که انسان، علاوه بر بدن، دارای حقیقتی بتر است که محدودیت‌های بدن را ندارد. این حقیقت بتر همان نفس است که قابل رویت نیست. او می‌گوید: «تنها موجودی که به طور خاص دارای عقل و خرد است، نفس است و این نفس چیزی ناممی‌است». پس، طبق نظر افلاطون، نفس نمی‌تواند مانند آب و آتش باشد، زیرا آب و آتش مؤئی هستند و نفس انسان، ناممی‌است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) افلاطون نمی‌گوید نفس انسان صرفاً بیانگر احساسات و عواطف انسان است.
- (۲) به نظر افلاطون نفس انسان، ناممی‌است، در حالی که خاک و هوا مرئی هستند.
- (۳) به نظر افلاطون، «نفس، جزء عقلانی انسان است که او از حیوانات متمایز می‌کند و غیرفانی و جاوید است» بنابراین این نفس غیرفانی و جاوید، مجرد از همه آثار این جهان طبیعت است.

۲۱۳ ارسطو نظر استاد خود افلاطون را پذیرفت که قوه نطق و قابلیت حیات مربوط به نفس است، نه بدن. بدن بدون نفس، یک موجود مرده است. از نظر ارسطو، نفس انسان در هنگام تولد، حالت بالقوه دارد و هیچ چیز بالغی ندارد، نه علم، نه احساس، نه محبت و نه نفرت و نه هیچ چیز دیگر. نفس، به تدریج این امور را کسب می‌کند و به « فعلیت » می‌رسد و کامل و کامل تر می‌شود. پس دلیل نادرستی گزینه (۲) این است که باید دانست نفس انسان در هنگام تولد (نه به طور کلی) هیچ چیز بالغی ندارد، نه علم، نه احساس، نه محبت و نه نفرت و نه هیچ چیز دیگر.

۲۱۴ کانت و دکارت در این امر اتفاق نظر دارند که نفس انسان از قوانین فیزیکی تبعیت نمی‌کند. به نظر دکارت، روح از قوانین فیزیکی آزاد است ولی بدن مانند دیگر اجسام از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند و آزاد نیست. کانت نیز می‌گوید، اختیار ویژگی نفس است، نه بدن که یک امر مادی است. این استدلال کانت نشان می‌دهد که اراده و اختیار نمی‌تواند ویژگی بدن باشد، زیرا بدن تابع قوانین فیزیکی است. پس اراده و اختیار را ویژگی یک حقیقت روحانی برتر به نام نفس می‌داند که تابع قوانین فیزیکی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) دکارت و کانت اعتقاد دارند که انسان علاوه بر بدن، یک حقیقت روحانی برتر دارد که اختیار و اراده مربوط به آن است. پس اختیار و اراده ویژگی‌های نفس هستند و بدون نفس معنی ندارند، نه این‌که نفس بدون وجود اختیار و اراده آزاد معنا ندارد.
- (۳) به نظر دکارت، روح و بدن کاملاً از یکدیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند. گرچه با یکدیگر هستند و روح از بدن استفاده می‌کند.

۲۱۵ مارکس، فیلسوف ماتریالیست قرن نوزدهم، انسان را فقط یک موجود مادی می‌دانست که نیازهای اصلی او را نیازهای مادی تشکیل می‌دهند و نیازهایی مانند نیاز به اجتماع و قانون و نیاز به اخلاق، همه به خاطر نیازهای مادی پیدا شده‌اند. از نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، چون ثابت واقعی میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد، نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. مثلاً اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه می‌کند، به این دلیل نیست که فضیلت‌گرایی در روح و فطرت وجود دارد، بلکه به این دلیل است که انسان‌ها، وارد زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی شده‌اند و این زیست اجتماعی آن‌ها را وارد به ابداع اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است تا بتوانند با هم زندگی کنند.

۲۱۶ عکس مستوی یک قضیه موجبه کلیه، موجبه جزئیه خواهد بود و عکس مستوی سالبۀ کلیه، سالبۀ کلیه خواهد بود، در حالی که در صورت سؤال، موجبه کلیه است. قسمت دوم درست است، چون تداخل قضیه سالبۀ کلیه، سالبۀ جزئیه خواهد بود.

۲۱۷ تصاد؛ دو قضیه‌ای که موضوع، محمول و کمیت آن‌ها یکسان است (چون هر دو کلی هستند، اما سوره‌های آن‌ها متفاوت است)، ولی از نظر نسبت (کیفیت) متفاوت هستند. هر الف ب است. \leftrightarrow هیچ الف ب نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حتماً یکی از دو قضیه‌ای که رابطه تضاد دارند، کاذب است نه صادق.
- (۲) عدم اجتماع کذب دو قضیه، وجه تفاوت تضاد و تناقض است، چون در تناقض، کذب هر دو قضیه محل است اما در تضاد، کذب هر دو قضیه ممکن است.
- (۳) قضایای شخصیه تضاد و تداخل ندارند.

۲۱۸ قضیه صادق «هر الف ب است» با قضیه «بعضی الف ب نیست» در تناقض است، پس قضیه حاصل یعنی «بعضی الف ب نیست» کاذب خواهد بود. همچنین قضیه کاذب «بعضی الف ب است» با قضیه «هیچ الف ب نیست» در تناقض است. پس قضیه حاصل، صادق است و عکس قضیه حاصل هم که عبارت است از «هیچ ب الف نیست» صادق است و متضاد قضیه «هیچ ب الف نیست» که عبارت است از قضیه «هر ب الف است» کاذب است، چون در تضاد اگر قضیه اولی (اصلی) صادق باشد، قضیه متضاد آن حتماً کاذب خواهد بود.

بعضی الف ب است» (کاذب) \leftarrow نقیض: «هیچ الف ب نیست» (صادق) \leftarrow عکس مستوی: «هیچ ب الف نیست» (صادق) \leftarrow متضاد قضیه حاصل که کاذب است: «هر ب الف است».

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲۱۹ دو قضیه رابطه تضاد دارند پس قضیه حاصل (هیچ الف ب نیست) کاذب است، چون در تضاد اگر قضیه اولی (اصلی) صادق باشد، قضیه متضاد آن، حتماً کاذب است - دو قضیه رابطه تناقض دارند پس قضیه حاصل (هیچ الف ب نیست) صادق است، چون در تناقض اگر یکی از قضایا کاذب باشد، نقیض آن حتماً صادق است.

۲۲۰ دو قضیه رابطه عکس مستوی دارند پس قضیه حاصل، صادق است، چون در عکس مستوی اگر قضیه اصلی صادق باشد، عکس مستوی آن حتماً صادق است - دو قضیه رابطه تداخل دارند پس قضیه حاصل کاذب است، زیرا در تداخل اگر قضیه اصلی ما جزئی کاذب باشد، متداخل آن که قضیه‌ای کلی است حتماً کاذب است.

دو قضیه رابطه تداخل دارند. از آن جایی که قضیه اصلی، کلی صادق است، متداخل آن که یک قضیه جزئی است، حتماً صادق خواهد بود - قضیه «بعضی الف ب است» با قضیه «هیچ الف ب نیست» رابطه تناقض دارند و قضیه حاصل با قضیه «هیچ ب الف نیست» رابطه عکس مستوی دارند در نتیجه قضیه «هیچ ب الف نیست» صادق است.

بعضی الف ب است» (کاذب) \leftarrow تناقض آن «هیچ الف ب نیست» (صادق) \leftarrow عکس مستوی «هیچ ب الف نیست» (صادق)

۲۲۱ بررسی گزینه‌ها:

۲۲۱ در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، هم قضیه کلی و هم نقض آن هر دو صادق فرض می‌شوند. اما اگر مغالطة‌گر صدق قضیه جزئی و کذب قضیه کلی مورد ادعا را پذیرد، در آن صورت مغالطه‌ای روی نداده است.

۲۲۲ در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، آوردن مثال نفس همان نقیض قضیه کلی است نه تداخل آن.

۲۲۳ سالبۀ جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. بنابراین چه عکس مستوی آن درست باشد و یا نادرست، مغالطه محسوب می‌شود. قضیه صادق «بعضی انسان سفیدپوست نیست» عکس مستوی آن یعنی «بعضی سفیدپوست انسان نیست» صادق است ولی قضیه صادق «بعضی انسان شاعر نیست» عکس مستوی آن یعنی «بعضی شاعر انسان نیست» قضیه‌ای کاذب خواهد بود. پس سالبۀ جزئیه عکس مستوی آن گاهی صادق و گاهی کاذب خواهد بود.

۲۲۴ در مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، آوردن استثنای همان نقیض قضیه صادق کلی است.

روان‌شناسی

- ۲۲۱** ۲ - فرد از روی علاقه به انجام پژوهه پرداخته ← درونی
- منبع انگیزشی یا انگیزه، کسب پاداش (بیرونی) است.
- منبع انگیزشی یا انگیزه، کسب پاداش (بیرونی) است.
- ۲۲۲** ۴ بزرگسالان برخلاف کودکان و حیوانات، علت رفتار خود را فراتر از نیازهای زیستی می‌دانند یعنی نگرش را در نظر می‌گیرند. بنابراین نگوش در کودکان و حیوانات وجود ندارد.
- بررسی سایر گزینه‌ها:**
- ۱) هم انگیزش و هم نگرش در پاسخ به چرا بی رفتار مطرح می‌شوند.
 - ۲) انگیزه زیستی و نگرش فرازیستی است.
 - ۳) عوامل شکل‌دهنده نگرش‌ها می‌توانند مثبت یا منفی باشند.
- ۲۲۳** ۴ هر سه گزینه (۱) (نامیدی)، (۲) (بی ارزشی) و (۳) (ناتوانی) اشاره به عوامل فردی و درونی شکل‌گیری باورهای غلط دارد، اما گزینه (۴) (تحقیر دیگران) اشاره به عوامل بیرونی شکل‌گیری باورهای غلط دارد.
- ۲۲۴** ۱ انتخاب هدف، علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود.
اگر از ابتدا اهداف را بالا و دستنیافتنی انتخاب کنیم، هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها دست یابیم و از تلاش باز می‌مانیم.
اگر اهداف را بسیار کوچک و بی ارزش و زودگذر انتخاب کنیم، هرگز انگیزه تلاش و عمل ایجاد نمی‌شود.
- ۲۲۵** ۳ افراد معمولاً برای رفع ناهماهنگی بعد از تصمیم، در مورد آن‌چه که انتخاب کرده‌اند، مزایا (محاسن) و در مورد آن‌چه که رد کرده‌اند، معایب را برمی‌شمارند. بنابراین در اینجا رامین محاسن ماشین «الف» را که انتخاب کرده است و معایب ماشین «ب» را که رد کرده است، بیان خواهد کرد.
- ۲۲۶** ۴ هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است.
- ۲۲۷** ۱ در هر سه گزینه (۲)، (۳) و (۴) استناد به عوامل بیرونی، پایدار و غیرقابل کنترول داده شده‌اند، اما استناد در گزینه (۱) درونی، ناپایدار و قابل کنترول است.
- ۲۲۸** ۳ هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۴) نشان‌دهنده درمان‌دگی آموخته شده هستند. زیرا فرد در موقعیتی قرار دارد که بین کار خود و نتیجه آن رابطه‌ای نمی‌بیند، اما گزینه (۳) نشان‌دهنده ناهماهنگی شناختی است، زیرا فرد دارای دو شناخت هم‌زمان و متضاد است، یعنی از یک طرف راندگی را دوست دارد اما از طرف دیگر اقدامی برای این علاقه نمی‌کند.
- ۲۲۹** ۲ - استناد به هدف، استنادی درونی، ناپایدار و قابل کنترول است.
- استناد به دشواری تکلیف، استنادی بیرونی، پایدار و غیرقابل کنترول است.
- ۲۳۰** ۴ پیامدهای درمان‌دگی آموخته شده اساساً منفی است و دارای نکته مثبت نیست.
- بررسی سایر گزینه‌ها:**
- ۱) هدفمندی مثبت است.
 - ۲) ادراک کنترول می‌تواند مثبت یا منفی باشد.
 - ۳) استناد می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) مارکس و ماتریالیست‌ها، اساس نیاز و توجه انسان به اجتماع، قانون و اخلاق را ذاتاً ارزشمند بودن این قبیل نیازها نمی‌دانند، بلکه به دلیل نیازهای مادی می‌دانند.

۲) مارکس و ماتریالیست‌ها، اصول اخلاقی را ارزشمند تلقی نمی‌کند.

۳) مارکس و ماتریالیست‌ها معتقد نیستند که فضیلت‌گرایی در روح و فطرت انسان وجود دارد.

۲۱۶ ۴ فیلسوفان مسلمان، و به خصوص فارابی، ابن‌سینا، خواجه‌نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری و نیز بسیاری از فیلسوفان مسلمان دورهٔ معاصر تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای او ویژگی‌هایی متعالی و ارزشمند مانند آزادگی، کرامت انسانی، نوع دوستی و فضایلی از این قبیل قائل شد.

۲۱۷ ۳ فیلسوفان مسلمان که برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل‌اند، تلاش کرده‌اند که حقیقت متعالی انسان را بشناسند و جایگاه برتر او در هستی را نشان دهند. آنان دریافتند که حقیقت انسان همان روح و نفس وی است که جنبهٔ غیرمادی دارد، از جنس موجودات مجرد است و استعداد کسب علم از طریق تفکر را دارد. این روح هم‌چنین می‌تواند اموری (فراتر از تمایلات مادی) از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آن‌ها را در خود پیدید آورد.

۲۱۸ ۲ سهروردی عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبهٔ نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبهٔ ظلمانی اوست. این نفس (جنبهٔ نورانی وجود) اگر نورانیت بیشتری کسب کند، حقیق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) نفس، حقیق هستی را بهتر رؤیت می‌کند. (رؤیت بهتر حقیق هستی از طریق شهود درونی است، اما رسیدن به حقیق هستی از طریق استدلال است.)

۲) می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۳) سهروردی نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن‌جا است. (بارگشت مجدد به مشرق وجود)

۲۱۹ ۱ از منظر مکتب فلسفی ملاصدرا، اگرچه انسان ظرفیت و استعداد بی‌نهایت دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست. انسان باید با اختیار و اراده خود، این ظرفیت را به فلیت برساند. یعنی باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با ایمان و عمل این مسیر را طی کند. البته او اختیار دارد که مسیرهای دیگری غیر از مسیر تکامل را برگزیند. بنابراین در ابتدای زندگی هر انسانی معلوم نیست وی چه هویتی خواهد داشت، شجاع خواهد بود یا ترسو، بنابراین می‌توان گفت، نامشخص بودن هویت نفس در ابتدای زندگی، دیدگاه خاص ملاصدرا و طرفداران اوتست.

۲۲۰ ۲ از نظر حکمت متعالیه، روح انسانی آخرین درجهٔ تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبهٔ کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد. مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد، ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) همهٔ استعدادها (نه فقط برخی از استعدادهای متعالی) به صورت بالقوه در وجود انسان هست و بالفعل شدن هر کدام از آن‌ها، به گزینش‌ها و شیوهٔ زندگی افراد مربوط است.

۲) تأکید ملاصدرا بر بی‌پایان و بی‌نهایت بودن ظرفیت روح انسانی است.
۳) به نظر ملاصدرا، روح و بدن وحدتی حقیقی دارند، به گونه‌ای که یکی (روح)
باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتند، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد. البته باید توجه داشت که تأثیرگذاری لزوماً به معنی خبردار شدن و آگاهی روح نیست.